

السنة
النبوية

وشرحها

العقيدة

أصول الدين

الأصول

في السنة

60. DERS

AKÎDETUL VÂSİTIYYE

ŞERHİ

UBEYDULLAH
ARSLAN

İSLAM DAVETÇİSİ

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

01. DERS

EHL-İ SÜNNET AKÎDESİNE GİRİŞ

METİN

Hidayet ve hak din ile Resûlünü gönderen, onu bütün dinlere üstün kılmak isteyen Allah'a hamdolsun. Şahit olarak Allah yeter. Allah'tan başka hiçbir hak ilâh olmadığına, O'nun tek olduğuna, ortağının bulunmadığına; bunu ikrar ve tevhid ederek şهادet ederim. Muhammed'in O'nun kulu ve Resûlü olduğuna şهادet ederim. Allah ona, âline ve ashabına salât etsin ve çokça selâm versin. Bundan sonra: Bu, kıyamete kadar muzaffer ve kurtuluşa ermiş fırka olan Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat'in akîdesidir.

ŞERH

- ✱ İbn Teymiyye bu girişte, açıklayacağı akîdenin Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat'in akîdesi olduğunu vurgular.
- ✱ Burada bize hak inancın temelini Allah'ı tevhid etmek ve Rasulullah ﷺ'e ittibâ etmek olduğunu öğretir.
- ✱ Allah, "Onlara güzellikle uyanlardan Allah razı olmuştur." buyurarak sahâbenin yoluna uymayı över. (Tevbe 9/100)
- ✱ İbn Teymiyye'nin "kurtuluşa ermiş" ifadesi, Sünnete bağlılığın kurtuluş yolunun temel vasfı olduğunu gösterir.
- ✱ "Muzaffer" ifadesi ise hak üzere bulunan bir topluluğun kıyamete kadar devam edeceğine işaret eder.
- ✱ Rasulullah ﷺ, "Ümmetimden bir topluluk hak üzere üstün olmaya devam edecektir." buyurmuştur. (Müslim, 1920 — sahih)
- ✱ Bu hadis, İbn Teymiyye'nin neden Ehl-i Sünnet'i "yardım edilen topluluk" diye nitelediğini açıklar.
- ✱ İbn Teymiyye böylece bize hak ölçüsünün şahıslar ve sonradan ortaya çıkan görüşler değil, **Kitap ve Sünnet** olduğunu öğretir.
- ✱ Ehl-i Sünnet'in yolu, Rasulullah ﷺ'in getirdiğine sarılmak ve sahâbenin üzerinde bulunduğu yolu takip etmektir.
- ✱ Bu ilk metnin verdiği temel ölçü şudur: Akîde tevhidle başlar, Sünnete ittibâ ile korunur ve hak üzere sebatla yaşanır.

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

UBEYDULLAH ARSLAN

— İSLAM DAVETÇİSİ —

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

02. DERS

İMANIN ESASLARI VE ALLAH'IN SIFATLARINA İMAN

METİN

Bu akîde; Allah'a, meleklerine, kitaplarına, resûllerine, ölümden sonra dirilişe ve kaderin hayrına ve şerrine iman etmektir. Allah'a imanın bir parçası da Allah'ın Kitabı'nda kendisini vasfettiği ve Resûlü Muhammed ﷺ'in O'nu vasfettiği sıfatlara, tahrif ve ta'til etmeksizin, keyfiyet belirlemeksizin ve yaratılmışlara benzetmeksizin iman etmektir. Bilakis onlar, "O'nun benzeri hiçbir şey yoktur. O, hakkıyla işitendir, hakkıyla görendir." buyruğuna iman ederler. (Şürâ 42/11)

ŞERH

İbn Teymiyye bu metinde önce imanın altı esasını, ardından Allah'ın isim ve sıfatlarına iman yöntemini öğretir. Burada Ehl-i Sünnet'in Allah'ı, O'nun Kitabı'nda ve Rasulullah ﷺ'in sahih Sünnetinde bildirdiği şekilde tanıdığını vurgular. Tahrif, nasların anlamını delilsiz değiştirmek; ta'til ise Allah'ın sabit sıfatlarını inkâr etmektir. Keyfiyet vermemek, sıfatların nasıl olduğunu belirlememek; temsil etmemek ise onları yaratılmışların sıfatlarına benzetmemektir. Allah, "O'nun benzeri hiçbir şey yoktur." buyurarak kendisini yaratılmışlara benzetmeyi reddeder. (Şürâ 42/11) Aynı ayetin "O, hakkıyla işitendir, hakkıyla görendir." kısmı ise Allah'ın gerçek sıfatlarını açıkça ispat eder. İbn Teymiyye böylece bize tenzih ile ispatın birbirine zıt olmadığını; ikisinin birlikte korunması gerektiğini öğretir. Ehl-i Sünnet sıfatları inkâr etmez, anlamlarını bozmaz ve onların mahiyetini insan aklıyla belirlemeye çalışmaz. Selefin ölçüsü, Allah hakkında Kitap ve sahih Sünnetin bildirdiği sınırdaki durmak ve vahyin önüne insan görüşünü geçirmemektir. Bu metin bize Allah'ı, kendisini ve Resûlünün O'nu tanıttığı şekilde, benzetmeden ve inkâr etmeden tanımayı öğretir.

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

UBEYDULLAH ARSLAN

— İSLAM DAVETÇİSİ —

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

03. DERS

ALLAH'IN SIFATLARINDA EHL-İ SÜNNET'İN YOLU

METİN

Allah'ın kendisini vafsettiği hiçbir şeyi O'ndan nefyetmezler; kelimeleri yerlerinden değiştirmezler. Allah'ın isimleri ve ayetleri konusunda ilhâda sapmazlar. O'nun sıfatlarının keyfiyetini belirlemez ve sıfatlarını yaratılmışların sıfatlarına benzetmezler. Çünkü O'nun benzeri, dengi ve eşi yoktur; O, yaratılmışlarıyla kıyaslanamaz. Şüphesiz Allah, kendisini ve başkasını en iyi bilen; söz bakımından en doğru ve yaratılmışlarından daha güzel konuşandır.

ŞERH

İbn Teymiyye bu metinde, Ehl-i Sünnet'in Allah'ın isim ve sıfatları konusunda takip ettiği temel ölçüyü vurgular. Burada bize Allah'ın kendisi hakkında bildirdiği hiçbir sıfatın inkâr edilemeyeceğini ve nasların anlamlarının değiştirilemeyeceğini öğretir. Allah, “En güzel isimler Allah'ındır; O'na o isimlerle dua edin ve isimleri hakkında ilhâda sapanları bırakın.” buyurur. (A'râf 7/180) İbn Teymiyye ayrıca Allah'ın sıfatlarının keyfiyetini belirlemeyi ve onları yaratılmışların sıfatlarına benzetmeyi reddeder. Çünkü “O'nun benzeri hiçbir şey yoktur. O, hakkıyla işitendir, hakkıyla görendir.” (Şûrâ 42/11) Bu ayet hem Allah'ı yaratılmışlara benzetmekten tenzih eder hem de O'nun gerçek sıfatlarını ispat eder. İbn Teymiyye böylece Allah'ın zatının ve sıfatlarının mahlûkatla kıyaslanamayacağını açıkça öğretir. Allah kendisini herkesten daha iyi bildiğinden, O'nun hakkında en güvenilir bilgi yine O'nun vahyettiği bilgidir. Ehl-i Sünnet bu sebeple sıfatları inkâr etmez, değiştirmez, keyfiyet biçmez ve yaratılmışlara benzetmez. Metnin öğrettiği ölçü şudur: Allah, kendisini nasıl tanıtmışsa öyle tanınır; vahyin önüne insan kıyası ve görüşü geçirilmez.

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

UBEYDULLAH ARSLAN

— İSLAM DAVETÇİSİ —

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

04. DERS

RESÛLLERİN HABERLERİ VE EHL-İ SÜNNET'İN DOSDOĞRU YOLU

METİN

Sonra O'nun resûlleri doğru söyleyen ve doğrulanan kimselerdir; Allah hakkında bilmedikleri şeyleri söyleyenlerin aksinedirler. Bundan dolayı Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "Senin Rabbin, izzet sahibi Rab, onların yakıştırdıkları şeylerden münezzehtir. Resûllere selâm olsun. Hamd, âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur."

Allah, resûllere muhalefet edenlerin kendisini vafettikleri şeylerden kendisini tenzih etmiş; söyledikleri sözler noksanlık ve kusurdan uzak olduğu için de resûllere selâm vermiştir. (Sâffât 37/180-182)

Allah, kendisini vafettiği ve isimlendirdiği hususlarda nefy ile ispatı bir araya getirmiştir. Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat için resûllerin getirdiğinden ayrılmak yoktur. Çünkü onların getirdiği, dosdoğru yoldur; Allah'ın kendilerine nimet verdiği nebilerin, sıddıkların, şehitlerin ve salihlerin yoludur.

ŞERH

- ✽ İbn Teymiyye bu metinde, Allah hakkında en güvenilir haberin vahiy ve resûllerin bildirdiği haber olduğunu vurgular.
- ✽ Burada bize resûllerin Allah hakkında doğru söylediklerini ve onların haberlerinin tasdik edilmesi gerektiğini öğretir.
- ✽ Allah, "O, hevadan konuşmaz. O, kendisine vahyedilen bir vahiyden başkası değildir." buyurur. (Necm 53/3-4)
- ✽ Sâffât sûresindeki ayetler de Allah'ı bâtıl yakıştırmalardan tenzih ederken resûllere selâm vererek onların haberlerinin doğruluğunu gösterir.
- ✽ İbn Teymiyye ardından isim ve sıfatlarda nefy ile ispatın birlikte bulunduğunu özellikle öğretir.
- ✽ Nefy, Allah'tan noksanlık ve benzerliği reddeder; ispat ise Allah'ın kendisi için bildirdiği kemal sıfatlarını kabul etmektir.
- ✽ Allah, "O'nun benzeri hiçbir şey yoktur. O, hakkıyla işitendir, hakkıyla görendir." buyurur. (Şûrâ 42/11)
- ✽ Bu ayette benzerlik reddedilirken işitme ve görme sıfatlarının ispat edilmesi, İbn Teymiyye'nin anlattığı yöntemin açık örneğidir.
- ✽ İbn Teymiyye böylece Ehl-i Sünnet'in resûllerin getirdiğinden ayrılmayacağını ve bunun dosdoğru yol olduğunu vurgular.
- ✽ Metnin öğrettiği ölçü şudur: Allah hakkında vahye teslim olunur; noksanlık reddedilir, sabit kemal sıfatları ise benzetmeden kabul edilir.

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

UBEYDULLAH ARSLAN
— İSLAM DAVETÇİSİ —

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

05. DERS

İHLÂS SÛRESİNDE ALLAH'IN BİRLİĞİ VE KEMALİ

METİN

Bu genel esasın içine, Allah'ın kendisini Kur'an'ın üçte birine denk olan İhlâs sûresinde vasfettiği sıfatlar da girer.

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“De ki: O Allah birdir.

Allah Samed'dir.

Doğurmamış ve doğurulmamıştır.

Hiçbir şey O'na denk değildir.”

Yine Allah'ın, Kitabı'ndaki en büyük ayet olan Âyetü'l-Kürsî'de kendisini vasfettiği sıfatlar da bu esasa dâhildir.

Allah şöyle buyurur:

“Allah, O'ndan başka hak ilâh olmayandır;

Hayy'dır, Kayyûm'dur.

O'nu ne bir uyuklama tutar ne de uyku.” (Bakara 2/255)

ŞERH

- ✱ İbn Teymiyye bu metinde, Allah'ın kendisini tanıttığı en kısa ama en kapsamlı sûre olan İhlâs sûresinin önemini vurgular.
- ✱ “De ki: O Allah birdir.” ayeti, Allah'ın birliğini ve eşsiz olduğunu bildirir. O'nun ortağı, yardımcısı ve benzeri yoktur.
- ✱ “Allah Samed'dir.” ayeti, bütün varlıkların ihtiyaçlarını O'nun karşıladığını; O'nun ise hiçbir şeye muhtaç olmadığını öğretir.
- ✱ “Doğurmamış ve doğurulmamıştır.” ayeti, Allah'tan çocuk edinme gibi noksanlıkları kesin bir şekilde reddeder.
- ✱ “Hiçbir şey O'na denk değildir.” ayeti, O'nun zatı, sıfatları ve fiilleriyle her şeyden tamamen üstün olduğunu bildirir.
- ✱ Rasûlullah ﷺ, İhlâs sûresinin Kur'an'ın üçte birine denk olduğunu sahih hadislerde haber vermiştir. Bu da sûrenin büyük faydasına delildir.
- ✱ Ardından Âyetü'l-Kürsî'den ilk bölümde geçen “Hayy ve Kayyûm” isimleri Allah'ın ebedî hayatını ve her şeyi ayakta tutan mutlak varlığını gösterir.
- ✱ “O'nu ne bir uyuklama tutar ne de uyku.” ifadesi, Allah'tan uyku ve gaflet gibi bütün eksiklikleri reddeder.
- ✱ Metnin öğrettiği ölçü şudur: Allah'ın isim ve sıfatları, O'nun kendisini bildirdiği ölçüde ispat edilir; O'ndan noksanlıklar ise kesin olarak reddedilir.

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

UBEYDULLAH ARSLAN

– İSLAM DAVETÇİSİ –

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

06. DERS

ÂYETÜ'L-KÜRSÎ'DE ALLAH'IN İLMİ, KUDRETİ VE YÜCELİĞİ

METİN

“Göklerde ve yerde ne varsa O’nundur. O’nun izni olmadan katında kim şefaath edebilir? O, onların önlerinde olanı da arkalarında olanı da bilir. Onlar ise O’nun ilminden, O’nun dilediğinden başka hiçbir şeyi kuşatamazlar. O’nun Kürsîsi gökleri ve yeri kuşatmıştır. Onları koruyup gözetmek O’na ağır gelmez. O, Aliyy’dir, Azîm’dir.”

Bundan dolayı kim bu ayeti bir gece okursa Allah tarafından üzerinde bir koruyucu bulunur ve sabaha kadar şeytan ona yaklaşamaz.

ŞERH

- ✱ İbn Teymiyye bu metinde Âyetü'l-Kürsî üzerinden Allah'ın mülkünün, ilminin, kudretinin ve yüceliğinin kemalini vurgular.
- ✱ Burada bize göklerde ve yerde bulunan her şeyin yalnız Allah'ın mülkü olduğunu ve hiçbir varlığın O'ndan bağımsız hareket edemeyeceğini öğretir.
- ✱ Allah, “O’nun izni olmadan katında kim şefaath edebilir?” buyurarak şefaatin dahi yalnız O’nun izin ve hükmüne bağılı olduğunu bildirir. (Bakara 2/255)
- ✱ “O, onların önlerinde olanı da arkalarında olanı da bilir.” ifadesi Allah'ın geçmiş, geleceği, gizliyi ve açığı kuşatan ilmini gösterir.
- ✱ Kulun bilgisi ise sınırlıdır; “Onlar ise O’nun ilminden, O’nun dilediğinden başka hiçbir şeyi kuşatamazlar.” buyruğu bunu açıkça öğretir. (Bakara 2/255)
- ✱ İbn Teymiyye, Kürsî'nin gökleri ve yeri kuşatmasını zikrederek Allah'ın azametinin ve hükümlanlığının büyüklüğünü ortaya koyar.
- ✱ “Onları koruyup gözetmek O’na ağır gelmez.” sözü, bütün kâinatı muhafaza etmenin Allah'a hiçbir yorgunluk vermediğini bildirir.
- ✱ Rasulullah ﷺ, Âyetü'l-Kürsî'yi gece okuyan kimseye Allah tarafından bir koruyucu verileceğini ve sabaha kadar şeytanın ona yaklaşamayacağını haber vermiştir. (Buhârî, 2311 – sahih)
- ✱ Ayetin sonunda geçen “Aliyy ve Azîm” isimleri Allah'ın mutlak yüceliğini ve eşsiz azametini vurgular.

Metnin öğrettiği ölçü şudur: Mülk Allah'ındır, ilmi her şeyi kuşatır, şefaath O’nun iznine bağılıdır ve hiçbir şey O’nun kudretini âciz bırakamaz.

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

UBEYDULLAH ARSLAN
– İSLAM DAVETÇİSİ –

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

07. DERS

ALLAH'IN EBEDÎ HAYATI VE KUŞATICI İLMİ

METİN

- Allah Teâlâ şöyle buyurur:
“Ölmeyen Hayy’a tevekkül et.” (Furkân 25/58)
- Yine şöyle buyurur:
“O Evvel’dir, Âhir’dir, Zâhir’dir ve Bâtın’dır.
O, her şeyi hakkıyla bilendir.” (Hadîd 57/3)
- Yine şöyle buyurur:
“O, Alîm’dir, Hakîm’dir.
O, Hakîm’dir, Habîr’dir. Yere gireni ve oradan çıkanı,
gökten ineni ve oraya yükseleni bilir.” (Sebe 34/1-2)
- “Gaybın anahtarları O’nun katındadır;
onları O’ndan başkası bilmez.”
Karada ve denizde olanları bilir.” (En’âm 6/59)

Bu ayetler Allah’ın hayatının ebedî, ilminin kuşatıcı, hikmetinin tam ve haberdarlığının her şeyi kapsadığını bildirir.

ŞERH

- İbn Teymiyye bu ayetleri, Allah’ın hayat, ilim, hikmet ve haberdarlık sıfatlarının hak ve kemal sıfatları olduğuna **delil** olarak getirir.
- “Ölmeyen Hayy’a tevekkül et.” ayetini, Allah’ın “Hayy” oluşuna ve hayatının ölümle son bulmayan eksiksiz bir hayat olduğuna **delil** gösterir. (Furkân 25/58)
– Bu ayet, yaratılmışların ölümlü; Allah’ın ise ebedî olduğunu ve **gerçek tevekkülün yalnız O’na** yapılacağını öğretir.
- “O Evvel’dir, Âhir’dir, Zâhir’dir ve Bâtın’dır.” ayetini, Allah’ın ezeliliği, ebediliği ve bütün varlık üzerindeki kuşatıcılığına **delil** getirir. (Hadîd 57/3)
– Rasûlullah ﷺ, “Sen Evvel’sin, senden önce hiçbir şey yoktur; Sen Âhir’sin, senden sonra hiçbir şey yoktur.” buyurarak bu isimleri açıklamıştır. (Müslim, 2713 – sahih)
- İbn Teymiyye “Alîm, Hakîm ve Habîr” isimlerini içeren ayetleri, Allah’ın ilim, hikmet ve haberdarlık sıfatlarının ispatına **delil** olarak zikreder.
- “Yere gireni, oradan çıkanı, gökten ineni ve oraya yükseleni bilir.” ayeti, hiçbir şeyin Allah’ın kuşatıcı ilminden gizlenemeyeceğine **delildir**. (Sebe 34/2)
- “Gaybın anahtarları O’nun katındadır; onları O’ndan başkası bilmez.” ayetini mutlak gayb bilgisinin yalnız Allah’a ait olduğuna **delil** getirir. (En’âm 6/59)
- Böylece İbn Teymiyye, ayetleri yalnız sıralamaz; onlarla **Ehl-i Sünnet’in** Allah’ın isim ve sıfatlarını **naslarla ispat etme menhecini** ortaya koyar.

**METNİN ÖĞRETTİĞİ
ÖLÇÜ ŞUDUR:**

Allah’ın sıfatları vahyin delilleriyle ispat edilir.
Hayatı ebedîdir, ilmi her şeyi kuşatır, hikmeti kusursuzdur.
Bu sebeple gerçek tevekkül yalnız O’nadır.

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

UBEYDULLAH ARSLAN

– İSLAM DAVETÇİSİ –

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

08. DERS

ALLAH'IN İLMİ HER ŞEYİ KUŞATIR

METİN

- “Bir yaprak düşmez ki O onu bilmesin. Yerin karanlıkları içindeki hiçbir tane, yaş ve kuru hiçbir şey yoktur ki apaçık bir Kitap'ta bulunmasın.” (En'âm 6/59)
- Yine Allah Teâlâ şöyle buyurur: olmaksızın ne gebe kalır ne de doğurur.” (Fâtır 35/11)
- Yine şöyle buyurur: “Allah.”ın her şeye gücünün yettiğini ve Allah'ın ilmiyle her şeyi kuşattığını bilesiniz diye.” (Talâk 65/12)

ŞERH

- İbn Teymiyye bu ayetleri, Allah'ın ilminin bütün varlıkları ve en ince ayrıntıları kuşattığına **delil** olarak getirir.
- “Bir yaprak düşmez ki O onu bilmesin.” ayetini, en küçük ve gizli hadiselerin dahi Allah'ın ilminden çıkmadığına **delil** gösterir. (En'âm 6/59)
- Yerin karanlıklarındaki bir tanenin, yaşın ve kurunun bilinmesi, Allah'ın ilminden hiçbir şeyin gizlenemeyeceğini öğretir.
- İbn Teymiyye “Hiçbir dişi O'nun bilgisi olmaksızın ne gebe kalır ne de doğurur.” ayetini Allah'ın yaratılmışların bütün hâllerini bildiğine **delil** getirir. (Fâtır 35/11)
- Böylece rahimlerde meydana gelen, insanların göremediği ve bilemediği şeylerin dahi Allah'ın ilminde bulunduğu vurgulanır.
- “Allah'ın her şeye gücünün yettiğini ve Allah'ın ilmiyle her şeyi kuşattığını bilesiniz diye.” ayetini ise Allah'ın kuşatıcı ilim sıfatının açık ispatına **delil** olarak zikreder. (Talâk 65/12)
- Bu ayet aynı zamanda Allah'ın kudretinin her şeye yettiğini bildirerek **ilim ile kudret** sıfatlarını birlikte ispat eder.
- İbn Teymiyye böylece Allah'ın ilminin sonradan meydana gelmediğini, hiçbir şeyin O'na gizli kalmadığını ve bilgisinin eksiksiz olduğunu öğretir.
- Ehl-i Sünnet bu nasları Allah'ın **hakiki ve kuşatıcı ilim sıfatına delil** kabul eder; sıfatı inkâr etmez veya başka bir anlama çevirmez.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ:

Yaprağın düşmesinden rahimlerdeki gizliye kadar her şey Allah'ın ilmindedir; O'nun ilmi hiçbir şeyi dışarıda bırakmaz.

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

UBEYDULLAH ARSLAN

— İSLAM DAVETÇİSİ —

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

09. DERS

ALLAH'IN RIZIK VEREN VE MUTLAK KUVVET SAHİBİ OLMASI

METİN

- Allah Teâlâ şöyle buyurur:
“Şüphesiz rızık veren, kuvvet sahibi ve Metîn olan Allah'tır.” (Zâriyât 51/58)
- Yine şöyle buyurur: “O'nun benzeri hiçbir şey yoktur. O, hakkıyla işitendir, hakkıyla görendir.” (Şûrâ 42/11)
- Yine şöyle buyurur: “Allah size ne güzel öğüt veriyor! Şüphesiz Allah hakkıyla işitendir, hakkıyla görendir.” (Nisâ 4/58)

ŞERH

- İbn Teymiyye bu ayetleri Allah'ın rızık verme, kuvvet, işitme ve görme sıfatlarının hak olduğuna delil olarak getirir.
- “Şüphesiz rızık veren Allah'tır.” ayetini, bütün mahlûkatın rızkını hakikatte verenin yalnız Allah olduğuna delil gösterir. (Zâriyât 51/58)
- Aynı ayetteki “kuvvet sahibi ve Metîn” ifadeleri Allah'ın kuvvetinin eksiksiz olduğuna; acizlik ve zayıflığın O'ndan uzak olduğuna delildir.
- İbn Teymiyye ardından “O'nun benzeri hiçbir şey yoktur.” ayetini Allah'ın yaratılmışlara benzemediğine delil getirir. (Şûrâ 42/11)
- Fakat ayetin devamındaki “O, hakkıyla işitendir, hakkıyla görendir.” ifadesini Allah'ın işitme ve görme sıfatlarının gerçek olduğuna delil olarak zikreder.
- Böylece aynı ayet hem teşbihi reddeder hem de sıfatları ispat eder; Ehl-i Sünnet'in sıfatlar konusundaki temel yöntemini ortaya koyar.
- Nisâ sûresindeki “Allah hakkıyla işitendir, hakkıyla görendir.” ayetini de işitme ve görme sıfatlarının ikinci bir açık delili olarak getirir. (Nisâ 4/58)
- Allah'ın işitmesi ve görmesi mahlûkatın işitme ve görmesine benzemez; fakat bu sıfatlar Allah için hakiki olarak sabittir.
- İbn Teymiyye böylece sıfatları ispat etmenin Allah'ı mahlûkata benzetmek anlamına gelmediğini; benzerlik reddedilirken sıfatların kabul edildiğini öğretir.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ:

Allah rızık verendir, mutlak kuvvet sahibidir, işitir ve görür; fakat O'nun hiçbir sıfatı yaratılmışların sıfatlarına benzemez.

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

UBEYDULLAH ARSLAN

— İSLAM DAVETÇİSİ —

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

10. DERS

ALLAH'IN DİLEMESİ VE İRADESİ

METİN

- “Bağına girdiğinde: ‘Allah’ın dilediği olur; kuvvet ancak Allah iledir.” deseydin ya!” (Kehf 18/39)
- “Eğer Allah dileseydi onlar birbirleriyle savaşmazlardı. Fakat Allah dilediğini yapar.” (Bakara 2/253)
- “Size okunacak olanlar dışında davarlar helâl kılındı; ihramlı iken avlanmayı helâl saymayın. Şüphesiz Allah dilediği hükmü verir.” (Mâide 5/1)
- “Allah kimi hidayete erdirmek isterse onun göğsünü İslâm’a açar; kimi de saptırmak isterse onun göğsünü daraltıp sıkıştırır.” (En’âm 6/125)

ŞERH

- İbn Teymiyye bu ayetleri Allah’ın meşîet ve irade sıfatlarının hak olduğuna delil olarak getirir.
- “Allah’ın dilediği olur.” ayetini, meydana gelen şeylerin Allah’ın dilemesinin dışında gerçekleşmediğine **delil** gösterir. (Kehf 18/39)
- Aynı ayetteki “Kuvvet ancak Allah iledir.” ifadesi, kulun sahip olduğu güç ve imkânın Allah’tan bağımsız olmadığını öğretir.
- “Eğer Allah dileseydi onlar birbirleriyle savaşmazlardı.” ayetini Allah’ın kâinatta gerçekleşen hadiseler üzerindeki meşîetine **delil** getirir. (Bakara 2/253)
- Ayetin devamındaki “Fakat Allah dilediğini yapar.” ifadesi, Allah’ın fiillerinde irade sahibi olduğunu açıkça ispat eder.
- “Şüphesiz Allah dilediği hükmü verir.” ayetini, Allah’ın hüküm koymasının O’nun iradesi ve hikmetiyle gerçekleştiğine **delil** olarak zikreder. (Mâide 5/1)
- “Allah kimi hidayete erdirmek isterse onun göğsünü İslâm’a açar; kimi de saptırmak isterse onun göğsünü daraltıp sıkıştırır.” ayetini, hidayet ve dalâletin de Allah’ın iradesi dışında olmadığına **delil** getirir. (En’âm 6/125)
- Bu naslar Allah’ın iradesini inkâr eden anlayışlara karşı, Allah’ın gerçekten dilediğini ve dilediğini yaptığını ortaya koyar.
- Ehl-i Sünnet Allah’ın meşîet ve iradesini naslarda geldiği şekilde ispat eder; bununla beraber Allah’ın hiçbir fiilin hikmetsiz ve adaletsiz olduğunu söylemez.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ:

Allah diler, irade eder ve dilediğini yapar; kâinatta meydana gelen hiçbir şey O’nun meşîetinin dışında değildir.

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

UBEYDULLAH ARSLAN

— İSLAM DAVETÇİSİ —

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

11. DERS

ALLAH'IN MUHABBET SIFATI

METİN – ASIL SIRASIYLA, EKSİKSİZ

- 1 Allah Teâlâ şöyle buyurur:
“İyilik yapın. Şüphesiz Allah iyilik yapanları sever.” (Bakara 2/195)
- 2 Yine şöyle buyurur:
“Adaletli davranın. Şüphesiz Allah adaletli davrananları sever.” (Hucurât 49/9)
- 3 Yine şöyle buyurur:
“Onlar size karşı dürüst davrandıkları sürece siz de onlara karşı dürüst davranın. Şüphesiz Allah takvâ sahiplerini sever.” (Tevbe 9/7)
- 4 Yine şöyle buyurur:
“Şüphesiz Allah çokça tövbe edenleri sever ve temizlenenleri sever.” (Bakara 2/222)
- 5 Yine şöyle buyurur:
“De ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyun ki Allah da sizi sevsin.” (Âl-i İmrân 3/31)
- 6 Yine şöyle buyurur:
“Allah, sevdiği ve kendilerinin de O'nu sevdiği bir topluluk getirecektir.” (Mâide 5/54)
- 7 Yine şöyle buyurur:
“Şüphesiz Allah, kendi yolunda birbirine kenetlenmiş bir bina gibi saf hâlinde savaşımları sever.” (Saff 61/4)
- 8 Yine şöyle buyurur:
“O, çok bağışlayandır, çok sevendir.” (Burûc 85/14)

ŞERH

- ✱ İbn Teymiyye bu ayetleri, Allah'ın muhabbet sıfatının hakiki olarak sabit olduğuna delil getirmek için zikreder. Şârihler de bu ayetlerin burada Allah için muhabbet sıfatını ispat etmek amacıyla getirildiğini açıkça belirtirler.
- ✱ “Allah iyilik yapanları sever” ayetini, Allah'ın muhsin kullarına yönelik gerçek sevgisinin bulunduğu delil getirir. (Bakara 2/195)
- ✱ “Allah adaletli davrananları sever” ayetini, Allah'ın adalet sahiplerini sevdiğine; “Allah takvâ sahiplerini sever” ayetini ise takvânın Allah'ın sevgisini kazandıran sebeplerden olduğuna delil getirir. (Hucurât 49/9; Tevbe 9/7)
- ✱ “Allah çokça tövbe edenleri sever ve temizlenenleri sever” ayeti, Allah'ın tövbe eden ve temizlenen kullarına yönelik özel sevgisini ispat eder. (Bakara 2/222)
- ✱ “Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyun ki Allah da sizi sevsin” ayetini, hem kulun Allah'ı sevdiğine hem de Allah'ın kulunu sevdiğine delil getirir. Aynı zamanda Rasulullah'a ﷺ ittibanın Allah'ın sevgisine ulaşmanın yolu olduğunu gösterir. (Âl-i İmrân 3/31)
- ✱ “Sevdiği ve kendilerinin de O'nu sevdiği bir topluluk...” ayeti, iki yönlü muhabbeti açıkça ispat eder: Allah kullarını sever, mümin kullar da Allah'ı sever. (Mâide 5/54)
- ✱ “Allah kendi yolunda... saf hâlinde savaşımları sever” ayetini, Allah'ın belirli iman ve itaat amellerini işleyen kullarını sevdiğine delil getirir. (Saff 61/4)
- ✱ “O, çok bağışlayandır, çok sevendir” ayetini zikretmesi özellikle önemlidir. Buradaki “çok seven” ismi, Allah için muhabbetin sabit olduğuna doğrudan delildir. (Burûc 85/14)
- ✱ İbn Teymiyye böylece Allah'ın sevgisini yalnızca “sevap vermek” veya başka bir sığata indirgemez; Allah'a layık gerçek bir sıfat olarak ispat eder. Bununla beraber Allah'ın sevgisi yaratılmışların sevgisine benzemez.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Allah gerçekten sever ve sevilir; ihsan, adalet, takvâ, tövbe, temizlik ve Rasulullah'a ittiba Allah'ın sevgisini kazandıran sebeplerdendir.

Okuduğunuz için ♥ teşekkür ederim.

UBEYDULLAH ARSLAN

– İSLAM DAVETÇİSİ –

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

12. DERS

ALLAH'IN KELÂM SIFATI

METİN – ASIL SIRASIYLA, EKSİKSİZ

METİN

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“Biz sana zikri indirdik. Sen de onu açıklayacaksın.”

(Nahl 16/44)

Yine şöyle buyurur:

“Şüphe yok ki o (Kur'ân), âlemlerin Rabbi tarafından indirilmiştir.”

(Şuarâ 26/192)

Yine şöyle buyurur:

“Andolsun, o, kavî-i fidye (hakka ulaştıran söz) olan şerefli bir elçinin getirdiğidir.”

(Tekvîr 81/19-20)

Yine şöyle buyurur:

“O, kuşkusuz ki, değerli bir elçinin sözü (vahiy)dir.”

(Hâkka 69/40)

Bu ayetlerin delâlet ettiği üzere Allah'ın kelâmı kadîmdir; zorunlu olarak O'nun zâtı ile kâîmdir; mahlûk değildir.

ŞERH

- İbn Teymiyye bu ayetleri, Allah'ın kelâm sıfatının hakiki olarak sabit olduğuna delil getirmek için zikreder.
- “Biz sana zikri indirdik” ayeti, Kur'ân'ın Allah'ın kelâmı olduğunu ve O'nun tarafından indirildiğini açıkça bildirir. (Nahl 16/44)
- “O (Kur'ân), âlemlerin Rabbi tarafından indirilmiştir.” ayeti de Kur'ân'ın Yüce Allah'ın kelâmı olduğunu gösterir. (Şuarâ 26/192)
- “Kavî-i fidye olan şerefli bir elçinin getirdiğidir.” ayeti, Kur'ân'ın büyük ve şerefli bir söz olduğunu bildirir. (Tekvîr 81/19-20)
- “Değerli bir elçinin sözü (vahiy)dir.” ayeti, Kur'ân'ın vahiy yoluyla bildirilen ilâhî kelâm olduğunu beyan eder. (Hâkka 69/40)
- Kur'ân, Allah'ın zâtı ile kâîm olan kelâmıdır. Bu kelâm, O'nun ilmi, kelâmı ve iradesi ile yaradılan kullarına bildirildi.
- Ehl-i Sünnet âlimleri bu kelâmın mahlûk olmadığına ittifak etmişlerdir. Çünkü mahlûk olsaydı Allah'ın kelâmı sonradan meydana gelmiş olurdu. Bu ise Allah'ın tek ve ezeli oluşuna aykırıdır.
- Selef bu konuda şöyle özetler: “Kur'ân, Allah'ın kelâmıdır; ne mahlûktur, ne de Allah'tan başkasıyla ortak bir sıfat değildir.”

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ:

Allah'ın kelâm sıfatı kadîmdir, zâtı ile kâîmdir, mahlûk değildir ve Kur'ân bu kelâmın indirilmiş bildirilişidir.

Okuduğunuz için ♥ teşekkür ederim.

UBEYDULLAH ARSLAN

— İSLAM DAVETÇİSİ —

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

13. DERS

ALLAH'IN RIZA, GAZAP, ÖFKE VE HOŞNUTSUZLUK SIFATLARI

METİN – ASIL SIRASIYLA, EKSİKSİZ

- 1 Allah Teâlâ şöyle buyurur:
“Allah onlardan razı olmuş, onlar da O’ndan razı olmuşlardır.” (Mâide 5/119)
- 2 Yine şöyle buyurur:
“Allah müminlerden razı olmuştur.” (Fetih 48/18)
- 3 Yine şöyle buyurur:
“Allah kâfirlerden razı değildir.” (Tevbe 9/96)
- 4 Yine şöyle buyurur:
“Allah, onlara gazap etti.” (Nisâ 4/155)
- 5 Yine şöyle buyurur:
“Allah onlardan hoşnut olmadı ve onlar da O’ndan hoşnut olmadılar.” (Mücadele 58/22)
- 6 Yine şöyle buyurur:
“O, onlara gazap etmiş, onları lanetlemiş ve onlar için Cehennem’i hazırlamıştır.” (Tevbe 9/68)
- 7 Yine şöyle buyurur:
“Allah kâfirlere öfkelenmiştir.” (Mâide 5/81)
- 8 Yine şöyle buyurur:
“Bu sebeple onların üzerine Allah’ın gazabı vardır ve onlara büyük bir azap vardır.” (Bakara 2/61)

ŞERH

- İbn Teymiyye bu ayetleri, Allah’ın rıza, gazap, öfke ve hoşnutsuzluk sıfatlarının hakiki olarak sabit olduğuna delil getirmek için zikreder.
- “Allah onlardan razı olmuş, onlar da O’ndan razı olmuşlardır.” ayeti, Allah’ın rıza sıfatının sabit olduğuna delildir. (Mâide 5/119)
- “Allah müminlerden razı olmuştur.” ayeti, Allah’ın mümin kullarına rızasının bulunduğunu gösterir. (Fetih 48/18)
- “Allah kâfirlerden razı değildir.” ayeti, Allah’ın kâfir kullarından hoşnut olmadığını ortaya koyar. (Tevbe 9/96)
- “Allah, onlara gazap etti.” ayeti, Allah’ın gazap sıfatının sabit olduğuna delildir. (Nisâ 4/155)
- “Allah onlardan hoşnut olmadı ve onlar da O’ndan hoşnut olmadılar.” ayeti, karşılıklı hoşnutsuzluğun varlığına delildir. (Mücadele 58/22)
- “O, onlara gazap etmiş, onları lanetlemiş ve onlar için Cehennem’i hazırlamıştır.” ayeti, Allah’ın gazabının lanet ve cezayı gerekli kıldığına delildir. (Tevbe 9/68)
- “Allah kâfirlere öfkelenmiştir.” ayeti, öfkenin de Allah için sabit bir sıfat olduğuna delildir. (Mâide 5/81)
- “Bu sebeple onların üzerine Allah’ın gazabı vardır ve onlara büyük bir azap vardır.” ayeti, Allah’ın gazabının azapla sonuçlandığını bildirir. (Bakara 2/61)
- İbn Teymiyye böylece rıza, gazap, öfke ve hoşnutsuzluk sıfatlarının Allah’a layık şekilde sabit olduğunu; bunların O’nun zatına uygun, gerçek sıfatlar olduğunu, mahlûkatın sıfatlarına benzemez nitelikte bulunduğunu ortaya koyar.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ:

Allah rızâ eder, razı olur; gazap eder, öfkelenir ve hoşnut olmaz.
Rızâ müminlere, gazap ve öfke ise kâfir ve itaatsiz kullara yönelik gerçekleşir.
Bütün bunlar Allah’a layık gerçek sıfatlardır.

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

14. DERS

ALLAH'IN GELME SIFATI

METİN – ASIL SIRASIYLA, EKSİKSİZ

1

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“Onlar, Allah'ın bulut gölgeleri içinde ve meleklerle beraber kendilerine gelmesini ve işin bitirilmesini mi bekliyorlar?”

(Bakara 2/210)

2

Yine şöyle buyurur:

“Onlar, kendilerine meleklerin gelmesini yahut Rabbinin gelmesini veya Rabbinin bazı ayetlerinin gelmesini mi bekliyorlar?”

(En'âm 6/158)

3

Yine şöyle buyurur:

“Hayır! Yer parça parça dövülüp dümdüz edildiğinde, Rabbin geldiğinde ve melekler saf saf dizildiğinde...”

(Fecr 89/21-22)

4

Yine şöyle buyurur:

“O gün gökyüzü bulutlarla yarılacak ve melekler bölük bölük indirilecektir.”

(Furkân 25/25)

ŞERH

İbn Teymiyye bu ayetleri Allah'ın “gelme” anlamındaki ityân ve mecî fiilî sıfatlarının sabit olduğuna delil olarak getirir.

“Allah'ın... kendilerine gelmesini...” ayeti, kıyamet günü hüküm vermek üzere Allah'ın gelmesine delil olarak zikredilir. (Bakara 2/210)

“Yahut Rabbinin gelmesini...” ifadesi de gelme fiilini doğrudan Rabbe nispet ederek aynı sıfatı ikinci kez ispat eder. (En'âm 6/158)

“Rabbin geldiğinde...” ayetini İbn Teymiyye özellikle Allah'ın mecî, yani gelme sıfatına açık bir delil olarak getirir. (Fecr 89/22)

Furkân sûresindeki “gökyüzü bulutlarla yarılacak ve melekler indirilecektir” ayeti ise kıyamet günündeki bu büyük hadisenin bağlamını tamamlar. (Furkân 25/25)

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ:

Allah'ın gelme sıfatı Kur'an naslarıyla sabittir. Buna Allah'a layık şekilde, keyfiyet vermeden ve mahlûkata benzetmeden iman edilir.

Okuduğunuz için ♥ teşekkür ederim.

UBEYDULLAH ARSLAN

– İSLAM DAVETÇİSİ –

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

15. DERS

ALLAH'IN VECH (YÜZ) SIFATI

METİN – ASIL SIRASIYLA, EKSİKSİZ

1

Allah Teâlâ şöyle buyurur:
“Celâl ve ikram sahibi Rabbinin yüzü
bâki kalacaktır.”

(Rahmân 55/27)

2

Yine şöyle buyurur:
“O’nun yüzü dışında her şey helâk olacaktır.
Hüküm yalnız O’nundur ve siz ancak
O’na döndürüleceksiniz.”

(Kasas 28/88)

ŞERH

- İbn Teymiyye bu iki ayeti, Allah’ın vech yani yüz sıfatının hakiki olarak sabit olduğuna delil getirmek için zikreder.
- “Celâl ve ikram sahibi Rabbinin yüzü bâki kalacaktır.” ayetini, Allah’ın vech sıfatının bâki olduğuna ve doğrudan Allah’a nispet edildiğine delil olarak getirir. (Rahmân 55/27)
- Ayetin vechi “celâl ve ikram sahibi” olarak nitelemesi de burada zikredilen vechin Allah’a ait gerçek bir sıfat olduğunu gösterir.
- “O’nun yüzü dışında her şey helâk olacaktır.” ayetini ise Allah’ın vechinin mahlûkat gibi fânî olmadığına ve Allah için vech sıfatının sabit olduğuna ikinci açık delil olarak zikreder. (Kasas 28/88)
- İbn Teymiyye’nin bu ayetleri burada zikretmesinin maksadı, Allah’ın kendisi için ispat ettiği vech sıfatını Ehl-i Sünnet usulünce ispat etmektir.
- Ehl-i Sünnet bu sıfatı inkâr etmez, keyfiyetini belirlemez ve yaratılmışların yüzüne benzetmez.
- Çünkü Allah Teâlâ, “O’nun benzeri hiçbir şey yoktur. O, hakkıyla işitendir, hakkıyla görendir.” buyurmuştur. (Şûrâ 42/11)
- Dolayısıyla Allah’ın vechinin nasıl olduğu bilinmez; fakat Kur’an’da Allah’a nispet edildiği için Allah’a layık gerçek bir sıfat olarak iman edilir.
- İbn Teymiyye böylece sıfatlar konusunda Selefin ölçüsünü öğretir: Nas neyi ispat etmişse onu ispat etmek; fakat teşbihe ve keyfiyet vermeye gitmemek.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Allah’ın vech sıfatı Kur’an naslarıyla sabittir.
Bu sıfat, Allah’a layık şekilde, tahrif etmeden,
keyfiyet vermeden ve mahlûkata benzetmeden kabul edilir.

Okuduğunuz için ♥ teşekkür ederim.

UBEYDULLAH ARSLAN

– İSLAM DAVETÇİSİ –

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

16. DERS

ALLAH'IN İKİ EL SIFATI

METİN – ASIL SIRASIYLA, EKSİKSİZ

1

Allah Teâlâ şöyle buyurur:
“Ey İblîs! İki elimle yarattığıma
secde etmekten seni alıkoyan nedir?”

(Sâd 38/75)

2

Yine şöyle buyurur:
“Yahudiler: ‘Allah’ın eli bağlıdır.’ dediler.
Kendi elleri bağlansın ve söyledikleri söz sebebiyle lanetlensinler!
Bilakis O’nun iki eli de açıktır; dilediği gibi infak eder.”

(Mâide 5/64)

ŞERH

- İbn Teymiyye bu iki ayeti Allah’ın iki el sıfatının sabit olduğuna delil olarak getirir. Her iki ayette de el ifadesinin ikil biçimde gelmesi, bu bölümün özellikle Allah’ın iki el sıfatını ispat için zikredildiğini gösterir.
- “İki elimle yarattığıma...” ayetini, Allah’ın Âdem’i özel olarak iki eliyle yarattığına ve böylece iki el sıfatının Allah için sabit olduğuna açık delil olarak zikreder. (Sâd 38/75)
- “Bilakis O’nun iki eli de açıktır.” ayeti de aynı sıfatı ikinci kez ve yine ikil ifadeyle ispat eder. Ayetin devamındaki “dilediği gibi infak eder” ifadesi Allah’ın geniş ihsan ve tasarrufunu bildirir. (Mâide 5/64)
- İbn Teymiyye’nin bu ayetleri burada getirmesinin maksadı, Allah’ın kendisi hakkında bildirdiği el sıfatını naslarda geldiği şekilde kabul etmektir.
- Ehl-i Sünnet bu sıfatı Allah’a layık biçimde ispat eder; Allah’ın ellerini mahlûkatın ellerine benzetmez ve nasıl olduklarına dair keyfiyet belirlemez.
- Bu sebeple ayetlerde açıkça geçen “iki elimle” ve “iki eli” ifadeleri korunur; sıfat inkâr edilmez veya yaratılmışların sıfatlarıyla bir tutulmaz.
- İbn Teymiyye böylece Selefin sıfatlar konusundaki esasını öğretir: Naslarda Allah için ne sabit olmuşsa Allah’a layık şekilde ispat edilir; teşbihe ve keyfiyet vermeye gidilmez.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Allah’ın iki el sıfatı Kur’an naslarıyla sabittir.
Bu sıfat, Allah’a layık şekilde, mahlûkata benzetmeden
ve keyfiyet belirlemeden kabul edilir.

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

17. DERS

ALLAH'IN GÖZ SIFATI

METİN – ASIL SIRASIYLA, EKSİKSİZ

- 1 Allah Teâlâ şöyle buyurur:
“Rabbinin hükmüne sabret. Çünkü sen gözlerimizin önündesin.” (Tûr 52/48)
- 2 Yine şöyle buyurur:
“Onu tahtalardan ve çivilerden yapılmış bir gemiye bindirdik. İnkâr edilmiş olana bir mükâfat olmak üzere, gözlerimizin önünde akıp gidiyordu.” (Kamer 54/13-14)
- 3 Yine şöyle buyurur:
“Sana tarafımdan bir sevgi bıraktım; gözümün önünde yetiştirilmen için.” (Tâhâ 20/39)

ŞERH

- İbn Teymiyye bu üç ayeti, Allah'ın göz sıfatının sabit olduğuna delil olarak getirir. Her üç ayette de Allah'ın görmesi ve gözetmesi açıkça bildirilmiştir.
- “Rabbinin hükmüne sabret. Çünkü sen gözlerimizin önündesin.” ayeti, Allah'ın Rasulullah'ı ﷺ görüp gözettiğine ve Allah için göz sıfatının sabit olduğuna delil olarak zikreder. (Tûr 52/48)
- “Gözlerimizin önünde akıp gidiyordu.” ayeti, Nûh'un gemisinin Allah'ın görmesi, gözetmesi ve koruması altında bulunduğunu bildirir. Bu da aynı sıfatı tekrar ortaya koyar. (Kamer 54/14)
- “Gözümün önünde yetiştirilmen için.” ayeti ise Musa'nın Allah'ın özel gözetimi ve koruması altında yetiştirilmesine ve göz sıfatının Allah'a nispet edildiğine delil olarak getirilir. (Tâhâ 20/39)
- İbn Teymiyye'nin burada bu üç ayeti peş peşe getirmesinin maksadı, Allah'ın kendisi hakkında haber verdiği göz sıfatını naslarda geldiği şekilde ispat etmektir.
- Ehl-i Sünnet bu sıfatı Allah'a layık biçimde kabul eder; mahlûkatın gözüne benzetmez ve nasıl olduğuna dair keyfiyet belirlemez.
- Sahih Sünnet de bu konuda açıklayıcıdır. Rasulullah ﷺ Deccâl hakkında onun tek gözünün kusurlu olduğunu bildirdikten sonra Rabbinizin böyle olmadığını haber vermiştir. Şârihler bu hadisi göz sıfatı bahsinde deliller arasında zikrederler.
- İbn Teymiyye böylece Selefin sıfatlar konusundaki ölçüsünü sürdürür: Allah'ın kendisi için ispat ettiğini ispat etmek; fakat teşbih, temsil ve keyfiyetlendirmeye gitmemek.

METNİN
ÖĞRETTİĞİ
ÖLÇÜ

Allah'ın göz sıfatı naslarla sabittir; Allah kullarını görür, dilediğini özel olarak gözetip korur. Bu sıfat Allah'a layık şekilde, mahlûkata benzetmeden ve keyfiyet vermeden kabul edilir.

Okuduğunuz için ♥ teşekkür ederim.
UBEYDULLAH ARSLAN
— İSLAM DAVETÇİSİ —

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

18. DERS

ALLAH'IN İŞİTME VE GÖRME SIFATLARI

METİN - ASIL SIRASIYLA, EKSİKSİZ

- 1 Allah Teâlâ şöyle buyurur:
“Allah, kocası hakkında sizinle tartışan ve Allah’a şikâyetinde bulunan kadının sözünü işitmiştir. Allah sizin konuşmanızı işitiyordu. Şüphesiz Allah hakkıyla işitendir, hakkıyla görendir.” (Mücâdele 58/1)
- 2 Yine şöyle buyurur:
“Andolsun, ‘Allah fakirdir, biz ise zenginiz.’ diyenlerin sözünü Allah işitmiştir.” (Âl-i İmrân 3/181)
- 3 Yine şöyle buyurur:
“Yoksa onlar, bizim onların sırlarını ve gizli konuşmalarını işitmediğimizi mi sanıyorlar? Hayır! Elçilerimiz onların yanında yazmaktadır.” (Zuhruf 43/80)
- 4 Yine şöyle buyurur:
“Şüphesiz ben sizinle beraberim; işitirim ve görürüm.” (Tâhâ 20/46)
- 5 Yine şöyle buyurur:
“Allah’ın gördüğünü bilmiyor mu?” (Alak 96/14)
- 6 Yine şöyle buyurur:
“O, sen kalktığın zaman seni ve secde edenler arasındaki hareketlerini görür. Şüphesiz O, hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir.” (Şuarâ 26/218-220)
- 7 Yine şöyle buyurur:
“De ki: Çalışın! Allah yaptıklarınızı görecektir; Rasulü ve müminler de görecektir.” (Tevbe 9/105)

ŞERH

- ✿ İbn Teymiyye bu yedi ayeti, Allah’ın işitme ve görme sıfatlarının hakiki olarak sabit olduğuna delil getirmek için zikreder.
- ✿ “Kadının sözünü işitmiştir.” ayeti, hiçbir sesin Allah’ın işitmesinden gizli kalmadığına delildir. Âişe validemiz de bu ayetin inişi hakkında Allah’ın işitmesinin bütün sesleri kuşattığını ifade etmiştir. (Mücâdele 58/1)
- ✿ “Allah fakirdir, biz zenginiz diyenlerin sözünü işitmiştir.” ayeti, gizli veya açık söylenen sözlerin Allah tarafından işitildiğine delildir. (Âl-i İmrân 3/181)
- ✿ “Sırlarını ve gizli konuşmalarını işitmediğimizi mi sanıyorlar?” ayeti, insanların gizledikleri konuşmaların dahi Allah’ın işitmesinden çıkmadığını gösterir. (Zuhruf 43/80)
- ✿ “İşitirim ve görürüm.” ayeti, iki sıfatı aynı cümlede açıkça Allah’a nispet eder. (Tâhâ 20/46)
- ✿ “Allah’ın gördüğünü bilmiyor mu?” ayeti, kulun hiçbir amelinin Allah’ın görmesinden gizli kalmadığına delildir. (Alak 96/14)
- ✿ “Seni ve secde edenler arasındaki hareketlerini görür.” ayeti, Allah’ın Peygamberimizi ﷺ ve onun hareketlerini gördüğünü bildirir; sonunda O’nun işiten ve bilen olduğu tekrar vurgulanır. (Şuarâ 26/218-220)
- ✿ “Allah yaptıklarınızı görecektir.” ayeti, kulların amellerinin Allah’ın görmesi altında olduğuna delildir. (Tevbe 9/105)
- ✿ Ehl-i Sünnet bu sıfatları Allah’a layık gerçek sıfatlar olarak kabul eder; mahlûkatın ve görmesine benzemez ve keyfiyeti belirlemez.
- ✿ İbn Teymiyye böylece Selefın ölçüsünü öğretir: Allah’ın kendisi için ispat ettiğini ispat etmek; fakat teşbih, temsil ve keyfiyetlendirmeye gitmemek.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Allah bütün sesleri işitir, gizli ve açık bütün sözleri bilir ve kullarının bütün amellerini görür. O’nun işitmesi ve görmesi eksiksizdir ve mahlûkatın sıfatlarına benzemez. Bu sıfatlar Allah’a layık şekilde, keyfiyet vermeden ve teşbih etmeden kabul edilir.

Okuduğunuz için ♥ teşekkür ederim.

UBEYDULLAH ARSLAN

— İSLAM DAVETÇİSİ —

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

19. DERS

ALLAH'IN MEKR VE KEYD İLE MUKABELE ETMESİ

METİN – ASIL SIRASIYLA, EKSİKSİZ

- 1 Allah Teâlâ şöyle buyurur:
“O, tuzağı ve tedbiri çok güçlü olandır.” (Ra'd 13/13)
- 2 Yine şöyle buyurur:
“Onlar tuzak kurdular, Allah da onların tuzaklarına karşılık verdi. Allah, tuzak kuranlara karşılık verenlerin en hayırlısıdır.” (Âl-i İmrân 3/54)
- 3 Yine şöyle buyurur:
“Onlar bir tuzak kurdular; biz de onlar farkında olmadan onların tuzaklarına karşılık verdik.” (Neml 27/50)
- 4 Yine şöyle buyurur:
“Şüphesiz onlar bir tuzak kuruyorlar. Ben de onların tuzaklarına karşılık veriyorum.” (Târık 86/15-16)

ŞERH

- İbn Teymiyye bu ayetleri, Allah'ın kendisine ve müminlere karşı tuzak kuranlara adalet ve hikmetle mukabele ettiğine delil olarak getirir.
- “O, tuzağı ve tedbiri çok güçlü olandır.” ayeti; Allah'ın düşmanlarının planlarını boşa çıkaran üstün kudret ve tedbirine delildir. (Ra'd 13/13)
- “Onlar tuzak kurdular, Allah da onların tuzaklarına karşılık verdi.” ayeti, düşmanların kurduğu tuzağın Allah'ı âciz bırakamayacağını; Allah'ın onların planlarını kendi aleyhlerine çevirebileceğini gösterir.
- “Onlar bir tuzak kurdular; biz de onlar farkında olmadan onların tuzaklarına karşılık verdik.” ayeti, Semûd kavminin kurduğu gizli planın Allah tarafından boşa çıkarılmasına delildir. (Neml 27/50)
- “Şüphesiz onlar bir tuzak kuruyorlar. Ben de onların tuzaklarına karşılık veriyorum.” ayeti de Allah'ın düşmanlarının keydine, onların fark etmediği bir şekilde karşılık verdiğini bildirir. (Târık 86/15-16)
- İbn Teymiyye'nin vurguladığı önemli ölçü şudur: mekr ve keyd Allah hakkında her durumda bağımsız bir övgü sıfatı gibi kullanılmaz. Naslarda bunlar, kötülük yapanların tuzaklarına adaletle karşılık verme bağlamında gelmiştir.
- Allah'ın mukabelesi zulüm veya haksızlık değildir; adalet, hikmet ve mutlak kudretin bir göstergesidir. İnsanların haksız tuzağı ile Allah'ın onlara adaletle karşılık vermesi birbirine benzemez.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

İnsanlar Allah'ın dinine ve müminlere karşı tuzak kursalar da, Allah onların tuzaklarını kuşatır ve onlara adalet ve hikmetle karşılık verir. Hiçbir plan Allah'ı âciz bırakamaz. O, tuzağı ve tedbiri çok güçlü olandır.

Okuduğunuz için teşekkür ederim.
UBEYDULLAH ARSLAN
– İSLAM DAVETÇİSİ –

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

20. DERS

ALLAH'IN AF, MAĞFİRET, RAHMET, KUDRET VE İZZET SIFATLARI

METİN – ASIL SIRASIYLA, EKSİKSİZ

- 1 Allah Teâlâ şöyle buyurur:
“Bir hayrı açığa vurur veya onu gizlerseniz yahut bir kötülüğü affederseniz, şüphesiz Allah çok affedici ve kudret sahibidir.” (Nisâ 4/149)
- 2 Yine şöyle buyurur:
“Affetsinler ve bağışlasınlar. Allah'ın sizi bağışlamasını sevmez misiniz? Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.” (Nür 24/22)
- 3 Yine şöyle buyurur:
“İzzet Allah'a, Rasulüne ve müminlere aittir.” (Münâfikûn 63/8)
- 4 İblîs'in sözünü aktararak şöyle buyurur:
“Senin izzetine yemin olsun ki onların hepsini mutlaka azdıracam.” (Sâd 38/82)

ŞERH

- İbn Teymiyye bu dört ayeti, Allah'ın af, mağfiret, rahmet, kudret ve izzet sıfatlarının sabit olduğuna delil olarak peş peşe getirir. İlk iki ayet af, kudret, mağfiret ve rahmeti; sonraki iki ayet ise özellikle Allah'ın izzet sıfatını ispat eder.
- “Bir hayrı açığa vurur veya onu gizlerseniz yahut bir kötülüğü affederseniz; şüphesiz Allah çok affedici ve kudret sahibidir.” ayeti, Allah'ın hem affetme sıfatına hem de kudret sıfatına delildir. Allah, cezalandırmaya gücü yettiği hâlde dilediğini affeder. (Nisâ 4/149)
- “Affetsinler ve bağışlasınlar. Allah'ın sizi bağışlamasını sevmez misiniz? Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.” ayeti, Allah'ın mağfiret ve rahmet sıfatlarının sabit olduğuna delildir. Kulun affetmeye ve bağışlamaya teşvik edilmesinin ardından Allah'ın mağfiret ve rahmetinin zikredilmesi dikkat çekicidir. (Nür 24/22)
- “İzzet Allah'a, Rasulüne ve müminlere aittir.” ayeti, Allah'ın izzet sahibi olduğuna açık delildir. Rasulün ve müminlerin izzeti ise Allah'ın kendilerine verdiği izzettir. (Münâfikûn 63/8)
- İblîs'in “Senin izzetine yemin olsun ki onların hepsini mutlaka azdıracam.” sözü de Allah'ın izzet sıfatına ikinci bir delildir. Burada İblîs doğrudan Allah'ın izzetine yemin etmektedir. (Sâd 38/82)
- İbn Teymiyye böylece Allah'ın isim ve sıfatlarını naslarda geldiği şekilde ispat eder. Af, kudret, mağfiret, rahmet ve izzet; Allah'a layık kemal sıfatlarıdır, mahlûkatın sıfatlarına benzemez.
- Ehl-i Sünnet bu nasları tahrif etmeden ve keyfiyet vermeden kabul eder; Allah'ın kendisi hakkında ispat ettiğini ispat eder ve “O'nun benzeri hiçbir şey yoktur.” ölçüsünü korur.

METNİN
ÖĞRETTİĞİ
ÖLÇÜ

Allah affeder ve bağışlar; rahmeti geniştir, her şeye gücü yeter ve mutlak izzet sahibidir. O'nun bütün bu sıfatları Allah'a layık kemal sıfatlarıdır.

Okuduğunuz için ♥ teşekkür ederim.
UBEYDULLAH ARSLAN

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

21. DERS

ALLAH'IN CELÂLİ, İKRÂMİ; BENZERİ VE DENGİ OLMAMASI

METİN – ASIL SIRASIYLA, EKSİKSİZ

1

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“Celâl ve ikram sahibi Rabbinin adı ne yücedir.”

(Rahmân 55/78)

2

Yine şöyle buyurur:

“Öyleyse yalnız O'na kulluk et ve O'na kullukta sabırlı ve kararlı ol. O'nun bir benzeri olduğunu biliyor musun?”

(Meryem 19/65)

3

Yine şöyle buyurur:

“Hiçbir kimse O'na denk ve benzer değildir.”

(İhlâs 112/4)

ŞERH

- İbn Teymiyye bu ayetleri, Allah'ın celâl ve ikram sahibi olduğunu; O'nun hiçbir benzeri, dengi ve eşi bulunmadığını göstermek için zikreder.
- “Celâl ve ikram sahibi Rabbinin adı ne yücedir.” ayeti, Allah'ın isminin bereketini ve yüceliğini; Rabbin celâl ve ikram sahibi olduğunu bildirir. (Rahmân 55/78)
“Celâl”, Allah'ın azamet ve büyüklüğünü; “ikram” ise O'nun ikram, ihsan ve kemalini ifade eder.
- “O'nun bir benzeri olduğunu biliyor musun?” ayetindeki soru inkâr anlamındadır: Allah'ın benzeri ve dengi yoktur. İbn Teymiyye bunu Allah'ın yaratılmışlara benzemediğine delil olarak getirir. (Meryem 19/65)
- Ayet aynı zamanda “yalnız O'na kulluk et” buyurarak, eşi ve benzeri bulunmayan Allah'ın ibadette de tek olması gerektiğini öğretir.
- “Hiçbir kimse O'na denk ve benzer değildir.” ayeti ise Allah'ın hiçbir eşinin, denginin ve benzerinin bulunmadığına açık delildir. (İhlâs 112/4)
- İbn Teymiyye böylece Allah'ın sıfatlarını ispat ederken teşbihi de reddeder: Allah'ın gerçek sıfatları vardır; fakat bu sıfatlar yaratılmışların sıfatlarına benzemez.
- Ehl-i Sünnet'in ölçüsü, Allah'ın kendisi hakkında ispat ettiği sıfatları tahrif ve inkâr etmeden ispat etmek, aynı zamanda Allah'ı yaratılmışlara benzetmemektir.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Allah celâl ve ikram sahibidir; O'nun hiçbir benzeri, dengi ve eşi yoktur.
Bu sebeple ibadet yalnız O'na yapılır ve sıfatları mahlûkatın sıfatlarına benzetilmez.

Okuduğunuz için ♥ teşekkür ederim.
UBEYDULLAH ARSLAN
– İSLAM DAVETÇİSİ –

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

22. DERS

ALLAH'A DENK KOŞMAMAK VE İBADETTE TEVHİD

METİN

1

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“Öyleyse siz de bile bile Allah’a denkler koşmayın.”

(Bakara 2/22)

2

Yine şöyle buyurur:

“İnsanlardan bazıları Allah’tan başkalarını O’na denk edinirler ve onları Allah’ı sever gibi severler.”

(Bakara 2/165)

3

Yine şöyle buyurur:

“De ki: Hamd, çocuk edinmeyen, hükümrانlıkta ortağı bulunmayan, acizlikten dolayı bir yardımcıya da ihtiyaç duymayan Allah’a mahsustur. O’nu gereği gibi yücelt.”

(İsrâ 17/111)

4

Yine şöyle buyurur:

“Göklerde ve yerde ne varsa Allah’ı tesbih eder. Mülk O’nundur, hamd O’nadır ve O her şeye hakkıyla gücü yetendir.”

(Teğâbün 64/1)

ŞERH

- İbn Teymiyye bu ayetleri Allah’ın hiçbir dengi ve ortağı bulunmadığına ve ibadetin sadece O’na özgü olduğuna delil olarak getirir.
- “Allah’a denkler koşmayın.” ayeti, Allah’ın zatında, isim ve sıfatlarında hiçbir benzeri ve denginin bulunmadığını; O’na ortak koşmanın ise kesin olarak yasaklandığını bildirir. (Bakara 2/22)
- “Onları Allah’ı sever gibi severler.” ayeti, insanların Allah’tan başka varlıklara sevgi, itimat ve ibadet yöneltmelerini zemmeder. Böylece Allah’ın ulühiyyetinde de hiçbir ortağının olmadığını açıklar. (Bakara 2/165)
- “Çocuk edinmeyen, hükümrانlıkta ortağı bulunmayan, acizlikten dolayı bir yardımcıya da ihtiyaç duymayan Allah’a mahsustur.” ayeti, Allah’ın evladı, ortağı ve acz sebebiyle yardıma muhtaç olmanın her türlü noksanlıktan münezze olduğunu bildirir. (İsrâ 17/111)
- “Mülk O’nundur, hamd O’nadır ve O her şeye hakkıyla gücü yetendir.” ayeti ise mülkün tamamının O’na ait olduğunu, bütün hamdin yalnızca O’na lâıyk bulunduğunu ve kudretinin her şeyi kuşattığını öğretir. (Teğâbün 64/1)
- İbn Teymiyye’nin vurguladığı ölçü şudur: Benzeri, dengi ve ortağı olmayan Allah, ibadetin tamamına tek başına müstehaktır. Sevgi, kulluk, dua, tevekkül, korku ve ümit hep yalnız O’na olmalıdır.
- Ehl-i Sünnet, Allah’ın kendisi hakkında bildirdiği sıfatları tahrif etmeden ve inkâr etmeden kabul eder; O’nu yaratılmışlara benzetmez ve ibadette yalnız O’na yönelir.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Allah’ın hiçbir dengi ve ortağı yoktur. Sevgi, kulluk ve ibadet yalnız O’na yapılır. Mülkün tamamı O’nundur, bütün hamd O’na aittir ve O her şeye kadirdir.

♥ Okuduğunuz için teşekkür ederim. ♥

UBEYDULLAH ARSLAN

— İSLAM DAVETÇİSİ —

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

23. DERS

ALLAH'IN MÜLKTE TEKLIĞI VE ÇOCUK EDİNMEKTEN MÜNEZZEH OLMASI

METİN

- 1 Allah Teâlâ şöyle buyurur:
“Âlemlere uyarıcı olsun diye kuluna Furkân'ı indiren
Allah ne yücedir!” (Furkân 25/1)
- 2 “Göklerin ve yerin hükümranlığı O'na aittir. O, çocuk edinmemiştir.
Hükümranlıkta hiçbir ortağı yoktur. Her şeyi yaratmış ve ona
belirli bir ölçü ve düzen vermiştir.” (Furkân 25/2)
- 3 Yine şöyle buyurur:
“Allah hiçbir çocuk edinmemiştir. O'nunla beraber hiçbir ilâh da yoktur.
Öyle olsaydı her ilâh kendi yarattığını alıp götürür ve mutlaka biri
diğerine üstün gelmeye çalışırdı. Allah onların yakıştırdıkları şeylerden
münezzehdir.” (Mü'minûn 23/91)
- 4 “O, gaybı da görüneni de bilendir. Onların ortak koştuklarından
çok yücedir.” (Mü'minûn 23/92)

ŞERH

- İbn Teymiyye bu ayetleri Allah'ın mülkünde tek olduğuna, bütün varlıkların yaratıcısı olduğuna, çocuğunun ve ortağının bulunmadığına delil olarak zikreder.
- “Âlemlere uyarıcı olsun diye kuluna Furkân'ı indiren...” ayeti, Kur'an'ı indirenin Allah olduğunu ve Rasulullah'ın ﷺ Allah'ın kulu ve elçisi olduğunu ortaya koyar. (Furkân 25/1)
- “Göklerin ve yerin hükümranlığı O'na aittir.” ifadesi, bütün mülk ve hâkimiyetin yalnız Allah'a ait olduğuna delildir.
- “O, çocuk edinmemiştir.” ifadesi, Allah'a çocuk nispet eden bütün bâtil inançları reddeder. Allah doğmamış, doğurmamış ve hiçbir yaratılmışı muhtaç değildir.
- “Hükümranlıkta hiçbir ortağı yoktur.” ifadesi, Allah'ın rubûbiyetinde ve mülkünde hiçbir ortağının bulunmadığına açık delildir. (Furkân 25/2)
- “Her şeyi yaratmış ve ona belirli bir ölçü vermiştir.” ayeti, Allah'ın yaratma ve takdirinin bütün mahlûkatı kuşattığına delil olarak zikredilir.
- “O'nunla beraber hiçbir ilâh yoktur.” ayeti, Allah'ın ulûhiyyette tek olduğuna ve O'ndan başka hak ilâh bulunmadığına delildir. (Mü'minûn 23/91)
- İbn Teymiyye “her ilâh kendi yarattığını alıp götürürdü ve biri diğerine üstün gelirdi.” ifadesini, birden fazla gerçek ilâh bulunmasının bâtilliğini gösteren Kur'ânî delil olarak zikreder. Âlemin düzeni ve tekliği, hükümranlığın tek Rabbe ait olduğunu gösterir.
- “Gaybı da görüneni de bilendir.” ayeti Allah'ın ilminin gizli-açık her şeyi kuşattığına; “ortak koştuklarından çok yücedir.” ifadesi ise Allah'ın şirkten ve müşriklerin nispet ettiği ortaklardan münezzehe olduğuna delildir. (Mü'minûn 23/92)
- İbn Teymiyye'nin bu naslarla ortaya koyduğu ölçü açıktır: Yaratma, takdir, mülk ve hükümranlık yalnız Allah'a ait olduğu gibi ulûhiyyet ve ibadet de yalnız O'na aittir.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Allah bütün varlıkların tek yaratıcısı ve mutlak hükümdarıdır. Çocuğu, ortağı ve dengi yoktur. Gaybı ve görüneni bilir; yaratma, hükümranlık ve ibadet yalnız O'na mahsustur.

♥ Okuduğunuz için teşekkür ederim. ♥

UBEYDULLAH ARSLAN

— İSLAM DAVETÇİSİ —

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

24. DERS

ALLAH'IN BENZERİ OLMAMASI VE O'NUN HAKKINDA BİLGİSİZCE KONUŞMANIN HARAMLIĞI

METİN

1

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“Allah’a benzerler ve örnekler koşmayın. Şüphesiz Allah bilir, siz bilmezsiniz.”

(Nahl 16/74)

2

Yine şöyle buyurur:

“De ki: Rabbim ancak açık ve gizli çirkinlikleri, günahı, haksız yere taşkınlığı, hakkında hiçbir delil indirmedığı şeyi Allah’a ortak koşmanızı ve Allah hakkında bilmediğiniz şeyleri söylemenizi haram kılmıştır.”

(A'râf 7/33)

ŞERH

- İbn Teymiyye “Allah’a benzerler ve örnekler koşmayın” ayetini, Allah’ın mahlûkatına hiçbir yönden benzemez olduğuna delil olarak zikreder. O’na denk, benzer, eş veya örnek düşünülecek hiçbir varlık yoktur. (Nahl 16/74)
- Ayetin “Şüphesiz Allah bilir, siz bilmezsiniz.” diye devam etmesi, Allah hakkında hüküm verirken sınırlı aklın ve zannın değil, Allah’ın vahyiyle bildirdiğinin esas alınması gerektiğini açıkça öğretir.
- İbn Teymiyye’nin sıfatlar konusundaki temel ölçüsü buradadır: Allah’ın zatı mahlûkatın zatına benzemediği gibi, sıfatları da mahlûkatın sıfatlarına benzemez. Ona yaratılmışlardan örnek vermek büyük bir hatadır.
- “Allah hakkında bilmediğiniz şeyleri söylemenizi haram kılmıştır.” ayeti, Allah’ın zatı, isimleri, sıfatları, fiilleri ve dini hakkında delilsiz konuşmanın haram olduğuna delildir. (A'râf 7/33)
- Bu sebeple Allah hakkında bir sıfatı kendi düşüncemizle ne ispat eder ne de reddederiz. Kur’an ve sahih Sünnet neyi ispat etmişse onu ispat eder; neyi reddetmişse onu reddederiz.
- Allah’a yaratılmışlardan örnek vermek, sıfatlarının keyfiyetini belirlemek veya hakkında vahye dayanmayan sözler söylemek bu ölçüye aykırıdır.
- İbn Teymiyye böylece iki büyük esası birlikte öğretir: Allah hiçbir mahlûka benzemez ve Allah hakkında bilgisizce konuşulmaz.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Allah’ın hiçbir benzeri ve dengi yoktur. O, mahlûkatına kıyaslanmaz. Allah’ın isimleri ve sıfatları hakkında yalnız vahyin bildirdiği söylenir; bilgisizce ve delilsizce konuşulmaz.

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

25. DERS

ALLAH'IN ARŞA İSTİVÂSİ

METİN

- 1 Allah Teâlâ şöyle buyurur:
“Şüphesiz Rabbiniz, gökleri ve yeri altı günde yaratan,
sonra Arş’a istivâ eden Allah’tır.” (A’râf 7/54)
- 2 Yine şöyle buyurur:
“Şüphesiz Rabbiniz, gökleri ve yeri altı günde yaratan,
sonra Arş’a istivâ eden Allah’tır.” (Yûnus 10/3)
- 3 Yine şöyle buyurur:
“Allah, gökleri görebileceğiniz direkler olmaksızın yükselten,
sonra Arş’a istivâ edendir.” (Ra’d 13/2)
- 4 Yine şöyle buyurur:
“Rahmân Arş’a istivâ etti.” (Tâhâ 20/5)
- 5 Yine şöyle buyurur:
“Sonra Arş’a istivâ etti. O Rahmân’dır.” (Furkân 25/59)
- 6 Yine şöyle buyurur:
“Allah, gökleri, yeri ve ikisi arasındakileri altı günde yaratan,
sonra Arş’a istivâ edendir.” (Secde 32/4)
- 7 Yine şöyle buyurur:
“O, gökleri ve yeri altı günde yaratan,
sonra Arş’a istivâ edendir.” (Hadîd 57/4)

ŞERH

- İbn Teymiyye bu yedi ayeti, Allah’ın Arş’a istivâ sıfatının Kur’an ile sabit olduğuna delil olarak zikreder. İstivânın Kur’an’da tekrar tekrar bildirilmesi, bunun Allah hakkında nasla sabit bir sıfat olduğunu gösterir.
- A’râf 7/54 ve Yûnus 10/3 ayetlerinde Allah’ın gökleri ve yeri yaratmasının ardından Arş’a istivâ ettiğinin açıkça haber verilmesi, istivânın yaratılıştan sonra gerçekleştiğini bildirir.
- Ra’d 13/2 ayetinde göklerin direksiz yükseltilmesinden sonra yine Arş’a istivâ buyurularak aynı hakikat teyit edilir.
- Tâhâ 20/5 ayeti, “Rahmân Arş’a istivâ etti.” buyruğuyla en açık delillerden biridir. Burada istivâ sıfatı doğrudan Allah’a nispet edilmiştir.
- Furkân 25/59, Secde 32/4 ve Hadîd 57/4 ayetleri de aynı hakikati tekrar eder. Böylece istivâ sıfatı farklı sürelerde açıkça ispat edilmiştir.
- Ehl-i Sünnet bu nasları tahrif etmeden ve inkâr etmeden kabul eder. Anlamı bilinir; fakat Allah’ın Arş’a istivâsının keyfiyeti bilinmez.
- Selefın meşhur ölçüsü: “İstivâ malumdur; keyfiyeti meçhuldür; ona iman etmek vaciptir.”
- Allah’ın istivâsı, yaratılmışların bir yere oturmasına veya yerleşmesine benzetilemez. Allah kendisi hakkında “Arş’a istivâ etti” buyurduğu için bunu Allah’a layık şekilde kabul ederiz; fakat “nasıl?” sorusuna aklımızdan bir şekil ve keyfiyet vermeyiz.
- İbn Teymiyye’nin bu yedi ayeti zikretmesindeki temel maksat: Allah’ın Arş’a istivâsını nasların bildirdiği şekilde ispat etmek; teşbih ve keyfiyetlendirmeden kaçınmaktır.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Allah’ın Arş’a istivâsı Kur’an’da yedi yerde sabittir. İstivâ Allah’a layık gerçek bir sıfattır. Anlamı kabul edilir; keyfiyeti bilinmez. Mahlûkatın sıfatlarına benzetilmeden ve tahrif edilmeden iman edilir.

♥ Okuduğunuz için teşekkür ederim. ♥

UBEYDULLAH ARSLAN

— İSLAM DAVETÇİSİ —

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

26. DERS

ALLAH'IN ULÜVVÜ

(YÜCELİĞİ VE YARATILMIŞLARIN ÜZERİNDE OLUŞU)

METİN

1

Allah Teâlâ, İsâ aleyhisselâm hakkında şöyle buyurur:

“Ey İsâ! Şüphesiz seni vefat ettirecek, seni kendime yükseltecek ve seni inkâr edenlerden temizleyeceğim.”

(Âl-i İmrân 3/55)

2

Yine şöyle buyurur:

“Bilakis Allah onu kendisine yükseltti.
Allah mutlak güç ve hikmet sahibidir.”

(Nisâ 4/158)

3

Yine şöyle buyurur:

“Güzel söz O'na yükselir; salih ameli de O yükseltir.”

(Fâtır 35/10)

4

Firavun'un sözünü aktararak şöyle buyurur:

“Ey Hâmân! Bana yüksek bir kule yap; belki yollara,
göklerin yollarına ulaşırım da Musa'nın ilâhına çıkar bakarım.
Doğrusu ben onun yalancı olduğunu sanıyorum.”

(Gâfir 40/36-37)

5

Yine şöyle buyurur:

“Gökte olanın sizi yere batırmayacağından emin misiniz?
Bir de bakarsınız ki yer çalkalanıp duruyor. Yoksa gökte olanın
üzerinize taş yağdıran bir kasırga göndermeyeceğinden emin misiniz?
O zaman uyarımın nasıl olduğunu bileceksiniz.”

(Mülk 67/16-17)

ŞERH

- İbn Teymiyye bu ayetleri, Allah'ın ulüvvüne (yüceliğine ve yaratılmışların üzerinde olduğuna) delil olarak zikreder. Her bir ayet, Allah'ın yüksek oluşuna işaret eden farklı bir delil türünü gösterir.
- “Seni kendime yükseltecek” ve “Allah onu kendisine yükseltti” ayetleri, İsâ aleyhisselâmın Allah'a doğru yükseltilmesine delildir.
- “Güzel söz O'na yükselir” ayeti, sözlerin Allah'a yükseldiğini bildirerek O'nun ulüvvünü ispat eder.
- Firavun'un, “göklerin yollarına ulaşırım da Musa'nın ilâhına çıkar bakarım” sözü, onun Rabbini yukarıda bildiğini ve bunu yalanladığını gösterir.
- “Gökte olan” ibaresinin iki kez zikredilmesi, Allah'ın yüceliğine ve mahlûkatının O'nun altında olduğuna açık delildir.
- Ehl-i Sünnet, Allah'ın ulüvvünü O'na layık şekilde ispat eder; mahlûkata benzetmeden, keyfiyet vermeden ve O'nun nasıl yüce olduğunu akılla belirlemeye kalkmadan kabul eder.
- Allah mahlûkatına benzemez ve mahlûkatı O'nu kuşatamaz. O, her şeyin üzerindedir.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Allah mahlûkatının üzerindedir. İsâ aleyhisselâm O'na yükseltilmiş, güzel söz O'na yükselir. Allah'ın ulüvvü Kur'an naslarıyla sabittir; Allah'a layık şekilde, keyfiyet vermeden ve mahlûkata benzetmeden kabul edilir.

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

27. DERS

ALLAH'IN MAİYYETİ (KULLARIYLA BERABER OLMASI)

METİN

1

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“O, gökleri ve yeri altı günde yaratan, sonra Arş’a istivâ edendir. Yere gireni, ondan çıkanı, gökten ineni ve oraya yükseleni bilir. Nerede olursanız olun O sizinle beraberdir. Allah yaptıklarınızı hakkıyla görendir.”

(Hadîd 57/4)

2

Yine şöyle buyurur:

“Üç kişinin gizli konuştuğu yerde dördüncüleri mutlaka O’dur; beş kişinin gizli konuştuğu yerde altıncıları mutlaka O’dur. Bundan daha az veya daha çok olsunlar, nerede bulunurlarsa bulunsunlar O mutlaka onlarla beraberdir. Sonra kıyamet günü yaptıklarını kendilerine haber verecektir. Şüphesiz Allah her şeyi hakkıyla bilendir.”

(Mücâdele 58/7)

3

Yine şöyle buyurur:

“Üzülme! Şüphesiz Allah bizimle beraberdir.”

(Tevbe 9/40)

4

Yine şöyle buyurur:

“Şüphesiz ben sizinle beraberim; işitirim ve görürüm.”

(Tâhâ 20/46)

5

Yine şöyle buyurur:

“Şüphesiz Allah, takvâ sahipleri ve ihsan üzere olanlarla beraberdir.”

(Nahl 16/128)

6

Yine şöyle buyurur:

“Sabredin. Şüphesiz Allah sabredenlerle beraberdir.”

(Enfâl 8/46)

7

Yine şöyle buyurur:

“Nice az topluluk, Allah’ın izniyle çok topluluğa galip gelmiştir. Allah sabredenlerle beraberdir.”

(Bakara 2/249)

ŞERH

- İbn Teymiyye bu ayetleri Allah’ın maiyyetinin hak olduğuna delil olarak zikreder. Ancak Ehl-i Sünnet’e göre Allah’ın kullarıyla beraber olması, O’nun mahlûkatın içine karışması veya onlarla aynı mekânda bulunması anlamına gelmez. Allah Arş’ının üzerindedir; bununla beraber kullarını ilmi, işitmesi, görmesi ve kuşatmasıyla bilir ve gözetir.
- Hadîd 57/4 ve Mücâdele 58/7 âyetleri, Allah’ın bütün kullarını ilmi, işitmesi, görmesi ve kuşatmasıyla bildiğine delildir. Hiçbir gizli söz, hâl ve hareket O’ndan gizli kalmaz.
- Tevbe 9/40 ve Tâhâ 20/46 âyetleri, mümin kullarına yönelik özel maiyyeti gösterir. Allah, müminleri korur, yardım eder ve destekler.
- Nahl 16/128, Enfâl 8/46 ve Bakara 2/249 âyetleri de takvâ sahipleri, ihsan üzere olanlar ve sabredenlerle Allah’ın özel olarak beraber olduğunu bildirir. Bu maiyyet; yardım, koruma ve nusret maiyyetidir.
- Allah’ın ulüvvü (yüceliği) ile maiyyeti birbirine zıt değildir. Allah Arş’ının üzerindedir; aynı zamanda kullarının hiçbir sözü, hareketi veya gizli hâli O’nun ilminden, işitmesinden ve görmesinden çıkmaz.
- Maiyyet, Allah’ın mahlûkata karışması veya onların içinde bulunması anlamına gelmez. O, mahlûkatından müstegnîdir; mahlûkat ise O’ndan müstağnî olamaz.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Allah Arş’ının üzerindedir ve kullarının bütün hâllerini bilir, işitir ve görür. Genel maiyyeti bütün mahlûkatı ilmiyle kuşatır; özel maiyyeti ise müminlere, takvâ sahiplerine ve sabredenlere yardım, koruma ve nusreti de içerir. Maiyyet, Allah’ın mahlûkata karışması veya onların içinde bulunması anlamına gelmez.

UBEYDULLAH ARSLAN

— İSLAM DAVETÇİSİ —

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

28. DERS

ALLAH'IN KELÂM SIFATI

METİN

- 1 Allah Teâlâ şöyle buyurur: “Allah’tan daha doğru sözlü kim vardır?” (Nisâ 4/87)
- 2 Yine şöyle buyurur: “Allah’tan daha doğru sözlü kim olabilir?” (Nisâ 4/122)
- 3 Yine şöyle buyurur: “Allah: ‘Ey Meryem oğlu Îsâ!’ dedi.” (Mâide 5/116)
- 4 Yine şöyle buyurur: “Rabbinin sözü doğruluk ve adalet bakımından tadanmıştır.” (En’âm 6/115)
- 5 Yine şöyle buyurur: “Allah Musa ile gerçekten konuştu.” (Nisâ 4/164)
- 6 Yine şöyle buyurur: “Onlardan Allah’ın konuştukları vardır.” (Bakara 2/253)
- 7 Yine şöyle buyurur: “Musa belirlediğimiz vakitte gelip Rabbi de onunla konuşunca...” (A’râf 7/143)
- 8 Yine şöyle buyurur: “Ona Tûr’un sağ tarafından seslendik ve özel konuşmak üzere onu kendimize yaklaştırdık.” (Meryem 19/52)
- 9 Yine şöyle buyurur: “Hani Rabbin Musa’ya seslenmişti: ‘Zalimler topluluğuna git.’” (Şuarâ 26/10)
- 10 Yine şöyle buyurur: “Rableri onlara seslendi: ‘Ben size şu ağacı yasaklamamış mıydım?’” (A’râf 7/22)
- 11 Yine şöyle buyurur: “O gün Allah onlara seslenerek: ‘Nerede benim ortaklarım olduğunu iddia ettikleriniz?’ diyecektir.” (Kasas 28/62)
- 12 Yine şöyle buyurur: “O gün Allah onlara seslenerek: ‘Gönderilen elçilere ne cevap verdiniz?’ diyecektir.” (Kasas 28/65)

ŞERH

- ✽ İbn Teymiyye bu ayetlerin tamamını Allah’ın kelâm sıfatını ispat etmek için zikreder. Kur’an’da Allah’a söz söyleme, konuşma, kelime, hitap ve nida nispet edilmesi, kelâm sıfatının birçok farklı nasla sabit olduğunu gösterir.
- ✽ “Allah’tan daha doğru sözlü kim vardır?” ayetleri, Allah’a söz nispetinin açık delilidir. O’nun söylediği her şey mutlak hak ve doğrudur.
- ✽ “Allah: Ey Meryem oğlu Îsâ! dedi.” ayeti, Allah’ın doğrudan Îsâ aleyhisselâm’a hitap ettiğini bildirir.
- ✽ “Rabbinin sözü doğruluk ve adalet bakımından tamamlanmıştır.” ayeti, Allah’ın kelâmının bulunduğunu ve bu kelâmın haberlerde doğruluk, hükümlerde adalet üzere olduğunu gösterir.
- ✽ “Allah Musa ile gerçekten konuştu.” ayeti, kelâm sıfatının en açık delillerinden biridir.
- ✽ “Onlardan Allah’ın konuştukları vardır.” ve “Musa belirlediğimiz vakitte gelip Rabbi de onunla konuşunca...” ayetleri de dilediği kullarıyla konuştuğunu haber verir.
- ✽ Tûr’dan sağ tarafından seslenmesi, Musa’ya hitap etmesi ve Âdem’e seslenmesi gibi ayetler, Allah’ın nida/hitap ettiğini ve konuştuğunu gösterir.
- ✽ Kasas 28/62 ve 28/65 ayetleri, Allah’ın kıyamet günü de kullarına seslenip konuşacağını bildirir.
- ✽ Ehl-i Sünnet’e göre kelâm, Allah’ın gerçek sıfatıdır. Allah dilediği zaman dilediği şekilde konuşur. O’nun kelâmı mahlûkatın konuşmasına benzemez ve keyfiyeti bilinmez.

METİNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Allah gerçekten konuşur. Musa aleyhisselâm ile konuşmuş, peygamberlerine hitap etmiş ve kullarına seslenmiştir. Allah’ın kelâmı O’nun gerçek sıfatıdır; mahlûkatın konuşmasına benzemez ve keyfiyeti belirlenmez.

UBEYDULLAH ARSLAN
- İSLAM DAVETÇİSİ -

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

29. DERS

KUR'AN ALLAH'IN KELÂMIDIR

METİN

- 1 Allah Teâlâ şöyle buyurur:
“Eğer müşriklerden biri senden eman isterse ona eman ver; ta ki Allah'ın kelâmını işitsin. Sonra onu güven içinde olacağı yere ulaştır.” (Tevbe 9/6)
- 2 Yine şöyle buyurur:
“Onlardan bir grup Allah'ın kelâmını işitir, onu iyice anladıktan sonra bile bile tahrif ederdi.” (Bakara 2/75)
- 3 Yine şöyle buyurur:
“Onlar Allah'ın kelâmını değiştirmek istiyorlar. De ki: Siz asla bizim peşimizden gelemezsiniz. Allah daha önce böyle buyurmuştur.” (Fetih 48/15)
- 4 Yine şöyle buyurur:
“Rabbinin kitabından sana vahyedileni oku. O'nun kelimelerini değiştirebilecek hiç kimse yoktur.” (Kehf 18/27)
- 5 Yine şöyle buyurur:
“Şüphesiz bu Kur'an, İsrailoğullarına hakkında ihtilaf ettikleri şeylerin çoğunu anlatmaktadır.” (Neml 27/76)
- 6 Yine şöyle buyurur:
“Bu da indirdiğimiz mübarek bir kitaptır.” (En'âm 6/92)
- 7 Yine şöyle buyurur:
“Eğer biz bu Kur'an'ı bir dağa indirmiş olsaydık, Allah korkusundan onun baş eğip parçalandığını görürdün.” (Haşr 59/21)
- 8a Yine şöyle buyurur:
“Biz bir ayetin yerine başka bir ayet getirdiğimiz zaman —Allah ne indirdiğini en iyi bilendir— onlar: ‘Sen ancak bir iftiracısın!’ derler. Hayır, onların çoğu bilmez.” (Nahl 16/101)
- 8b Yine şöyle buyurur:
“De ki: Onu Rûhu'l-Kudüs, iman edenleri sağlamlaştırmak, Müslümanlara hidayet ve müjde olmak üzere Rabbinden hak olarak indirmiştir.” (Nahl 16/102)
- 8c Yine şöyle buyurur:
“Andolsun, onların: ‘Ona ancak bir insan öğretiyor.’ dediklerini biliyoruz. Kendisine nispet ettikleri kişinin dili yabancısıdır; bu ise apaçık Arapça bir dildir.” (Nahl 16/103)

ŞERH

- ⦿ Bu ayetler, Kur'an'ın Allah'ın kelâmı olduğuna delalet eden açık naslardır.
- ⦿ Tevbe 9/6 ayetinde, müşriğe “Allah'ın kelâmını işitsin” buyurulması, okunan sözün Allah'a ait olduğunu gösterir. Okuyan kişinin sesi kendisine ait olsa da okunan kelâm Allah'ındır.
- ⦿ Bakara 2/75 ve Fetih 48/15 ayetleri, kelâmın doğrudan Allah'a nispet edildiğini ifade eder. Müşriklerin onu tahrif etmeye çalışmaları da kelâmın Allah'tan olduğunu teyit eder.
- ⦿ Kehf 18/27 ayeti, vahyedilen kitabın Allah'ın kelimelerinden oluştuğunu ve O'nun kelimelerinin asla değiştirilemeyeceğini bildirir.
- ⦿ Neml 27/76 ayeti, Kur'an'ın İsrailoğullarının ihtilaflarını bildiren bir kitap olduğunu haber verir.
- ⦿ En'âm 6/92 ayeti, Kur'an'ın Allah tarafından indirilen mübarek bir kitap olduğunu açıklar.
- ⦿ Haşr 59/21 ayeti, Kur'an'ın azametine ve Allah tarafından indirildiğine delildir.
- ⦿ Nahl 16/101-103 ayetleri, ayetlerin değiştirilmesinin Allah'a ait olduğunu, Kur'an'ı Cebrâil'in (Rûhu'l-Kudüs) Rabbinden hak olarak indirdiğini ve Kur'an'ın apaçık Arapça bir dil olduğunu beyan eder. Böylece Allah kelâmının kaynağının yalnızca Allah olduğu anlaşılır.
- ⦿ Ehl-i Sünnet'e göre Kur'an, Allah'ın hakiki kelâmıdır; ne Cebrâil'in ne de Peygamberimizin kendi sözüdür. Cebrâil vahyi Allah'tan almış, Peygamberimiz ise tebliğ etmiştir.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Kur'an, Allah tarafından indirilmiş, Cebrâil onu Rabbinden alarak Muhammed ﷺ'e ulaştırmış, o da ümmete tebliğ etmiştir. Bu sebeple Kur'an, Allah'ın kelâmıdır; başka hiç kimsenin sözü değildir.

UBEYDULLAH ARSLAN
— İSLAM DAVETÇİSİ —

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

30. DERS

MÜMİNLERİN AHİRETTE ALLAH'I GÖRMESİ

METİN

- 1 Allah Teâlâ şöyle buyurur:
“O gün birtakım yüzler parlaktır; Rablerine bakarlar.” (Kıyâme 75/22-23)
- 2 Yine şöyle buyurur:
“Koltuklar üzerinde bakarlar.” (Mutaffifin 83/23)
- 3 Yine şöyle buyurur:
“Güzel davrananlara en güzel karşılık ve bir de fazlası vardır.” (Yûnus 10/26)
- 4 Yine şöyle buyurur:
“Orada onlar için diledikleri her şey vardır.
Katımızda ise daha fazlası vardır.” (Kâf 50/35)

İbn Teymiyye bu dört delilin ardından bu ayetlerle yürüttüğü bölümü şu ifadeyle tamamlar:

“Bu konu Allah’ın Kitabı’nda çoktur.
Kim Kur’an’ı ondan hidayet talep ederek düşünürse,
hak yolu kendisine açıkça belli olur.”

ŞERH

- ✿ “O gün birtakım yüzler parlaktır; Rablerine bakarlar.” (Kıyâme 75/22-23) ayeti, müminlerin kıyamet günü Allah’ı göreceğinin en açık delilidir. Buradaki “bakmak”, gözle bakmayı ifade eder.
- ✿ “Koltuklar üzerinde bakarlar.” (Mutaffifin 83/23) ayeti de cennet ehlinin nimetler içerisinde iken Allah’ı göreceğini bildirir.
- ✿ “Güzel davrananlara en güzel karşılık ve bir de fazlası vardır.” (Yûnus 10/26) ayetindeki “fazlası”, sahih hadislerle sabit olduğu üzere Allah’ın vechine bakmak olarak açıklanmıştır.
- ✿ “Orada onlar için diledikleri her şey vardır. Katımızda ise daha fazlası vardır.” (Kâf 50/35) ayetindeki “daha fazlası” da Allah’ın vechine bakma nimetidir.
- ✿ Bu ayetler, müminlerin Allah’ı göreceğini açıkça ispat eder. Bu görme, Allah’ı kuşatmak anlamına gelmez. Allah mahlûkata benzemez ve O’nun zatı hakkında keyfiyet bilinmez.
- ✿ İbn Teymiyye’nin son cümlesi, Kur’an’ın bu hakikati çokça bildirdiğini ve hakikati anlamak isteyen kimsenin Kur’an’ı dikkatle tedebbür etmesi gerektiğini hatırlatır.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Müminler ahirette Rablerini gerçekten görecekler.
Allah’ın vechine bakmak cennet ehline verilen en büyük nimetlerdendir.
Bu görme haktır; fakat Allah mahlûkata benzemez, O’nu kuşatmak anlamına gelmez
ve keyfiyeti belirlenmez.

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

31. DERS

ALLAH'IN DÜNYA SEMASINA NÜZÛLÜ

METİN

İbn Teymiyye şöyle der:

“Sonra Rasulullah’ın ﷺ sünnetinde de böyledir. Sünnet Kur’an’ı tefsir eder, onu açıklar, ona delalet eder ve onu ifade eder. Rasulullah’ın ﷺ Rabbini vasfettiği, hadis ehlinin kabul ile karşıladığı sahih hadislerle de aynı şekilde iman etmek gerekir.”

Bunlardan biri Rasulullah’ın ﷺ şu sözüdür:

يَنْزِلُ رَبُّنَا تَعَالَى كُلَّ لَيْلَةٍ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا حِينَ يَبْقَى ثُلُثُ اللَّيْلِ الْآخِرِ،
فَيَقُولُ: هَلْ مِنْ دَاعٍ فَأَسْتَجِيبَ لَهُ؟ هَلْ مِنْ سَائِلٍ فَأُعْطِيَهُ؟ هَلْ مِنْ مُسْتَغْفِرٍ فَأَغْفِرَ لَهُ؟

“Rabbimiz her gece, gecenin son üçte biri kaldığında dünya semasına iner ve şöyle buyurur: ‘Bana dua eden yok mu, duasına cevap vereyim? Benden isteyen yok mu, ona vereyim? Benden bağışlanma dileyen yok mu, onu bağışlayayım?’”

(Buhârî ve Müslim — Müttefekun aleyh)

ŞERH

- İbn Teymiyye bu sözleriyle, Allah’ın isim ve sıfatlarının delillerinin yalnız Kur’an’la sınırlı olmadığını; sahih Sünnetin de bu konuda delil olduğunu açıklar. Sünnet, Kur’an’ı açıklar ve tefsir eder. Bu sebeple Rasulullah’ın ﷺ Allah hakkında haber verdiği sıfatlara iman etmek gerekir.
- “Dünya semasına iner” ifadesi, Allah’ın nüzûl sıfatına açık delildir. Allah her gece, gecenin son üçte birinde kendisine layık şekilde dünya semasına nüzûl eder. Bu nüzûl O’nun fillî sıfatlarındandır.
- Allah’ın nüzûlü, mahlûkatın inişine benzemez. Allah’ın zatı, mekânla kayıtlı değildir. O’nun nüzûlünün keyfiyeti bilinmez; naslarda geldiği gibi kabul edilir.
- Nüzûl vakti, dua, isteme ve istiğfar için büyük bir fırsattır. Hadiste Allah’ın kullarına seslenerek duaya icabet edeceğini, isteyenlere vereceğini ve bağışlanma dileyenleri bağışlayacağını bildirmesi, O’nun kerem ve merhametinin genişliğini gösterir.
- Hadiste geçen “şöyle buyurur” ifadesi, Allah’ın kelâm sıfatına da delildir. Allah dilediği zaman dilediği şekilde konuşur.
- Selefin yolu, hadisleri te’vil ederek manasını değiştirmek değildir. Ehl-i Sünnet, hadisleri geldiği gibi kabul eder; nasıl olduğu konusunda ise susar ve Allah’a havale eder.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Sahih Sünnet, Allah’ın isim ve sıfatları konusunda delildir. Allah her gece, gecenin son üçte birinde kendisine layık şekilde dünya semasına nüzûl eder. Nüzûl haktır; mahlûkatın inişine benzemez ve keyfiyeti bilinmez. Bu vakit dua, istiğfar ve Allah’tan istemek için büyük bir fırsattır.

UBEYDULLAH ARSLAN

— İSLAM DAVETÇİSİ —

♥ Okuduğunuz için teşekkür ederim. ♥

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

32. DERS

ALLAH'IN KULUNUN TÖVBESİNE SEVİNMESİ

METİN

Rasulullah ﷺ şöyle buyurur:

“Allah, mümin ve tövbekâr
kulunun tövbesine, sizden birinizin
bineğine kavuşmasına sevindiğinden
daha çok sevinir.”

(Buhârî ve Müslim — Müttefekun aleyh)

ŞERH

- ✽ İbn Teymiyye bu hadisi, Allah'ın ferah (sevinme) sıfatını ispat etmek için zikreder. Hadis, Allah'ın tövbe eden kulunun tövbesine gerçekten sevindiğini açıkça bildirir.
- ✽ Allah'ın sevinmesi, mahlûkatın sevinmesine benzemez. İnsan bir ihtiyacın giderilmesi veya bir menfaat elde etmesi sebebiyle sevinir. Allah ise hiçbir şeye muhtaç değildir. O'nun sevinmesi O'na layık, zatına uygun gerçek bir sıfattır.
- ✽ Hadis, Allah'ın rahmetinin ve ihsanının büyüklüğünü gösterir. Kul günahından dönüp Rabbine samimiyetle tövbe ettiğinde, Allah onu büyük bir lütuf ve sevinçle karşılar.
- ✽ Bu hadis aynı zamanda tövbe kapısının genişliğini ve ümitsizliğin doğru olmadığını öğretir. Günah ne kadar büyük olursa olsun, kulun yapması gereken Allah'tan ümidini kesmemek; samimi şekilde günahı terk edip tövbe etmektir.
- ✽ Hadiste verilen “bineğine kavuşan kimse” örneği, Allah'ın sevincinin büyüklüğünü anlatmak içindir. Allah'ın sıfatı örneğe benzemez ve keyfiyeti bilinmez.
- ✽ Ehl-i Sünnet'in yolu budur: Nas neyi ispat etmişse onu ispat ederiz; keyfiyet belirlemeyiz, mahlûkata benzetmeyiz ve sıfatı başka manalara çevirerek iptal etmeyiz.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

- ♥ Allah, tövbe eden kulunun tövbesine sevinir. Bu sevinme Allah'a layık gerçek bir fiilî sıfattır; mahlûkatın sevincine benzemez ve keyfiyeti bilinmez. Hadis aynı zamanda Allah'ın rahmetinin, ihsanının ve kullarına tövbe kapısını açmasının büyüklüğünü gösterir.

UBEYDULLAH ARSLAN

— İSLAM DAVETÇİSİ —

♥ Okuduğunuz için teşekkür ederim. ♥

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

33. DERS

SÜNNETTE SABİT OLAN FİİLÎ VE HABERÎ SIFATLAR

METİN

1

ALLAH'IN GÜLMESİ

Rasulullah ﷺ şöyle buyurur:

“Allah, biri diğerini öldüren iki kişiye güler; ikisi de cennete girer.”

(Buhârî ve Müslim
– Müttefekun aleyh)

2

ALLAH'IN ŞAŞMASI

Rasulullah ﷺ şöyle buyurur:

“Rabbimiz, kullarının ümitsizliğine ve O'nun hâllerini değiştirmesinin yakınlığına şaşar. Size bakar; siz sıkıntı ve darlık içindeyken ümitsizsiniz. O ise kurtuluşunuzun yakın olduğunu bildiği için güler.”

(Hasen hadis)

3

ALLAH'IN AYAĞINI CEHENNEME KOYMASI

Rasulullah ﷺ şöyle buyurur:

“Cehennem, içine atıldıkça: ‘Daha var mı?’ demeye devam eder. Nihayet izzet sahibi Rab, ayağını onun üzerine koyar. Bunun üzerine cehennemin bir kısmı diğer kısmına çekilir ve: ‘Yeter, yeter!’ der.”

(Buhârî ve Müslim
– Müttefekun aleyh)

4

ALLAH'IN KONUŞMASI VE NİDÂ ETMESİ (1)

Rasulullah ﷺ şöyle buyurur:

“Allah Teâlâ: ‘Ey Âdem!’ buyurur. Âdem: ‘Buyur Rabbim, emrine amadeyim.’ der. Bunun üzerine Allah bir sesle nida eder: ‘Allah sana, zürriyetinden cehenneme gönderilecek olanları çıkarmanı emrediyor.’”

(Buhârî ve Müslim
– Müttefekun aleyh)

5

ALLAH'IN KONUŞMASI VE NİDÂ ETMESİ (2)

Rasulullah ﷺ şöyle buyurur:

“Sizden hiçbir kimse yoktur ki Rabbi onunla konuşmasın; onunla Rabbi arasında bir tercüman bulunmayacaktır.”

(Buhârî ve Müslim)

ŞERH

- İbn Teymiyye bu beş hadisi, Allah hakkında sahih Sünnetle sabit olan fiilî ve haberî sıfatlara delil olarak zikreder. Allah'ın gülmesi, şaşması, ayağının cehenneme konması; konuşması ve nida etmesi naslarla sabittir.
- Ehl-i Sünnet, Allah'ın bu sıfatlarını tahrif etmeden, inkâr etmeden, keyfiyetini belirlemeden ve mahlûkata benzetmeden kabul eder. Çünkü Allah'ın zatı ve sıfatları mahlûkatın zat ve sıfatlarına benzemez.
- Allah'ın gülmesi hakikattir; fakat mahlûkatın gülmesine benzemez. Allah'ın şaşması, insanın bilmediği bir şeyi sonradan öğrenmesi sebebiyle oluşan şaşma gibi değildir. Allah her şeyi ezelden bilir.
- Allah'ın ayağını cehenneme koyması, naslarda açıkça bildirilen bir sıfattır. Bunun keyfiyeti bilinmez; Allah'a layık şekilde kabul edilir.
- Allah'ın konuşması ve nida etmesi de Sünnetle sabittir. “Ey Âdem!” diye hitap etmesi, nida etmesi ve kıyamet günü kullarıyla arada tercüman olmaksızın konuşması, kelâm ve nidâ sıfatının delilleridir. Allah, dilediği zaman dilediği kimseyle konuşur; bu O'na mahsustur.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Allah'ın fiilî ve haberî sıfatları sahih Sünnette sabittir. Bunları tahrif etmeden, inkâr etmeden, keyfiyetini belirlemeden ve mahlûkata benzetmeden kabul ederiz.

Allah her şeye kadir, her şeyi bilir; konuşması, nida etmesi ve kullarıyla konuşması haktır.

UBEYDULLAH ARSLAN

İSLAM DAVETÇİSİ

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

34. DERS

ALLAH'IN ULÜVVÜ, MAİYYETİ VE KULA YAKINLIĞI

METİN

1

CÂRİYE HADİSİ

Rasulullah ﷺ câriyeye:
"Allah nerede?" diye sordu.
Câriye: "Gökte." dedi.
Rasulullah ﷺ: "Ben kimim?" diye sordu.
Câriye: "Sen Allah'ın Rasulüsün." dedi.
Bunun üzerine Rasulullah ﷺ:
"Onu azat et; çünkü o mümindir." buyurdu.

Bu hadis, Allah'ın mahlûkatının üzerinde olduğuna ve O'nun Arş'ının üzerinde bulunduğuna delildir.

(Müslim)

2

ALLAH'IN MAİYYETİ

Rasulullah ﷺ şöyle buyurdu:
"İmanın en faziletliyelerinden biri, nerede olursan ol Allah'ın seninle beraber olduğunu bilmendir."

Bu hadis, Allah'ın kullarını ilmiyle kuşatması, onları görmesi, işitmesi ve hiçbir hâlinin O'na gizli kalmaması anlamına gelir.

(Hasen hadis)

3

NAMAZDA RABBİNE KARŞI EDEP

Rasulullah ﷺ şöyle buyurdu:
"Sizden biri namaza kalktığında ön tarafına ve sağına tükürmesin. Çünkü Allah onun önündedir. Fakat sol tarafına veya ayağının altına tükürsün."

Bu hadis, namazdaki kulun Rabbiyle münâcat ettiğini ve O'nun huzurunda bulunduğunu gösterir.

(Buhârî ve Müslim – Müttefekun Aleyh)

ŞERH

- İbn Teymiyye rahimehullah bu üç hadisi peş peşe zikrederek Ehl-i Sünnet'in çok önemli bir akîde esasını ortaya koyar: Allah Arş'ının üzerindedir; bununla beraber kullarını ilmiyle kuşatır, onları görür, işitir ve onlara yakındır.
- İlk hadiste Rasulullah ﷺ "Allah nerede?" diye sorunca câriye "Gökte." cevabını vermiştir. Rasulullah ﷺ de onun bu cevabını kabul etmiş ve "Onu azat et; çünkü o mümindir." buyurmuştur. Bu hadis Allah'ın mahlûkatının üzerinde olduğunu gösteren açık Sünnet delillerindendir. Ancak Allah'ın göğün içine sığdığı veya mahlûkat tarafından kuşatıldığı anlaşılmaz. Allah bütün yaratılmışlardan yücedir ve Arş'ının üzerindedir.
- İkinci hadiste Rasulullah ﷺ "Nerede olursan ol Allah'ın seninle beraber olduğunu bilmendir." buyurmuştur. Buradaki beraberlik, Allah'ın kulların içine girmesi veya onlarla karışması demek değildir. Bilakis Allah'ın kulunu görmesi, işitmesi, bilmesi ve hiçbir hâlinin O'na gizli kalmaması demektir.
- Üçüncü hadiste Rasulullah ﷺ "Allah onun önündedir." buyurmuştur. Bu ifade de namazdaki kulun Rabbiyle münâcat ettiğini göstermektedir. Mümin namaza durduğunda sıradan bir iş yapmadığını bilmeli, Rabbiyle konuştuğunu ve O'nun huzurunda bulunduğunu hatırlamalıdır.
- İbn Teymiyye'nin burada öğrettiği temel ölçü şudur: Allah'ın ulüvvü ile maiyyeti arasında çelişki yoktur. Allah Arş'ının üzerindedir; aynı zamanda kullarını ilmiyle kuşatır, onları görür ve işitir. Selefin yolu budur.
- Allah'ın sıfatları kabul edilir; inkâr edilmez, tahrif edilmez, keyfiyeti belirlenmez ve mahlûkata benzetilmez.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Allah Arş'ının üzerindedir. Bununla beraber kullarını ilmiyle kuşatır, onları görür ve işitir. Allah'ın ulüvvü, maiyyeti ve kullarına yakınlığı haktır. Bu sıfatlar mahlûkatın sıfatlarına benzetilmez ve keyfiyetleri bilinmez.

UBEYDULLAH ARSLAN

– İSLAM DAVETÇİSİ –

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

35. DERS

ALLAH'IN EVVEL, ÂHİR, ZÂHİR VE BÂTIN OLMASI

METİN

Rasulullah ﷺ duasında şöyle buyururdu:

“Allah'ım! Yedi göğün, yerin ve büyük Arş'ın Rabbi!
Bizim Rabbimiz ve her şeyin Rabbi!
Tohumu ve çekirdeği yaran,
Tevrat'ı, İncil'i ve Kur'an'ı indiren!
Alnından tuttuğun her canlının şerrinden Sana sığınırım.

Allah'ım! Sen Evvel'sin; Senden önce hiçbir şey yoktur.
Sen Âhir'sin; Senden sonra hiçbir şey yoktur.
Sen Zâhir'sin; Senin üstünde hiçbir şey yoktur.
Sen Bâtın'sın; Senden daha yakın hiçbir şey yoktur.
Borcumuzu öde ve bizi fakirlikten kurtar.”

(Müslim)

ŞERH

İbn Teymiyye bu hadisi Allah'ın Evvel, Âhir, Zâhir ve Bâtın isimlerinin manalarını açıklayan Sünnet delilleri arasında zikreder.

Bu dört isim birlikte Allah'ın bütün varlığı zaman ve mekân bakımından kuşatan mutlak kemalini gösterir: Evvel ve Âhir oluşu zamanla; Zâhir ve Bâtın oluşu ise ulûvv, yakınlık ve kuşatıcılıkla ilgilidir.

- “Sen Evvel'sin; Senden önce hiçbir şey yoktur.” Allah'ın ezeli olduğunu, bütün mahlûkattan önce bulunduğunu gösterir. Her şey sonradan yaratılmıştır; Allah'ın varlığının başlangıcı yoktur.
- “Sen Âhir'sin; Senden sonra hiçbir şey yoktur.” Bütün yaratılmışlar fânidir; Allah ise bâkîdir. O'nun varlığının sonu yoktur.
- “Sen Zâhir'sin; Senin üstünde hiçbir şey yoktur.” Bu ifade Allah'ın ulûvvüne açık delildir. Allah bütün mahlûkatının üzerindedir ve O'nun üzerinde hiçbir şey yoktur.
- “Sen Bâtın'sın; Senden daha yakın hiçbir şey yoktur.” Allah'ın ilminin bütün mahlûkatı kuşattığını ve hiçbir şeyin O'na gizli kalmadığını gösterir. Allah en gizli olanı dahi bilir.

- Hadisin başındaki “Yedi göğün, yerin ve büyük Arş'ın Rabbi...” ifadesi de bütün kâinatın Allah'ın yaratması, mülkü ve rubûbiyeti altında olduğunu bildirir.
- “Tohumu ve çekirdeği yaran...” ifadesi Allah'ın yaratma ve tedbirindeki kudretine; “Tevrat'ı, İncil'i ve Kur'an'ı indiren...” ifadesi ise vahyin Allah'tan indirildiğine delalet eder.
- Hadisin sonunda Rasulullah'ın ﷺ “Borcumuzu öde ve bizi fakirlikten kurtar.” diye dua etmesi, kulun hem dünya hem ahiret ihtiyaçlarında Rabbine yönelmesi gerektiğini öğretir.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Allah Evvel'dir; O'ndan önce hiçbir şey yoktur. Âhir'dir; O'ndan sonra hiçbir şey yoktur. Zâhir'dir; O'nun üzerinde hiçbir şey yoktur. Bâtın'dır; hiçbir şey O'nun ilminden ve kuşatmasından gizli kalmaz. Allah bütün mahlûkatın Rabbidir ve kul bütün ihtiyaçlarını yalnız O'ndan ister.

UBEYDULLAH ARSLAN

— İSLAM DAVETÇİSİ —

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

36. DERS

ALLAH'IN YAKINLIĞI VE MÜMİNLERİN RABLERİNİ GÖRMESİ

METİN 1 – ALLAH'IN YAKINLIĞI VE İŞİTMESİ

Rasulullah ﷺ, sahâbenin yüksek sesle tekbir getirdiğini görünce şöyle buyurdu:

“Ey insanlar! Kendinize acıyın.
Çünkü siz sağır ve uzakta olan birine dua etmiyorsunuz.
Şüphesiz siz işiten ve yakın olana dua ediyorsunuz.
Dua ettiğiniz, sizden birinize
bineğinin boynundan daha yakındır.”

(Buhârî ve Müslim – Müttefekun aleyh)

- ✽ Bu hadis Allah'ın işitme ve yakınlık sıfatlarını açıkça gösterir.
- ✽ Allah kullarının dualarını eksiksiz işitir. En gizli fısıltı ve kalpten geçen söz dahi O'na gizli kalmaz.
- ✽ Allah'ın yakınlığı, O'nun Arş'ın üzerinde oluşuyla çelişmez. Allah yücedir, uludur; bununla beraber kullarına işitir, görür, bilir ve yakın olur.
- ✽ Kul, sesini duyurmak için bağırmasın. Rabbine huşû, edep ve ihtiyaç bilinciyle yönelir.

METİN 2 – MÜMİNLERİN ALLAH'I GÖRMESİ

Rasulullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Şüphesiz siz Rabbinizi,
dolunay gecesinde ayı gördüğünüz gibi göreceksiniz.
O'nu görmekte bir sıkıntıya ve izdihama uğramayacaksınız.
Eğer güneş doğmadan önceki namaza ve
güneş batmadan önceki namaza
yenik düşmemeye gücünüz yeterse
bunu yapın.”

(Buhârî ve Müslim – Müttefekun aleyh)

- ✽ Hadiste rü'yetullah açıkça sabittir. Müminler ahirette Rablerini gerçek olarak görecekler.
- ✽ “Dolunay gecesinde ayı gördüğünüz gibi...” ifadesi benzetme değildir. Allah aya benzetilmemiş; görmenin açıklığı ve kesinliği aya benzetilmiştir.
- ✽ “O'nu görmekte bir sıkıntıya ve izdihama uğramayacaksınız.” Bu görme açık, kesin ve şüphesiz olacaktır.
- ✽ Hadisin sonunda sabah (güneş doğmadan önceki) ve ikindi (güneş batmadan önceki) namazlarına dikkat çekilmiştir. Bu, en büyük nimetleri arzulayan kulun farzlarını özellikle koruması gerektiğine işaret eder.

ŞERHİN ÖZETİ

- ✽ Dünyada mümin Rabbine dua eder; Allah onun duasını işitir ve ona yakındır.
- ✽ Ahirette ise müminlerin en büyük nimetlerinden biri Rablerini görmeleridir.
- ✽ Allah'ın sıfatları hakkında Selefin yolu: İsbat eder, tenzih eder; tahrif etmez, inkâr etmez, tekyif etmez ve temsil etmez.
- ✽ Allah'ın ulüvvü ile yakınlığı; işitmesi ile görülmesi birlikte kabul edilir.
- ✽ “O'nun benzeri hiçbir şey yoktur. O işitendir, görendir.” (Şûrâ 42/11)
- ✽ Mümin, bu hakikatlere inanır ve bunu ibadet ve taatle hayata yansıtır.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Allah işitendir ve kullarına yakındır; dua edenin duasını, fısıltısını ve en gizli sözünü işitir. Müminler ahirette Rablerini gerçek olarak görecekler; fakat Allah hiçbir mahlûka benzemez” ve bu görmenin keyfiyeti belirlenmez. Rasulullah ﷺ bu büyük nimeti haber verirken özellikle sabah ve ikindi namazlarını **İsmâ'îl** ile teşvik etmiştir.

UBEYDULLAH ARSLAN
– İSLAM DAVETÇİSİ –

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

37. DERS

EHL-İ SÜNNET'İN SIFATLAR KONUSUNDAKİ ORTA YOLU

METİN

İbn Teymiyye rahimehullah şöyle der:

“Fırka-i Nâciye olan Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat, Allah'ın Kitabı'nda kendisini vafsettiği ve Rasulü Muhammed'in ﷺ O'nu vafsettiği sıfatlara; tahrif ve ta'tîl olmaksızın, keyfiyet vermeden ve temsil etmeden iman eder.”

“Bilakis onlar, ümmetin fırkaları arasında orta yoldadırlar; tıpkı İslâm ümmetinin diğer ümmetler arasında orta yolda olması gibi.”

ŞERH

İbn Teymiyye, Allah'ın isim ve sıfatlarına dair Kur'an ve Sünnet delillerini zikrettikten sonra burada Ehl-i Sünnet'in bu nasların tamamına karşı takip ettiği menheci özetlemektedir.

1 TAHRİF YOKTUR

Allah'ın sıfatlarını bildiren nasların lafızları veya doğru manaları değiştirilmez. Bir sıfat, delilsiz biçimde nasların göstermediği başka bir manaya çevrilmez.

2 TA'TİL YOKTUR

Allah'ın kendisi için ispat ettiği sıfatlar inkâr edilmez. Allah'ı tenzih etme iddiasıyla naslarda sabit olan sıfatların manaları ortadan kaldırılmaz.

3 TEKYİF YOKTUR

Allah'ın sıfatlarının nasıl olduğu belirlenmez. Sıfatın manası bilinir; fakat Allah hakkında o sıfatın keyfiyeti bilinmez.

4 TEMSİL YOKTUR

Allah'ın sıfatları mahlûkâtın sıfatlarına benzetilmez. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“O'nun benzeri hiçbir şey yoktur.
O işitendir, görendir.”
(Şûrâ 42/11)

Bu ayet Ehl-i Sünnet'in sıfatlar konusundaki yolunu özlü biçimde ortaya koyar:

- “O'nun benzeri hiçbir şey yoktur.”
→ Teşbih ve temsili reddeder.
- “O işitendir, görendir.”
→ Allah'ın sıfatlarını inkâr etmeyi ve ta'tîli reddeder.

İbn Teymiyye daha sonra Ehl-i Sünnet'in: “Ümmetin fırkaları arasında orta yol” olduğunu bildirir.

Buradaki orta yol, hak ile bâtılın arasında uzlaşmak değildir. Bilakis nasların tamamına teslim olmak ve iki aşırı uçtan da uzak durmaktır.

Bir tarafta Allah'ın sıfatlarını mahlûkâtın sıfatlarına benzetenler; diğer tarafta ise Allah'ın sıfatlarını inkâr eden veya nasları tahrif edenler vardır.

Ehl-i Sünnet ise: Sıfatları ispat eder fakat Allah'ı mahlûkata benzetmez. Allah'ı mahlûkata benzemekten tenzih eder fakat bunun için sıfatlarını inkâr etmez. İşte Ehl-i Sünnet'in vasatlığı budur.

İbn Teymiyye bundan sonra bu orta yolun yalnız isim ve sıfatlarda değil; Allah'ın fiilleri, va'd ve va'id, iman ve din, ayrıca Rasulullah'ın ﷺ ashâbı hakkındaki ihtilaflarda da geçerli olduğunu tek tek açıklamaya başlayacaktır.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Ehl-i Sünnet, Allah'ın Kur'an'da ve Rasulünün ﷺ sahih Sünnetinde bildirdiği bütün isim ve sıfatlara iman eder. Sıfatları tahrif etmez, inkâr etmez, keyfiyet belirlemez ve mahlûkata benzetmez. Allah'ın sıfatlarını ispat etmek ile O'nu mahlûkata benzemekten tenzih etmek birlikte korunur.

UBEYDULLAH ARSLAN

— İSLAM DAVETÇİSİ —

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

38. DERS

EHL-İ SÜNNET'İN SIFATLAR VE KADERDE ORTA YOLU

METİN 1 – ALLAH'IN SIFATLARINDA ORTA YOL

İbn Teymiyye rahimehullah şöyle der:

“Onlar, Allah'ın sıfatları konusunda; sıfatları inkâr eden Cehmiyye ile Allah'ı mahlûkata benzeten Müşebbihe arasında orta yoldadırlar.”

METİN 2 – KADERDE ORTA YOL

İbn Teymiyye rahimehullah şöyle der:

“Allah'ın fiilleri konusunda Ehl-i Sünnet, Cebriyye ile Kaderiyye arasında orta yoldadır.”

ŞERH

1. SIFATLAR KONUSUNDA EHL-İ SÜNNET'İN YOLU

İbn Teymiyye, Allah'ın isim ve sıfatları meselesinde Ehl-i Sünnet'in iki aşırı uç arasında bulunduğunu bildirmiştir:

- ✱ **Birinci uç: Ta'tîl ehli (Cehmiyye).**
Allah'ın sıfatlarını reddeder, naslarla sabit olan sıfatları inkâr eder veya manalarını ortadan kaldırır.
- ✱ **İkinci uç: Temsîl ve teşbih ehli (Müşebbihe).**
Allah'ın sıfatlarını ispat etmekle birlikte, bunları mahlûkatın sıfatlarına benzetir.

Ehl-i Sünnet'in yolu:

İki aşırı uçtan uzak durarak, Allah'ın sıfatlarını naslarla sabit olduğu şekilde ispat eder; fakat bunları mahlûkata benzetmez ve keyfiyetini

Kur'an delili:

“O'nun benzeri hiçbir şey yoktur. O işitendir, görendir.” (Şûrâ, 42/11)

Bu ayet hem teşbihi (benzetmeyi) reddeder hem de Allah'ın sıfatlarının inkârını kabul etmez.

2. KADER KONUSUNDA EHL-İ SÜNNET'İN YOLU

İbn Teymiyye, Allah'ın fiilleri konusunda da Ehl-i Sünnet'in iki aşırı uç arasında orta yolda olduğunu bildirmiştir:

- ✱ **Birinci uç: Cebriyye.** Kulun gerçek iradesi, tercihi ve fiili olmadığını; insanın mecbur olduğunu iddia eder.
- ✱ **İkinci uç: Kaderiyye.** Kulun fiillerini Allah'ın iradesi ve yaratmasından bağımsız görür.

Ehl-i Sünnet'in yolu:

Kulun gerçek iradesi, tercihi ve fiili vardır. Fakat kulun iradesi ve fiili, Allah'ın dilemesinden ve yaratmasından bağımsız değildir.

Kur'an delili:

“Sizden dosdoğru olmak isteyenler için. Âlemlerin Rabbi Allah dilemedikçe siz dileyemezsiniz.” (Tekvîr, 81/28-29)

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Ehl-i Sünnet, Allah'ın sıfatlarında ve kaderde orta yoldadır. Sıfatları tahrif etmez, ta'tîl etmez, keyfiyet belirlemez ve mahlûka benzetmez. Kullukta ise kulun gerçek irade ve fiilini kabul eder, fakat bunların Allah'ın dilemesi ve yaratması dışında olmadığını da bilir.

UBEYDULLAH ARSLAN
– İSLAM DAVETÇİSİ –
Okuduğunuz için teşekkür ederim.

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

39. DERS

VAİD KONUSUNDA EHL-İ SÜNNET'İN ORTA YOLU

METİN

İbn Teymiyye rahimehullah şöyle der:

“Allah’ın vaîdi konusunda Ehl-i Sünnet,
Mürctie ile Kaderiyye’den olan Vaîdiyye arasında orta yoldadır.”

ŞERH

BİRİNCİ UÇ: MÜRCİE

- ✽ Mürctie, büyük günahların mümin üzerine zarar vermeyeceğini söylemiştir. Günahın imana zararını küçümsemişlerdir.
- ✽ Ehl-i Sünnet bunu kabul etmez. Çünkü Allah günahları yasaklamış, bazı günahlar hakkında şiddetli tehditlerde bulunmuştur.
- ✽ Dolayısıyla “Ben iman ettim; bundan sonra günahlar bana zarar vermez.” anlayışı Ehl-i Sünnet’in yolu değildir.

İKİNCİ UÇ: VAİDİYYE

- ✽ Hâriciler büyük günah işleyen Müslümanı tekfir etmişlerdir.
- ✽ Mu'tezile ise büyük günah sahibini dünyada iman ile küfür arasında bir konuma yerleştirmiş; tövbe etmeden ölürse ahirette ebedî cehennemlik olacağını söylemiştir.
- ✽ Ehl-i Sünnet bu iki yaklaşımı da reddeder. Büyük günah işleyen Müslüman, işlediği günahı helâl saymadığı ve kendisini İslâm’dan çıkaran başka bir şey işlemediği sürece tekfir edilmez.

EHL-İ SÜNNET'İN YOLU

- ✽ Büyük günah işleyen bir Müslüman:
- ✽ • İmanı sebebiyle **mümindir**.
- ✽ • Büyük günahı sebebiyle **fâsıktır**.
- ✽ • İmanı **eksilmiştir**.
- ✽ • Ahirette **Allah’ın dilemesi** altındadır.

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“Şüphesiz Allah, kendisine ortak koşulmasını bağışlamaz. Bunun dışındaki günahları ise dilediği kimse için bağışlar.”

(Nisâ 4/48)

- ✽ Şirk üzere ölen kimse ile şirk dışındaki büyük günahlarla ölen Müslüman aynı hükümde değildir.
- ✽ Şirk dışındaki günahlarla ölen kimse hakkında: Allah dilerse bağışlar, dilerse günahı sebebiyle cezalandırır.
- ✽ Fakat tevhid üzere ölen kimse, günahı sebebiyle cehenneme girse bile orada kâfirler gibi ebedî kalmaz.
- ✽ Sahih hadislerde sabit olan şefaât de bu esasın delillerindendir. Büyük günah sahibi tevhid ehlinin bir kısmı Allah’ın izniyle şefaatten faydalanacaktır.

Ehl-i Sünnet hem vaîd naslarına hem de rahmet, mağfiret ve şefaât naslarına birlikte iman eder. Vaîd naslarını yok sayarak günahları küçümsemez; rahmet ve mağfiret naslarını yok sayarak günahkâr Müslümanları da tekfir etmez.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Ehl-i Sünnet, Allah’ın vaîdi konusunda Mürctie ile Vaîdiyye arasında orta yoldadır. Büyük günah imana zarar verir ve kişiyi cezaya müstahak kılabilir; fakat Müslüman sırf büyük günah işlemesi sebebiyle tekfir edilmez. Şirk dışındaki günahlarla ölen tevhid ehli Allah’ın dilemesi altındadır: Allah dilerse bağışlar, dilerse cezalandırır; fakat tevhid üzere ölen kimse cehennemde ebedî kalmaz.

UBEYDULLAH ARSLAN

– İSLAM DAVETÇİSİ –

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

40. DERS

İMAN VE DİN İSİMLERİNDE EHL-İ SÜNNET'İN ORTA YOLU

METİN

İbn Teymiyye rahimehullah şöyle der:

“İman ve din isimleri konusunda Ehl-i Sünnet;
Harûriyye ve Mu'tezile ile Mürcie ve Cehmiyye arasında orta yoldadır.”

ŞERH

İbn Teymiyye, Ehl-i Sünnet'in orta yolunu açıklamaya devam etmektedir.
Sıfatlarda, kaderde ve vaîd konusunda iki aşırı uç arasındaki doğru yolu zikrettikten
sonra şimdi ise iman ve din meselesini açıklamaktadır.

1. HARÛRİYYE VE MU'TEZİLE

- Harûriyye (Hâriciler), büyük günah işleyen Müslümanı imandan çıkarıp kâfir sayarlar.
- Mu'tezile ise onu dünyada “iki makam arasında bir makamda” kabul eder; tövbe etmeden ölürse ahirette ebedî cehennemde kalacağını söyler.
- Ehl-i Sünnet bu aşırılığı reddeder. Büyük günah işleyen Müslüman, sırf günah işlemesi sebebiyle kâfir olmaz. Günahı onun imanını eksiltir ve onu fâsık yapabilir; fakat kendisini İslâm'dan çıkaran bir küfür işlemedikçe İslâm dairesinden çıkmaz.

2. MÜRCİE VE CEHMIYYE

- Mürcie, ameli imanın hakikatinden ayırırlar. Günahların imana zarar vermediğini savunurlar.
- Cehmiyye ise imanı esas itibarıyla kalbin bilmesi veya tasdik etmesi şeklinde açıklar.
- Ehl-i Sünnet bu görüşü de reddeder. Çünkü iman yalnızca kalpteki bilgi değildir. İman, söz ve ameli birlikte içerir.

EHL-İ SÜNNET'İN YOLU

İman söz ve ameldir.

Kalbin tasdiki, dilin ikrarı ve organların ameli imanın kapsamındadır.

İman itaatle artar, günahla azalır.

DELİL: AYET

“Ayetleri kendilerine okunduğu zaman bu onların imanlarını artırır.”
(Enfâl 8/2)

DELİL: HADİS

Rasulullah ﷺ şöyle buyurdu:
“İman yetmiş küsur şubedir:
En üstünü ‘Lâ ilâhe illallah’ sözüdür;
en aşağısı yoldan eziyet veren şeyi kaldırmaktır. Hayâ da imandan bir şubedir.”
(Müslim)

AÇIKLAMA

Bu hadis açıkça gösterir ki:

- Dil ile söylenen söz imandandır.
- Organlarla yapılan amel imandandır.
- Kalbin ameli de imandandır.

Ehl-i Sünnet, “amel imandandır” derken Hâricilerin yaptığı gibi her günah sebebiyle insanı tekfir etmez; Mürcie gibi de ameli imandan koparmaz.
Bir Müslümanda iman bulunmakla beraber imanı eksik olabilir.

BÜYÜK GÜNAH SAHİBİ HAKKINDAKİ DOĞRU ÖLÇÜ:

“İmanı sebebiyle mümindir; büyük günahı sebebiyle fâsıktır.”

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Ehl-i Sünnet'e göre iman söz ve ameldir; kalbin inancını, dilin sözünü ve organların amelini kapsar. İman itaatle artar, günahla azalır. Büyük günah imana zarar verir; fakat Müslüman sırf büyük günah işlemesi sebebiyle tekfir edilmez. Böylece Ehl-i Sünnet, Hâricilerin aşırı tekfiri ile Mürcie'nin ameli imandan ayıran anlayışı arasında hak üzere orta yolu takip eder.

UBEYDULLAH ARSLAN

- İSLAM DAVETÇİSİ -

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

41. DERS

SAHÂBE KONUSUNDA EHL-İ SÜNNET'İN ORTA YOLU

METİN

İbn Teymiyye rahimehullah şöyle der:

“Rasulullah'ın ﷺ ashâbı konusunda Ehl-i Sünnet;
Râfizîler ile Hâricîler arasında orta yoldadır.”

ŞERH

1. RÂFİZÎLERİN AŞIRILIĞI

- ✽ Râfizîler, Ehl-i Beyt sevgisinde aşırıya gitmiş; buna karşılık Rasulullah'ın ﷺ birçok sahâbisine karşı ağır ithamlarda bulunmuşlardır.
- ✽ Özellikle Ebû Bekir, Ömer ve Osman radiyallahu anhum gibi büyük sahâbîlerin hilâfetlerini ve faziletlerini reddeder, bazı sahâbîleri tekfir veya tahkir ederler.
- ✽ Ehl-i Sünnet bunu reddeder.
Çünkü Allah Teâlâ ilk Muhacirleri ve Ensarı över: “İslâm'ı ilk önce kabul eden Muhacirler ve Ensar ile onlara güzellekle tâbi olanlardan Allah razı olmuştur; onlar da O'ndan razı olmuşlardır.” (Tevbe 9/100)
- ✽ Rasulullah ﷺ şöyle buyurmuştur: “Ashâbıma sövmeyin! Sizden biri Uhud dağı kadar altın infak etse onların bir müddüüne, hatta yarısına ulaşamaz.” (Buhârî ve Müslim)

Dolayısıyla sahâbeye sövmek, onların faziletlerini küçümsemek veya ilk nesli topluca itham etmek Ehl-i Sünnet'in yolu değildir.

2. HÂRİCÎLERİN AŞIRILIĞI

- ✽ Hâricîler, sahâbe arasında meydana gelen fitneler sebebiyle bazı büyük sahâbîleri tekfir edecek kadar ileri gitmişlerdir.
- ✽ Özellikle Ali b. Ebî Tâlib radiyallahu anh ve onunla beraber olan Müslümanlara karşı çıkmış, hakem olayından sonra tekfir yoluna sapmışlardır.
- ✽ Ehl-i Sünnet bu yolu da reddeder.
Ali radiyallahu anh, Rasulullah'ın ﷺ sahâbîsi, damadı, Ehl-i Beyt'inden ve râşid halifelerindendir. Onu sevmek ve faziletini kabul etmek Ehl-i Sünnet'in akîdesindendir.

Hâricîler gibi sahâbeyi tekfir etmek Ehl-i Sünnet'in yolu değildir.

EHL-İ SÜNNET'İN YOLU

- ✽ Ehl-i Sünnet Rasulullah'ın ﷺ bütün sahâbesini sever.
- ✽ Ehl-i Beyt'i sever, Muhacirleri ve Ensarı sever.
- ✽ Ebû Bekir, Ömer, Osman ve Ali radiyallahu anhuun faziletlerini kabul eder.
- ✽ Râşid halifelerin sırasını:

Ebû Bekir → Ömer → Osman → Ali

şeklinde kabul eder.

- ✽ Sahâbe arasında meydana gelen ihtilaflar sebebiyle onların faziletlerini ortadan kaldırmaz.
- ✽ Onların arasında meydana gelen hadiselerde hakka ulaşmak için içtihat edenler vardır.
- ✽ İsbet eden iki ecir, hata eden ise bir ecir alır.
- ✽ Ehl-i Sünnet:
 - Râfizîler gibi bazı sahâbîlere sövmek ve kötülemek.
 - Hâricîler gibi sahâbeyi tekfir etmez.
 - Aynı zamanda Ehl-i Beyt sevgisini de terk etmez.

Ehl-i Sünnet'in yolu: Sahâbenin tamamına karşı adalet, sevgi, hürmet ve dilleri onların aralarında meydana gelen fitnelerden korumaktır.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Ehl-i Sünnet, Rasulullah'ın ﷺ ashâbı konusunda Râfizîler ile Hâricîler arasında orta yoldadır. Sahâbeyi ve Ehl-i Beyt'i sever, faziletlerini kabul eder; hiçbirini haksız yere tekfir veya tahkir etmez. Ebû Bekir, Ömer, Osman ve Ali radiyallahu anhumun hilâfetlerini kabul eder ve sahâbe arasında meydana gelen ihtilaflarda adaletli davranır.

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

42. DERS

ALLAH'IN ULÜVVÜ, MAİYYETİ VE MAİYYETİN DOĞRU ANLAŞILMASI

METİN

İbn Teymiyye rahimehullah şöyle der:

1. "Daha önce zikrettiğimiz, Allah'ın kendisini vasfettiği hususlardan biri de O'nun mahlûkatının üzerinde ve Arş'ının üzerinde olmasıdır. Bununla beraber nerede olurlarsa olsunlar kullarıyla beraberdir ve onların yaptıklarını bilir."
2. "Nitekim Allah Teâlâ bütün bunları şu sözünde birlikte zikretmiştir: 'O, gökleri ve yeri altı günde yaratan, sonra Arş'a istivâ edendir. Yere gireni, ondan çıkanı, gökten ineni ve oraya yükseleni bilir. Nerede olursanız olun O sizinle beraberdir. Allah yaptıklarınızı görendir.' (Hadid 57/4)"
3. 'O sizinle beraberdir' sözünün manası, Allah'ın mahlûkata karışmış olması değildir. Çünkü dil bunu gerektirmez. Bu, ümmetin Selefinin üzerinde icmâ ettiği görüşe ve Allah'ın insanları üzerinde yarattığı fitrata da aykırıdır.
4. "Nitekim ay, Allah'ın ayetlerinden ve mahlûkatının en küçüklerinden biridir. Gökte bulunduğu hâlde yolcu olanla da olmayanla da, nerede bulunursa bulunsun, beraber olduğu söylenir."
5. "Allah ise Arş'ının üzerindedir; mahlûkatını gözetir, onların üzerinde hâkimdir ve onlardan haberdardır. Bunlar ve benzeri hususlar O'nun rubûbiyetinin manalarındandır."
6. "Allah'ın Arş'ın üzerinde olduğunu ve bizimle beraber bulunduğunu bildiren bütün bu sözler gerçek manaları üzere haktır; tahrife ihtiyaç duymaz."

ŞERH

1) ALLAH ARŞ'ININ ÜZERİNDEDİR

- Allah'ın "Sonra Arş'a istivâ etti." buyurması O'nun Arş'ın üzerinde oluşunu ispat eder.
- Selefin yolu, istivâyı inkâr etmek veya başka bir manayla ortadan kaldırmak değildir.
- İstivânın manası bilinir; keyfiyeti bilinmez.
- Allah'ın Arş'a istivâsı mahlûkatın bir şeyin üzerine çıkmasına veya oturmasına benzetilmez.
- Allah: "O'nun benzeri hiçbir şey yoktur." (Şûrâ 42/11) buyurmuştur.

2) "NERDE OLURSANIZ OLUN O SİZİNLE BERABERDİR"

- Bu maiyyet, Allah'ın zatıyla mahlûkatın içine girdiği veya onlarla karıştığı anlamına gelmez.
- Ayetin hemen başında Allah'ın "Arş'a istivâ ettiği" bildirilmiştir.
- Ardından: "Yere gireni, ondan çıkanı, gökten ineni ve oraya yükseleni bilir." buyurulmuştur.
- Bu, maiyyetin ilim, görme, işitme ve kulların hâllerini kuşatma manasına geldiğini gösterir.

3) ALLAH'IN İLMİ HER ŞEYİ KUŞATIR

- Allah: Yere gireni bilir.
- Yerden çıkanı bilir.
- Gökten ineni bilir.
- Göğe yükseleni bilir.
- Kâinatta hiçbir hareket, hiçbir söz ve hiçbir amel O'na gizli değildir.
- Allah'ın Arş'ın üzerinde olması, kullarından habersiz olduğu anlamına gelmez.
- Allah yücedir; fakat kullarının bütün hâllerini bilir.

4) ULÜVV İLE MAİYYET BİRBİRİNE ZİT DEĞİLDİR

- Allah hem "Arş'a istivâ etti." hem de "Nerede olursanız olun O sizinle beraberdir." buyurmuştur.
- Allah'ın kelâmında çelişki olmaz.
- Ulüvv haktır, istivâ haktır, maiyyet haktır.
- Ehl-i Sünnet her üçünü de Allah'ın celâline layık şekilde kabul eder.
- Tahrif etmez, keyfiyet belirlemez, mahlûkata benzetmez.

5) "BERABERDİR" İFADESİ KARIŞMA ANLAMINA GELMEZ

- "Beraber olmak" Arapçada her zaman aynı yerde bulunmayı ve karışmayı gerektirmez.
- Selef bu nasları böyle anlamamıştır.
- İbn Teymiyye ay örneği verir:
Ay göktedir. Buna rağmen yolculuk yapan bir kimse: "Ay bizimle beraber." diyebilir.
- Bu, ayın gökten inip karıştığı anlamına gelmediği gibi, Allah'ın maiyyeti de zatıyla mahlûkata karışması değildir.

6) ALLAH ARŞ'ININ ÜZERİNDEDİR; KULLARINI GÖZETİR

- Allah Arş'ının üzerindedir.
- Mahlûkatını gözetir.
- Onların üzerinde hâkimdir.
- Onlardan haberdardır.
- Bunlar ve benzeri hususlar Allah'ın rubûbiyetinin manalarındandır.
- Bütün bu sözler gerçek manaları üzere haktır; tahrife ihtiyaç duymaz.

MAİYYET MURAKABEYİ GEREKTİRİR

Ayet "Allah yaptıklarınızı görendir." buyurarak sona erer.
Bu, kulda murakabe, Allah korkusu, ihsan ve samimiyeti meydana getirmelidir.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Allah mahlûkatının üzerinde ve Arş'ının üzerindedir. Bununla beraber kullarının bütün hâllerini bilir, onları görür, işitir ve hiçbir hâlleri O'na gizli kalmaz. "Nerede olursanız olun O sizinle beraberdir" sözü, Allah'ın mahlûkata karışması anlamına gelmez. Ulüvv de maiyyet de haktır; Ehl-i Sünnet her ikisini de naslarda geldiği şekilde kabul eder, tahrif etmez ve mahlûkata benzetmez.

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

43. DERS

ALLAH'IN ULÜVVÜ, “GÖKTE” OLUŞU VE KULLARINA YAKINLIĞI

METİN

İbn Teymiyye rahimehullah şöyle der:

“Bu ifadeler bâtil zanlardan korunmalıdır. Meselâ ‘Gökte olanın sizi yere batırmayacağından emin misiniz?’ ayetindeki ‘gökte’ ifadesinin zahirinin, göğün Allah’ı taşıdığı veya kuşattığı olduğu zannedilmemelidir. Bu, ilim ve iman ehlinin ittifakıyla bâtıldır. Çünkü Allah’ın Kürsisi gökleri ve yeri kuşatmıştır. Arş’ı göklerin ve yerin üzerindedir. Allah ise Arş’ının üzerindedir; mahlûkatından hiçbir şey O’nu kuşatamaz.

Allah’ın yakınlığı ve maiyyeti hakkında Kitap ve Sünnet’te zikredilenler de Allah’ın ulüvvü ve fevkıyyeti hakkında zikredilenlere aykırı değildir. Çünkü Allah Subhânehu bütün sıfatlarında hiçbir şeyin kendisine benzemediği Zât’tır. O, yakınlığında yücedir; yüceliğinde yakındır.”

ŞERH

İbn Teymiyye burada birbirini tamamlayan iki önemli akîde esasını birlikte açıklamaktadır: Allah bütün mahlûkatının üzerindedir ve aynı zamanda kullarına yakındır.

Allah hakkında kullanılan “gökte” ifadesi, Allah’ın yaratılmış göğün içinde bulunduğu, göğün O’nu taşıdığı veya kuşattığı anlamına gelmez. Gökler de Kürsî de Arş da Allah’ın yarattığı mahlûklardır. Allah hiçbir mahlûka muhtaç değildir ve hiçbir mahlûk O’nu kuşatamaz.

Allah’ın Kürsisi gökleri ve yeri kuşatmıştır; Arş ise göklerin üzerindedir. Allah Arş’ının üzerindedir ve bütün mahlûkatından yücedir. Bununla beraber Allah’ın Arş’ın üzerinde olması, O’nun Arş’a ihtiyaç duyduğu anlamına gelmez. Arş Allah’a muhtaçtır; Allah Arş’a muhtaç değildir.

Allah’ın kullarına yakınlığı da O’nun ulüvvüne aykırı değildir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: “Kullarım sana Beni sorarlarsa, şüphesiz Ben yakınlığım. Bana dua ettiği zaman dua edenin duasına karşılık veririm.” (Bakara 2/186)

Allah kuluna yakın olmakla mahlûkatın içine girmez, onlarla birleşmez ve Arş’ın üzerindeki ulüvvünden ayrılmaz. Allah’ın yakınlığı, mahlûkatın birbirine olan yakınlığına benzemez.

Bu sebeple İbn Teymiyye çok özlü bir kaide ortaya koyar:

“O, yakınlığında yücedir; yüceliğinde yakındır.”

Allah bütün mahlûkatından yüce olduğu hâlde kullarının dualarını işitir, hâllerini bilir, gizlediklerini görür ve hiçbir şey O’na gizli kalmaz.

Ehl-i Sünnet burada iki yanlış anlayıştan da uzak durur. Allah’ın ulüvvünü inkâr etmez; fakat ulüvvü mahlûkatın bir mekânda bulunmasına da benzetmez. Allah’ın yakınlığını kabul eder; fakat bunu Allah’ın mahlûkatın içine girmesi şeklinde anlamaz.

Ölçü mahlûkatın özellikleri değil, Kur’an ve Sünnet’in Allah hakkında verdiği haberdır.

Allah: “O’nun benzeri hiçbir şey yoktur. O işitendir, görendir.” (Şûrâ 42/11) buyurmuştur.

Dolayısıyla ulüvv haktır, Arş’a istivâ haktır, yakınlık haktır ve maiyyet haktır. Bunların tamamı Allah’ın celâline layık şekilde kabul edilir; keyfiyetleri belirlenmez ve mahlûkatın sıfatlarına benzetilmez.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Allah bütün mahlûkatının üzerinde ve Arş’ının üzerindedir; hiçbir mahlûk O’nu taşıyamaz veya kuşatamaz. Bununla beraber Allah kullarına yakındır, dualarını işitir ve bütün hâllerini bilir. Allah yakınlığında yüce, yüceliğinde yakındır. Ulüvvü ile yakınlığı arasında hiçbir çelişki yoktur.

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

44. DERS

KUR'AN ALLAH'IN KELÂMIDIR, MAHLÛK DEĞİLDİR

METİN

İbn Teymiyye rahimehullah şöyle der:

“Allah’a ve kitaplarına imanın bir parçası da Kur’an’ın Allah’ın kelâmı olduğuna; indirilmiş olup yaratılmış olmadığına iman etmektir. Kur’an Allah’tan başlamıştır ve O’na dönecektir. Allah Kur’an’ı gerçekten konuşmuştur. Muhammed’e ﷺ indirilen bu Kur’an gerçekten Allah’ın kelâmıdır; başkasının kelâmı değildir.

Kur’an’ın Allah’ın kelâmından bir hikâye veya ibare olduğu mutlak olarak söylenemez. Bilakis insanlar Kur’an’ı okuduklarında veya mushaflara yazdıklarında, bununla Kur’an hakikatte Allah’ın kelâmı olmaktan çıkmaz. Çünkü söz, onu ilk söyleyene nispet edilir; onu naklederek ulaştırana değil.

Kur’an’ın harfleri ve manaları Allah’ın kelâmıdır; yalnız harfleri değil, yalnız manaları da değil.”

ŞERH

İbn Teymiyye, Allah’ın kelâm sıfatıyla ilgili Ehl-i Sünnet’in temel akîdesini açıklamaktadır.

KUR'AN ALLAH'IN KELÂMIDIR

Allah Teâlâ şöyle buyurur: “Eğer müşriklerden biri senden eman dilerse, Allah’ın kelâmını işitinceye kadar ona eman ver.” (Tevbe 9/6) Allah Kur’an’ı açıkça “Allah’ın kelâmı” olarak isimlendirmiştir.

KUR'AN MAHLÛK DEĞİLDİR

Allah’ın kelâmı O’nun sıfatlarındandır. Allah’ın sıfatları mahlûk değildir. Bu sebeple Ehl-i Sünnet: “Kur’an Allah’ın kelâmıdır, mahlûk değildir.” der.

KUR'AN ALLAH'TAN BAŞLAMIŞTIR

Kur’an’ın kaynağı Allah’tır. İlk konuşan Allah’tır. Cebrâil aleyhisselâm Allah’tan almış, Muhammed’e ﷺ indirmiştir. Ne Cebrâil’in ne de Muhammed’in ﷺ meydana getirdiği bir sözdür.

“O’NA DÖNECEKTİR”

Kur’an Allah’tan gelmiştir ve O’na dönecektir. Bu ifade, Kur’an’ın Allah’ın gerçek kelâmı olduğunu vurgular.

OKUMAMIZ VE YAZMAMIZ KUR'AN'I ALLAH'IN KELÂMI OLMAKTAN ÇIKARMAZ

İnsanlar Kur’an’ı okur, ezberler, mushafa yazar. Fakat bu, Kur’an’ı insan sözü yapmaz. Çünkü söz, onu ilk söyleyene nispet edilir; onu nakledene değil. Ayetleri okuduğumuzda, biz Allah’ın kelâmını nakletmiş oluruz.

KUR'AN HEM HARFLERİ HEM MANALARIYLA ALLAH'IN KELÂMIDIR

Kur’an yalnız manaları itibarıyla da değildir; yalnız lafızları itibarıyla da değildir. Kur’an’ın lafızları ve manaları birlikte Allah’ın kelâmıdır.

ALLAH'IN KELÂMI MAHLÛKUN KELÂMINA BENZEMEZ

Allah gerçek anlamda konuşur; ancak O’nun konuşması mahlûkatın konuşmasına benzemez. “Onun benzeci hiçbir şey yoktur. O işitendir, görendir.” (Şûrâ 42/11)

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Kur’an Allah’ın gerçek kelâmıdır ve mahlûk değildir. Allah Kur’an’ı gerçekten konuşmuştur; o Allah’tan başlamış ve Muhammed’e ﷺ indirilmiştir. Kur’an ne Cebrâil’in ne de Muhammed’in ﷺ sözüdür. Kur’an’ın hem lafızları hem manaları Allah’ın kelâmıdır. Onu okuyan, ezberleyen veya yazan kimse, Allah’ın kelâmını nakletmiş olur.

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

45. DERS

MÜMİNLERİN KİYAMET GÜNÜ ALLAH'I GÖRMESİ

METİN

İbn Teymiyye rahimehullah şöyle der:

“Allah’a, kitaplarına, meleklerine ve rasullerine iman kapsamında zikrettiğimiz hususlara şu da dahildir: Müminlerin kıyamet günü Allah’ı gözleriyle açıkça göreceklerine iman etmek.

Onlar Allah’ı, bulutsuz açık bir günde güneşi gördükleri gibi ve dolunay gecesinde ayı gördükleri gibi görecekler; O’nu görmekte bir sıkışıklığa ve güçlüğü uğramayacaklardır.

Müminler Allah Subhânehu’yu kıyamet meydanlarında görecekler; sonra cennete girdikten sonra da Allah Teâlâ’nın dilediği şekilde O’nu göreceklidir.”

ŞERH

Ehl-i Sünnet akîdesine göre müminler ahirette Allah Teâlâ’yı gözleriyle göreceklidir. Bu görme mecazî değil, hakikî bir görmedir.

- ✽ **GÜNEŞ VE AY BENZETMESİ:** Allah güneşe veya aya benzetilmiyor. Benzetme, görmenin açıklığı ve kesinliği içindir. Nasıl bulutsuz günde güneş, dolunay gecesinde ay açıkça görülüyorsa, müminler de Allah’ı öyle açık ve kesin göreceklidir.
- ✽ **“GÖRMECTE SIKIŞIKLIĞA UĞRAMAYACAKLAR”:** Müminler Allah’ı görürken birbirlerini engellemeyecek, sıkışıklık ve güçlük olmayacaktır. Bu, rü’yetin açıklığını ve tamlığını ifade eder.
- ✽ **İKİ MERHALE:** Müminler Allah’ı önce kıyamet meydanında görecekler; sonra da cennete girdiklerinde Allah’ın dilediği şekilde O’nu göreceklidir. Özellikle cennette Allah’ı görmek, müminlere verilen en büyük nimetlerden biridir.
- ✽ **DÜNYADA DEĞİL, AHİRETTE:** Dünya hayatında göz Allah’ı göremez. Musa aleyhisselâm “Rabbim! Bana Kendini göster, Sana bakayım.” dediğinde Allah “Beni göremezsin.” buyurmuştur. Rü’yet ahirete mahsustur.
- ✽ **EHL-İ SÜNNET’İN ÖLÇÜSÜ:** Rü’yeti inkâr etmek doğru değildir; çünkü Kur’an ve sahih Sünnet bunu ispat etmektedir. Rü’yetin nasıl gerçekleşeceğini tasvir etmek de doğru değildir; çünkü keyfiyeti bize bildirilmemiştir. Allah hiçbir mahlûka benzemez.

KUR’AN’DAN DELİLLER

وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاعِمَةٌ إِلَىٰ رَبِّهَا نَاطِرَةٌ
“O gün birtakım yüzler parlaktır;
Rablerine bakarlar.”
(Kıyâme 75/22-23)

لِّلْبِرِّ الَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ
وَزِيَادَةٌ
“Güzel davrananlara daha güzeli
ve bir de fazlası vardır.”
(Yûnus 10/26)

HADİS’DEN DELİL

Peygamberimiz ﷺ buyurdu:
“Allah’a yemin ederim ki siz,
Rabbinizi tıpkı dolunay gecesinde
ayı gördüğünüz gibi açıkça
göreceksiniz. O’nu görmekte
hiçbir sıkıntıya uğramayacaksınız.”
(Buhârî, Tevhîd 19; Müslim, İmân 15)
Elbânî: Sahih

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Müminler kıyamet günü ve cennette Allah Teâlâ’yı gözleriyle göreceklidir. Bu görme açık, kesin ve tam olacaktır. Güneş ve ay benzetmesi, Allah’ın Zâtına değil, görmenin açıklığına aittir. Rü’yet ispat edilir; keyfiyeti belirlenmez ve Allah mahlûkata benzetilmemez.

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

46. DERS

KABİR HAYATINDAN DİRİLİŞ VE MİZANA

METİN

İbn Teymiyye rahimehullah şöyle der:

- ✦ Âhiret gününe imanın kapsamına, Nebî ﷺ'in ölümden sonra olacıklara dair haber verdiği her şeye iman etmek de girer.
- ✦ Ehl-i Sünnet kabir fitnesine, kabir azabına ve kabir nimetine iman eder.
- ✦ Kabir fitnesine gelince; insanlar kabirlerinde imtihan edilirler. Kişiyi: "Rabbim kimdir? Dinin nedir? Peygamberin kimdir?" diye sorulur.
- ✦ Allah iman edenleri dünya hayatında da ahirette de sabit söz üzere sağlamlaştırır. Mümin: "Rabbim Allah'tır, dinim İslâm'dır, peygamberim Muhammed'dir ﷺ." der.
- ✦ Şüpheli kimse ise: "Hah, hah! Bilmiyorum. İnsanların bir şey söylediklerini işittim, ben de onu söyledim." der.
- ✦ Bunun üzerine ona demirden bir tokmakla vurulur ve öyle bir çığlık atar ki insan dışında yakınındaki her şey onu işitir. İnsan onu işitse bayılırdı.
- ✦ Bu fitneden sonra ya nimet ya da azap vardır; bu hâl büyük kıyamet kopuncaya kadar devam eder.
- ✦ Sonra bu berzah hayatından sonra büyük kıyamet kopacaktır. Ruhlar bedenlere iade edilecektir.
- ✦ Allah'ın Kitabı'nda, Rasulünün ﷺ diliyle haber verdiği ve Müslümanların üzerinde icmâ ettiği üzere insanların âlemlerin Rabbi için kabirlerinden kalkacaklardır.
- ✦ İnsanlar yalınayak, çıplak ve sünnetsiz olarak kalkacaklardır.
- ✦ Güneş onlara yaklaşacak ve ter onları bürüyecektir.
- ✦ Sonra teraziler kurulacak ve kulların amelleri onlarla tartılacaktır.
- ✦ Kimin terazileri ağır gelirse işte onlar kurtuluşa erenlerdir. Kimin terazileri hafif gelirse işte onlar kendilerini ziyana uğratanlardır; cehennemde ebedî kalacaklardır.

(Mü'minûn 23/102-103)

ŞERH

İbn Teymiyye rahimehullah âhiret gününe imanın kapsamını açıklarken önce kabir hayatını bildirir. İnsan kabirde Rabbinden, dininden ve peygamberinden sorgulanır. Mümin Allah'ın yardımıyla doğru cevap verir. Şüphe içinde yaşayan kimse ise gerçeği bilmediğini itiraf eder ve şiddetli bir azap görür. Bu sorgudan sonra kabir nimeti ya da kabir azabı vardır ve bu hâl kıyamete kadar devam eder.

Daha sonra büyük kıyamet kopar. Ruhlar bedenlere döndürülür ve insanlar kabirlerinden diriltir. Mahşerde herkes yalınayak, çıplak ve sünnetsiz olarak toplanır. Güneş kendilerine yaklaşır ve ter içinde kalırlar. Ardından mizanlar kurulur ve ameller tartılır. Allah Teâlâ zerre kadar zulmetmez. Terazisi ağır gelen kurtuluşa erer; hafif gelen ise cehennemde ebedî kalır.

Ölçümüz: Allah'ın Kitabı ve Rasulünün ﷺ sahih Sünnetidir. Gayb haberlerini olduğu gibi kabul eder, keyfiyetlerini Allah'a bırakırız.

KUR'AN'DAN DELİLER

اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنفُسَ حِينَ مَوْتِهَا
وَالَّتِي لَمْ تَكُنْ فِي مَنَامِهَا...

"Allah, canları ölüm anında ve
ölmeyenleri de uykularında alır..."
(Zümer 39/42)

وَوَضَعَتْ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ
لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ...

"Kiyamet günü için adalet
terazileri kurarız..."
(Enbiyâ 21/47)

HADİS'DEN DELİL

Rasûlullah ﷺ buyurdu:
"Kabirde kulun iki meleşesi vardır;
Münker ve Nekir. Ona:

Rabbim kimdir? Dinin nedir? Peygamberin kimdir?"
diye sorarlar."
(Tirmizi, Zühûd 6)
Elbâni: Sahih

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Âhirete iman; kabir sorgusuna, kabir azabına ve nimetine, sonra da dirilişe, haşre, mizana ve amellerin tartılmasına imanı kapsar. Kul, Rabbine, dinine ve peygamberine hayatı boyunca sahih iman ve salih amel ile hazırlanır; Allah'ın adaletine teslim olur.

UBEYDULLAH ARSLAN – İSLAM DAVETÇİSİ
Okuduğunuz için teşekkür ederim.

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

47. DERS

AMEL DEFTERİNİN VERİLMESİ VE HESAP RÂSULULLAH'IN ﷺ HAVZI VE SIRATI

METİN

İbn Teymiyye rahimehullah şöyle der:

- Amel defterleri açılır. Bunlar amel sahifeleridir. Kimi kitabını sağ eliyle alır; kimi kitabını sol eliyle veya arkasından alır.
- Allah mahlûkatı hesaba çeker. Mümin kuluyla baş başa kalır ve ona günahlarını ikrar ettirir. Bu, Kitap ve Sünnet'te açıklandığı gibidir.
- Kâfirlere gelince; onların hesabı, iyilikleri ve kötülükleri tartılan kimsenin hesabı gibi değildir. Çünkü onların tartılacak kabul edilmiş iyilikleri yoktur. Fakat amelleri sayılır ve kaydedilir; sonra bunların karşısında durdurulur, kendilerine ikrar ettirilir ve bunların karşılığı verilir.
- Kıyamet meydanında Peygamberimiz Muhammed'in ﷺ havzı vardır. Suyu süttten daha beyaz, baldan daha tatlıdır. Kapları gökteki yıldızların sayısı kadardır. Uzunluğu bir aylık, genişliği de bir aylık mesafedir. Ondandır bir defa içen kimse bundan sonra ebediyen susamaz.
- Sırat, cehennemin üzerine kurulmuştur. O, cennet ile cehennem arasındaki köprüdür. İnsanlar amellerine göre onun üzerinden geçerler. Kimi göz açıp kapayıncaya kadar, kimi şimşek gibi, kimi rüzgâr gibi, kimi hızlı bir binek gibi, kimi koşarak, kimi yürüyerek, kimi sürünerek geçer. Kimi de yakalanıp cehenneme atılır. Çünkü köprünün üzerinde insanları amellerine göre yakalayan çengeller vardır.
- Sıratı geçenler cennete girmek üzere geldiklerinde cennet ile cehennem arasındaki bir köprü üzerinde durdurulurlar. Birbirlerine karşı olan hakları kıyas edilir. Temizlenip arındırıldıklarında cennete girmelerine izin verilir.
- Muhammed'in canı elinde olan Allah'a yemin olsun ki onlardan biri cennetteki evini dünyadaki evinden daha iyi tanır.

ŞERH

İbn Teymiyye burada kıyamet gününün birbirini takip eden safhalarını açıklamaktadır. Önce amel defterlerinin verilmesi ve hesap vardır. Dünyada yapılan hiçbir söz, hiçbir iş kaybolmaz. Defterler açılır. Kurtuluşa eren kimse kitabını sağ tarafından alır. Hüsrana uğrayan kimse ise kitabını sol tarafından veya arkasından alır.

Allah, kulları hesaba çeker. Mümin kuluyla baş başa kalır ve ona günahlarını gösterir, bunları ikrar ettirir. Allah dilediği kulunu rahmetiyle bağışlar. Kâfirlerin iyilikleri kabul edilmediği için tartı bahsi onlarda geçerli değildir. Onların amelleri eksiksiz yazılmıştır; kendilerine okutturulur ve yaptıklarının karşılığı verilir.

Bunun ardından Rasulullah'ın ﷺ havzı vardır. Havz gerçektir. Suyu süttten beyaz, baldan tatlıdır. Kapları çoktur. Ondandır bir daha susamaz. Bu, müminler için büyük bir nimettir.

Sonra cehennemin üzerine kurulan sırat vardır. Sırat, cennet ile cehennem arasındaki köprüdür. İnsanlar amellerine göre farklı farklı geçerler. Kimi çok süratli, kimi yavaş, kimi yürüyerek, kimi sürünerek geçer. Bazıları ise çengellere takılıp cehenneme düşer.

Sıratı geçen müminler hemen cennete alınmaz. Önce cennet ile cehennem arasındaki bir köprü üzerinde durdurulurlar. Dünyada birbirlerine karşı işledikleri haksızlıkların hesabı görülür. Hakları ödenip kul haklarından arındırılınca cennete girmelerine izin verilir.

Rasulullah ﷺ yemin ederek müminlerin cennetteki evlerini dünyadaki evlerinden daha iyi tanıyacaklarını bildirir. Bu, cennetin müminler için ne kadar güzel hazırlandığının göstergesidir.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Kıyamet günü amel defterleri açılacak, herkes hesaba çekilecektir. Rasulullah'ın ﷺ havzı haktır. Sırat cehennemin üzerine kurulacak ve insanlar amellerine göre geçecektir. Müminler kul haklarından temizlendikten sonra cennete girecektir. Bu konuların tamamı âhiretin gerçek olaylarıdır. İman eden kimse bunlara inanır, dünya hayatını Allah'ın rızasına uygun yaşar ve ahiret için hazırlanır.

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

48. DERS

ŞEFAAT VE ALLAH'IN RAHMETİ

METİN

İbn Teymiyye rahimehullah şöyle der:

Nebî Muhammed'in ﷺ kıyamet günü üç şefaati vardır.

Birincisi: İnsanlar arasında hüküm verilmesi için mahşer halkına şefaati eder. Âdem, Nûh, İbrahim, Musa ve Meryem oğlu İsa'nın ardından şefaati Muhammed'e ﷺ ulaşır.

İkincisi: Cennet ehlinin cennete girmeleri için şefaati eder. Bu iki şefaati ona mahsustur.

Üçüncüsü: Cehennemî hak etmiş kimseler hakkındadır. Cehennemî hak edenlerden oraya girmemeleri ve cehenneme girenlerden oradan çıkarılmaları için şefaati eder.

Bu şefaati hem ona hem diğer peygamberlere, siddîklara ve Allah'ın izin verdiği diğer kimselere aittir. Allah onların şefaatiyle birtakım kimseleri cehennemden çıkarır.

Allah Teâlâ bazı kimseleri ise hiçbir şefaati olmaksızın, yalnız kendi lütuf ve rahmetiyle cehennemden çıkarır.

Cennette, dünya ehlinden oraya girenlerden sonra boş yer kalır. Bunun üzerine Allah cennet için birtakım topluluklar yaratır ve onları cennete koyar.

ŞERH

İbn Teymiyye burada şefaati konusunu bir bütün hâlinde açıklamaktadır. Ehl-i Sünnet şefaati kabul eder; ancak şefaatin Allah'tan bağımsız bir yetki olduğunu kesinlikle kabul etmez.

Bütün şefaati Allah'ın mülkündedir. Hiçbir peygamber, melek, veli veya salih kimse kendi başına şefaati edemez. Şefaati ancak Allah'ın izin vermesi ve şefaati edilen kimseden razı olmasıyla gerçekleşir.

Rasulullah'ın ﷺ ilk şefaati büyük şefaattir. Mahşerin sıkıntısı insanlara ağır geldiğinde insanlar hesabın başlaması için peygamberlere müracaat ederler. Nihayet Rasulullah'a ﷺ gelirler. Allah'ın izin vermesiyle Rasulullah ﷺ insanlar arasında hükmün başlaması için şefaati eder. Bu, Rasulullah'a ﷺ verilen Makâm-ı Mahmûd kapsamındadır.

İkinci şefaati, cennet ehlinin cennete girmesi içindir. Bu da Rasulullah'a ﷺ mahsus olan şefaatlere dendir.

Üçüncü şefaati ise günahkâr tevhid ehli hakkındadır. Cehennemî hak etmiş bazı Müslümanların cehenneme girmemeleri veya cehenneme girmiş olanların oradan çıkarılmaları için şefaati edilir.

Bu şefaati yalnız Rasulullah'a ﷺ mahsus değildir. Allah'ın izin verdiği peygamberler, siddîklar ve diğer şefaati sahipleri de şefaati ederler.

Bu mesele önemli bir Ehl-i Sünnet esasını ortaya koymaktadır: Büyük günah işleyen tevhid ehli sırf günahı sebebiyle ebedî cehennemde kalmaz. Allah dilerse onu bağışlar; dilerse günahı kadar cezalandırır, sonra cehennemden çıkarır. Allah'ın izin verdiği şefaati de günahkâr tevhid ehlinin cehennemden çıkarılmasının sebeplerindendir.

Fakat şefaate iman, "Nasıl olsa şefaati edilir." diyerek günahı küçümsemek anlamına gelmez. Hiçbir insan kendisi hakkında şefaati garanti edemez.

İbn Teymiyye ardından Allah'ın rahmetinin genişliğini gösteren başka bir hakikati zikreder: Allah bazı kullarını hiçbir şefaati olmaksızın doğrudan kendi rahmetiyle cehennemden çıkaracaktır.

Böylece kurtuluşun gerçek sahibinin yalnız Allah olduğunu açıkça ortaya çıkar. Şefaati eden Allah'ın izniyle şefaati eder. Bağışlayan Allah'tır. Cehennemden çıkaran Allah'tır. Cennete koyan Allah'tır.

Metnin sonunda cennette kalan yerlerin Allah'ın dilediği şekilde doldurulacağı da bildirilir.

Böylece kul Allah'ın rahmetinin genişliğini, hükmünün mutlaklığını ve âhiret hakkında Rasulullah'ın ﷺ haber verdiği bütün sahih gayb haberlerini tasdik eder.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Şefaati hakı ve yalnız Allah'ın izniyle gerçekleşir. Rasulullah'ın ﷺ mahşerdeki büyük şefaati ve cennet ehlinin cennete girmesi için yaptığı şefaati kendisine mahsustur. Günahkâr tevhid ehli hakkında da şefaati vardır. Allah bazı kullarını şefaatiyle, bazılarını ise doğrudan kendi rahmetiyle cehennemden çıkarır. Hiçbir şefaati sahibi Allah'tan bağımsız değildir.

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

49. DERS

İMAN SÖZ VE AMELDİR; ARTAR VE EKSİLİR

METİN

İbn Teymiyye rahimehullah şöyle der:

- Fırka-i Nâciye'nin esaslarından biri de din ve iman söz ve amel olduğuna iman etmektir: Kalbin ve dilin sözü; kalbin, dilin ve organların amelidir.
- İman itaatle artar, masiyetle eksilir.
- Bununla beraber Ehl-i Sünnet, kible ehlini mutlak günahlar ve büyük günahlar sebebiyle tekfir etmez. Nitekim Hâricîler böyle yaparlar. Bilakis günahlarla beraber iman kardeşliği devam eder.
- Allah Teâlâ kısas ayetinde onu kardeş olarak isimlendirmiş; müminlerden iki topluluk savaşırsa aralarını düzeltmeyi ve saldırgan olan toplulukla savaşmayı emretmiş, bununla beraber onları mümin ve kardeş olarak isimlendirmiştir.
- Ehl-i Sünnet, büyük günah işleyen kimsenin imandan tamamen çıktığını söylemez; onun cehennemde ebedî kalacağını da söylemez. Nitekim Mu'tezile böyle söyler.
- Bilakis büyük günah sahibi mutlak iman ismini bütünüyle kaybetmez ve ebedî cehennemi gerektiren mutlak küfür kapsamına da girmez.
- O, imanı eksik bir mümindir; yahut imanı sebebiyle mümin, büyük günahı sebebiyle fâsıktır. Ona ne mutlak olarak iman ismi verilir ne de mutlak olarak iman ismi ondan kaldırılır.

ŞERH

- İman yalnız kalpteki tasdik değildir: Ehl-i Sünnet'e göre iman; kalbin sözü, dilin sözü, kalbin ameli, dilin ameli ve organların amelidir. Yani bütün bu unsurlar imandandır. Amel, iman bir parçasıdır.
- İman artar ve eksilir: Kul Allah'a itaat ettikçe imanı kuvvetlenir, günah işledikçe imanında eksilme meydana gelir. Bu sebeple mümin, imanını salih amellerle güçlendirmeye çalışır ve günahlardan kaçınır.
- Her büyük günah küfür değildir: Ehl-i Sünnet, bir Müslümanı sırf büyük günah işlediği için tekfir etmez. Hâricîlerin hatalarından biri budur. Günah ile küfür arasında ayırım yapılır. Her günah, küfür değildir.
- Günah, iman kardeşliğini mutlaka ortadan kaldırmaz: Kur'an'da birbirleriyle savaşan iki topluluk dahi "müminler" olarak isimlendirilmiştir. Aralarında büyük bir günah olan savaş meydana geldiği hâlde, Allah onlardan iman ismini bütünüyle kaldırmamıştır.
- Ehl-i Sünnet, Hâricîler ile Mu'tezile arasında orta yoldadır: Hâricîler "büyük günah işleyen kâfirdir" dediler. Mu'tezile ise büyük günah sahibini iman ile küfür arasında bir konuma yerleştirdi; ahirette ise tövbesiz ölürse ebedî cehennemde kalacağını söyledi. Ehl-i Sünnet her iki görüşü de reddeder.
- Günahkâr tevhid ehli ebedî cehennemde kalmaz: Şirk dışındaki büyük günahları işleyerek tövbesiz ölen Müslüman, Allah'ın dilemesi altındadır. Allah dilerse onu bağışlar, dilerse adaletiyle cezalandırır, sonra cehennemden çıkarır. Tevhid üzere ölen kimse, günahı sebebiyle kâfirler gibi ebedî cehennemde bırakılmaz. Bu, şefaathaneyle de doğrudan bağlantılıdır.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

İman kalbin ve dilin sözü; kalbin, dilin ve organların amelidir. Amel iman bir parçasıdır. İman itaatle artar, günahla eksilir. Ehl-i Sünnet büyük günah işleyen Müslümanı sırf günahı sebebiyle tekfir etmez ve onu ebedî cehennemlik saymaz. Büyük günah sahibi, imanı sebebiyle mümin; günahı sebebiyle fâsıktır ve hükmü Allah'ın dilemesi altındadır.

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

50. DERS

SAHÂBEYE KARŞI EHL-İ SÜNNETİN TUTUMU

METİN

İbn Teymiyye rahimehullah şöyle der:

- Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat'ın esaslarından biri de Rasulullah'ın ﷺ ashâbına karşı kalplerinin ve dillerinin selâmette olmasıdır.
- Nitekim Allah onları şöyle vafsetmiştir: Onlardan sonra gelenler: 'Rabbimiz! Bizi ve bizden önce iman etmiş kardeşlerimizi bağışla. Kalplerimizde iman edenlere karşı hiçbir kin bırakma. Rabbimiz! Şüphesiz Sen çok şefkatli, çok merhametlisin' derler.
- Ehl-i Sünnet, Rasulullah'ın ﷺ şu emrine itaat eder: "Ashâbıma sövmeyin. Nefsim elinde olana yemin olsun ki sizden biri Uhud Dağı kadar altın infak etse onların bir müddüne, hatta yarısına ulaşamaz."
- Ehl-i Sünnet, Allah'ın onları üstün kıldığı fazilet ve dereceleri kabul eder.
- Fetihten önce infak edip savaşanları, fetihten sonra infak edip savaşanlardan üstün tutarlar. Muhacirleri Ensar'dan önde tutarlar.
- Bedir'e katılanlar hakkında Rasulullah'ın ﷺ bildirdiği fazileti kabul ederler.
- Rıdvan biatına katılanlardan hiçbirinin cehenneme girmeyeceğine dair Rasulullah'tan ﷺ gelen haberi kabul ederler. Allah onlardan razı olmuş, onlar da Allah'tan razı olmuşlardır. Bunların sayısı bin dört yüzden fazlaydı.

ŞERH

- İbn Teymiyye iman bahsinden sonra Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat'ın Rasulullah'ın ﷺ ashâbına karşı menhecini açıklamaktadır. Bu mesele, dinin bize ulaşmasıyla doğrudan bağlantılı bir akîde meselesidir. Çünkü Kur'an'ı ve Rasulullah'ın ﷺ Sünnetini sonraki nesillere ilk taşıyanlar sahâbedir.
- Ehl-i Sünnet'in kalbi ve dili sahâbeye karşı selâmettedir. Onlara karşı kin, nefret ve düşmanlık taşımaz; dilleriyle de onları kötülemekten ve şereflerine dil uzatmaktan sakınırlar. Sahâbenin hataları gerekçe gösterilerek faziletleri, imanları ve Rasulullah'a ﷺ yardımları yok sayılmaz. Masumiyet yalnız peygamberlere aittir.
- Rasulullah ﷺ ashâbının derecesini anlatırken, sonraki nesillerin çok büyük miktarda infakı dahi onların daha küçük görünen infakına ulaşamayacağını bildirmiştir. Çünkü sahâbenin amelleri, İslâm'ın ilk dönemindeki ağır şartlarda, Rasulullah'ın ﷺ yanında ve dinin en çok yardıma ihtiyaç duyduğu zamanda yapılmıştır. Bu sebeple aynı amel farklı şartlarda farklı dereceye sahip olabilir.
- Ehl-i Sünnet bütün sahâbeyi sever; fakat hepsinin derecesinin aynı olduğunu söylemez.
- Fetihten önce infak edip savaşanlar, fetihten sonra bunu yapanlardan üstün tutulur. Çünkü İslâm'ın ilk dönemlerinde Müslümanların karşılaştığı zorluk daha büyüktü.
- Muhacirler Ensar'dan önce zikredilir. Muhacirler Allah için yurtlarını, mallarını ve çevrelerini terk ederek hicret etmişlerdir. Ensar ise onları karşılamış, barındırmış, desteklemiş ve mallarını onlarla paylaşmıştır. Her iki topluluğun da büyük fazileti vardır.
- Bedir'e katılan sahâbenin özel bir fazileti vardır. Bedir, İslâm tarihinin en önemli dönüm noktalarındandır. Ehl-i Sünnet, Rasulullah'ın ﷺ onlar hakkında haber verdiği fazileti kabul eder ve onları hayırla anar.
- Hudeybiye'de ağacın altında Rasulullah'a ﷺ biat eden Rıdvan Biatı ehlinin özel bir fazileti vardır. Allah, onların iman ve sadakatlerinden razı olduğunu bildirmiştir. Bu sebeple Ehl-i Sünnet, Allah'ın razı olduğunu bildirdiği kimselere karşı kin ve düşmanlık beslemeyi doğru görmez.
- Ehl-i Sünnet'in sahâbe sevgisi kör bir tarih taraftarlığı değildir. Onları severiz çünkü Allah onları övmüştür; Rasulullah ﷺ onların faziletini bildirmiştir. Kur'an ve Sünnet onların eliyle bize ulaşmıştır. İslâm'ın yayılması için mallarıyla ve canlarıyla mücadele etmişlerdir. Bu sebeple sahâbenin faziletini korumak, dinin ilk nesline karşı adaletli olmak demektir.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Ehl-i Sünnet'in kalbi ve dili Rasulullah'ın ﷺ ashâbına karşı selâmettedir. Sahâbeyi sever, faziletlerini kabul eder ve onları kötülemekten sakınır. Sahâbenin kendi arasında fazilet dereceleri vardır; fetihten önce infak edip savaşanlar sonrakilerden, Muhacirler de Ensar'dan faziletlidir. Bedir ve Rıdvan Biatı ehlinin naslarla sabit özel faziletleri kabul edilir.

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

51. DERS

SAHÂBENİN FAZİLETİ, DÖRT HALİFE, EHL-İ BEYT VE MÜMİNLERİN ANNELERİ

METİN

İbn Teymiyye rahimehullah şöyle der:

“Ehl-i Sünnet, Rasulullah’ın ﷺ cennetle müjdelediği kimselerin cennetlik olduğuna şahitlik eder. On sahâbî, Sâbit b. Kays b. Şemmâs ve diğer sahâbîler bunlardandır.

Müminlerin Emîri Ali b. Ebî Tâlib’den ve başkalarından tevâtür yoluyla nakledildiği üzere, bu ümmetin Peygamberinden ﷺ sonraki en hayırlısı Ebû Bekir, sonra Ömer’dir.

Sonra Osman’ı üçüncü, Ali’yi dördüncü sıraya koyarlar. Rivayetler buna delâlet etmiş ve sahâbe Osman’ı hilâfette öne geçirme konusunda icmâ etmiştir.

Bununla beraber Ehl-i Sünnet’ten bazıları Ebû Bekir ve Ömer’in önde olduğu konusunda ittifak ettikten sonra Osman ile Ali’den hangisinin daha faziletli olduğu konusunda ihtilâf etmişlerdir. Bir grup Osman’ı öne geçirmiş ve susmuş veya Ali’yi dördüncü kabul etmiştir. Bir grup Ali’yi öne geçirmiş, bir grup da tevakkuf etmiştir.

Fakat Ehl-i Sünnet’in görüşü sonunda Osman’ı, ardından Ali’yi öne geçirmek üzere yerleşmiştir. Bununla beraber Osman ile Ali’den hangisinin daha faziletli olduğu meselesi, Ehl-i Sünnet’in çoğunluğuna göre muhalifinin dalâletle suçlandığı esaslardan değildir.

Fakat muhalifinin dalâletle suçlandığı mesele hilâfet meselesidir. Ehl-i Sünnet, Rasulullah’tan ﷺ sonraki halifenin Ebû Bekir, sonra Ömer, sonra Osman, sonra Ali olduğuna iman eder.

Kim bu imamlardan birinin hilâfetine dil uzatırsa kendi ailesinin eşeğinden daha sapıktır.

Ehl-i Sünnet, Rasulullah’ın ﷺ Ehl-i Beyt’ini sever, onlara dostluk gösterir ve Rasulullah’ın ﷺ onlar hakkındaki vasiyetini gözetir. Rasulullah ﷺ: “Ehl-i Beytim hakkında size Allah’ı hatırlatıyorum” buyurmuştur.

Rasulullah ﷺ ayrıca amcası Abbâs kendisine bazı Kureyşlilerin Benî Hâşim’e karşı kaba davrandıklarından şikâyet ettiğinde: ‘Nefsim elinde olan Allah’a yemin olsun ki sizi Allah için ve bana olan yakınlığınız sebebiyle sevmedikçe iman onların kalbine girmez’ buyurmuştur.

Rasulullah ﷺ yine: “Allah İsmailoğullarından Kinâne’yi, Kinâne’den Kureyş’i, Kureyş’ten Benî Hâşim’i, Benî Hâşim’den de beni seçmiştir” buyurmuştur.

Ehl-i Sünnet, Rasulullah’ın ﷺ eşleri olan müminlerin annelerine de dostluk gösterir ve onların ahirette de Rasulullah’ın ﷺ eşleri olduğuna iman eder.

Özellikle çocuklarının çoğunun annesi olan Hatice’ye; Rasulullah’a ﷺ ilk iman eden, onu destekleyen ve işlerinde ona yardımcı olan, Rasulullah’ın ﷺ yanında yüksek bir makama sahip bulunan Hatice’ye karşı bu sevgiyi taşırlar.

Aynı şekilde Sıddîk’ın kızı Âişe’ye de değer verirler. Rasulullah ﷺ onun hakkında:

“Âişe’nin diğer kadınlara üstünlüğü, tiridin diğer yemeklere üstünlüğü gibidir” buyurmuştur.”

KISA ŞERH

Ehl-i Sünnet, Rasulullah’ın ﷺ bütün ashâbını sever ve naslarla sabit faziletlerini kabul eder. Rasulullah’ın ﷺ cennetle müjdelediği kimselerin cennetlik olduğuna şahitlik eder.

Bu ümmetin Rasulullah’tan ﷺ sonraki fazilet sırası Ebû Bekir, Ömer, Osman ve Ali şeklindedir. Hilâfet sırası da aynıdır. Osman ile Ali’nin fazilet sırası konusunda Selef’in bir kısmında ihtilâf olmuşsa da Ehl-i Sünnet’in yerleşmiş görüşü Osman’ın Ali’den önce olduğudur.

Ehl-i Sünnet aynı zamanda Ehl-i Beyt’i sever ve onların haklarını korur. Bu sevgi aşırılığa götürülmez; Ehl-i Beyt’e Allah’a mahsus özellikler verilmez.

Rasulullah’ın ﷺ hanımları müminlerin anneleridir. Hatice’nin İslâm’ın ilk dönemindeki eşsiz desteği ve Âişe’nin fazileti, ilmi ve Sünneti ümmete aktarmadaki büyük yeri kabul edilir.

Ehl-i Sünnet’in dengesi şudur: Sahâbeyi sever, Ehl-i Beyt’i sever, müminlerin annelerini sever; birini sevmeyi diğerine düşmanlık sebebi yapmaz.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Ehl-i Sünnet sahâbenin faziletlerini kabul eder; dört râşid halifeyi Ebû Bekir, Ömer, Osman ve Ali sırasıyla tanır. Ehl-i Beyt’i ve Rasulullah’ın ﷺ hanımlarını sever, haklarını korur ve hiçbirinde aşırılığa gitmez. Sahâbe, Ehl-i Beyt ve müminlerin annelerine karşı sevgi ve adalet Ehl-i Sünnet’in yoludur.

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

52. DERS

SAHÂBE ARASINDAKİ İHTİLAFLARDA EHL-İ SÜNNET'İN TUTUMU

METİN

İbn Teymiyye rahimehullah şöyle der:

- Ehl-i Sünnet, Râfızîlerin yolundan uzak durur. Râfızîler sahâbeye buğzeder, onlara söverler. Aynı şekilde Ehl-i Beyt'e söz ve davranışlarıyla eziyet eden Nâsıbîlerin yolundan da uzak dururlar.
- Ehl-i Sünnet, sahâbe arasında meydana gelen ihtilaflar hakkında konuşmaktan sakınır.
- Sahâbenin kötülükleri hakkında rivayet edilen haberlerin bir kısmının yalan olduğunu, bir kısmına ekleme veya çıkarma yapıldığını, bir kısmının da gerçek anlamından saptırıldığını söylerler.
- Bu rivayetlerden sahih olanlarda ise sahâbe mazurdur. Çünkü onlar ya isabet etmiş müçtehitlerdir ya da hata etmiş müçtehitlerdir.
- Bununla beraber Ehl-i Sünnet, sahâbenin küçük veya büyük günahlardan masum olduğuna inanmaz. Genel olarak onların günah işlemesi mümkündür.
- Fakat onların İslâm'daki öncelikleri ve faziletleri, kendilerinden meydana gelmiş olan hataların bağışlanmasını gerektiren sebeplerdendir. Hatta onlardan sonra gelenlerin bağışlanmayacağı şeyler onlar için bağışlanabilir. Çünkü onların kötülükleri silen iyilikleri, kendilerinden sonra gelenlerde bulunmayacak derecededir.
- Rasulullah'ın ﷺ onların nesillerin en hayırlısı olduğunu ve onlardan birinin bir müdd miktarı sadakasının, sonrakilerin Uhud Dağı kadar altın sadakasından daha faziletli olduğunu bildirdiği sabittir.
- Onlardan birinden bir günah meydana gelmişse tövbe etmiş, onu silen bir iyilik yapmış, İslâm'a girişteki önceliği sebebiyle bağışlanmış, Muhammed'in ﷺ şefaatiyle bağışlanmış veya dünyada bir belaya uğrayarak günahına kefaret olmuş olabilir.
- Kesin olarak gerçekleştiği bilinen günahlar hakkında durum böyleyse, zan ve şüpheye dayanan meseleler hakkında nasıl olmalıdır?

KISA ŞERH

- Ehl-i Sünnet sahâbe konusunda iki aşırı uçtan da uzaktır: Sahâbeye söven ve onları kötüleyen anlayış ile Ehl-i Beyt'e düşmanlık eden anlayış. Ehl-i Sünnet ikisini de reddeder.
- Sahâbe arasındaki fitne ve ihtilaflar konuşulurken sahih olmayan rivayetlere dayanılmaz; rivayetlerin doğruluğu araştırılır.
- Sahih olarak sabit olan hatalarda ise sahâbenin içtihadı, İslâm'daki önceliği ve büyük faziletleri dikkate alınır. Sahâbe hata edebilir; fakat hayatlarını dolduran iman, hicret, cihad, infak ve Rasulullah'a ﷺ yardım gibi büyük amelleri göz ardı edilmez.
- Onların hataları, tövbe, iyi ameller, İslâm'daki öncelikleri, Rasulullah'ın ﷺ şefaati veya dünyada çektikleri belalar sebebiyle bağışlanmış olabilir. Böyleyse, sadece zan ve şüpheye dayanan meselelerde daha ihtiyatlı olmak gerekir.
- Ehl-i Sünnet'in yolu: ne sahâbeyi hatasız görmek, ne de hatalarını bahane ederek faziletlerini yok saymaktır. Onlar hakkında adaletli olunur, diller kötü sözlerden korunur ve aralarında meydana gelen fitneler üzerinden sahâbeye düşmanlık üretilmez.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Ehl-i Sünnet sahâbeye sövmez, Ehl-i Beyt'e düşmanlık etmez ve sahâbe arasındaki ihtilafları fitne malzemesi yapmaz. Sahâbe masum değildir; fakat sahih olarak sabit olan hataları içtihad, tövbe, büyük iyilikleri ve İslâm'daki öncelikleri çerçevesinde değerlendirilir. Onların faziletleri korunur ve haklarında adaletli konuşulur.

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

53. DERS

SAHÂBENİN FAZİLETLERİ HATALARINDAN ÇOK DAHA BÜYÜKTÜR

METİN

İbn Teymiyye rahimehullah şöyle der:

- ✱ Sahâbeden bazılarının yaptığı birtakım işlerden dolayı eleştirildiği kabul edilse bile, onların sahip oldukları faziletler ve üstünlükler sebebiyle bağışlanmaları umulur.
- ✱ Çünkü onlar, Rasulullah'tan ﷺ sonra bu ümmetin en hayırlı neslidir.
- ✱ Onların faziletleri arasında Allah'a ve Rasulüne iman etmeleri, Allah yolunda cihad etmeleri, hicret etmeleri, Rasulullah'a ﷺ yardım etmeleri, faydalı ilmi ve salih ameli yaymaları vardır.
- ✱ Kim sahâbenin hayatına ilim ve basiretle bakarsa, Allah'ın onlara verdiği faziletleri ve üstünlükleri kesin olarak bilir.
- ✱ Onlar peygamberlerden sonra insanların en hayırlılarıdır. Bu ümmet gibi başka hiçbir ümmette onların benzeri olmamıştır.
- ✱ Onlar Allah katında ümmetlerin en hayırlısı ve en değerlisi olan bu ümmetin seçkin neslidir.

KISA ŞERH

- ✱ İbn Teymiyye önceki bölümde sahâbe arasındaki ihtilaflara karşı Ehl-i Sünnet'in tutumunu açıkladı. Burada ise bunun nedenini ve temel ölçüsünü ortaya koymaktadır.
- ✱ Sahâbe masum değildir; hata etmeleri mümkündür. Fakat bir sahâbî değerlendirilirken yalnızca hakkında nakledilen bir hata alınarak bütün hayatı bunun üzerinden okunmaz.
- ✱ Onların imanları, hicretleri, cihadları, Rasulullah'a ﷺ yardımları, Kur'an ve Sünneti taşımaları ve dini sonraki nesillere ulaştırmaları bir bütün olarak değerlendirilir.
- ✱ Ehl-i Sünnet sahâbeyi hatasız kabul ederek değil, Allah'ın ve Rasulünün ﷺ onlar hakkında bildirdiği faziletleri kabul ederek sever.
- ✱ Sahâbe nesli, Rasulullah'ın ﷺ terbiyesi altında yetişmiş ve İslâm'ın yayılması için büyük fedakârlıklar yapmış seçkin nesildir.
- ✱ Bu nedenle sonraki insanların yaptığı iyiliklerle sahâbenin yaptığı iyilikler yalnız miktar bakımından kıyaslanmaz. Amelin zamanı, şartları, iman kuvveti ve İslâm'a sağladığı hizmet de fazilet derecesini etkiler.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Sahâbe masum değildir; fakat onların hataları, büyük faziletleri yok sayılarak değerlendirilmez. İman, hicret, cihad, Rasulullah'a ﷺ yardım, ilmi ve dini ümmete taşıma bakımından sahâbe bu ümmetin en seçkin neslidir. Ehl-i Sünnet onların hatalarını büyütürken faziletlerini silmez; faziletlerini kabul eder ve haklarında adaletli davranır.

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

54. DERS

SAHÂBE HAKKINDA GELEN FAZÎLET HABERLERİNİ KABUL ETMEK

METİN

İbn Teymiyye rahimehullah şöyle der:

- ✱ Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat, Kitap ve Sünnet'te sahâbenin faziletleri ve dereceleri hakkında gelen haberleri kabul eder.
- ✱ Bununla beraber bazı sahâbîlerden meydana gelen birtakım hataların, onların sahip oldukları büyük faziletleri ortadan kaldırmadığına inanırlar.
- ✱ Sahâbenin hâllerini ilim ve basiretle inceleyen, Allah'ın onlara ihsan ettiği faziletleri bilen kimse kesin olarak anlar ki onlar peygamberlerden sonra insanların en hayırlıdır.
- ✱ Onların benzeri ne daha önce gelmiş ümmetlerde ne de bu ümmetin kendilerinden sonra gelen nesillerinde bulunmuştur.
- ✱ Onlar, Allah katında ümmetlerin en hayırlısı ve en değerlisi olan bu ümmetin seçkin neslidir.

KISA ŞERH

- ✱ Ehl-i Sünnet sahâbe hakkındaki hükmünü tarihî tartışmalara veya sonradan ortaya çıkan mezhebî taassuplara göre değil, Kur'an ve sahih Sünnet'e göre belirler.
- ✱ Sahâbenin fazileti onların hatasız olması anlamına gelmez. Ancak bir hata sebebiyle onların; imanları, hicretleri, cihadları, infakları, Rasulullah'a ﷺ yardımları ve dini ümmete taşımaları yok sayılamaz.
- ✱ Sahâbe hakkında doğru ölçü, faziletlerini kabul etmek ve meydana gelen hatalarda adaleti korumaktır.
- ✱ Onlar vahyin inişine şahit olmuş, Rasulullah'ın ﷺ terbiyesinde yetişmiş ve İslâm'ı sonraki nesillere aktarmış ilk nesildir.
- ✱ Bu sebeple Ehl-i Sünnet onları peygamberlerden sonra bu ümmetin en faziletli nesli kabul eder.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Sahâbenin faziletleri Kur'an ve sahih Sünnet ile sabittir. Onlar masum değildir; fakat hataları büyük faziletlerini ortadan kaldırmaz. Ehl-i Sünnet sahâbe hakkında aşırılıktan ve haksızlıktan uzak durur; onları Rasulullah'ın ﷺ yetiştirdiği ve dini ümmete taşıyan seçkin nesil olarak kabul eder.

AKÎDETÜ'L-VÂSİTIYYE ŞERHİ

55. DERS

EVLIYÂULLAH VE KERAMETLER HAKTIR

METİN

İbn Teymiyye rahimehullah şöyle der:

- ✽ Ehl-i Sünnet'in esaslarından biri de evliyânın kerametlerini ve Allah'ın onların ellerinde gerçekleştirdiği olağanüstü hâlleri tasdik etmektir.
- ✽ Bu kerametler ilim çeşitlerinde, keşiflerde, kudret ve tesirlerde meydana gelebilir.
- ✽ Önceki ümmetlerde Ashâb-ı Kehf ve başkaları hakkında nakledilenler ile bu ümmetin ilk dönemlerinde sahâbe ve tâbiünden nakledilen kerametler bunun örneklerindendir.
- ✽ Kerametler bu ümmette kıyamet gününe kadar var olmaya devam edecektir.

KISA ŞERH

- ✽ Ehl-i Sünnet, Allah'ın salih kullarına verdiği kerametleri inkâr etmez. Keramet, Allah'ın bir veli kulunun elinde gerçekleştirdiği olağanüstü bir hâdisedir.
- ✽ Ancak keramet peygamberlik değildir ve kulun kendisine ait bağımsız bir güç anlamına gelmez. Kerameti yaratan yalnız Allah'tır.
- ✽ Bir kimsenin gerçekten Allah'ın velisi olduğunun ölçüsü de olağanüstü olaylar göstermesi değildir. Asıl ölçü iman, takvâ ve Rasulullah'ın ﷺ Sünnetine bağlılıktır.
- ✽ Bu nedenle uçmak, gaybdan haber verdiğini iddia etmek veya olağanüstü bir olay göstermek tek başına velâyet delili değildir. Bir olayın keramet sayılabilmesi, sahibinin Kitap ve Sünnet üzere bulunmasıyla birlikte değerlendirilir.
- ✽ Ehl-i Sünnet bu konuda iki aşırılıktan uzak durur: Kerametleri bütünüyle inkâr etmez; her olağanüstü olayı da keramet kabul etmez.
- ✽ Gerçek keramet Allah'ın lütfudur ve kulun büyüklüğünü değil, Allah'ın kudretini gösterir.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Evliyânın kerametleri haktır ve kıyamete kadar bulunabilir. Kerameti yaratan yalnız Allah'tır. Her olağanüstü hâl keramet değildir; velâyetin temel ölçüsü iman, takvâ ve Sünnete bağlılıktır. Keramet hiçbir kula Allah'tan bağımsız güç veya gaybı bilme yetkisi vermez.

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

56. DERS

EHL-İ SÜNNET'İN YOLU: SÜNNETE VE SELEFİN MENHECİNE BAĞLILIK

METİN

İbn Teymiyye rahimehullah şöyle der:

- ✿ Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat'ın yolu; Rasulullah'ın ﷺ izlerini içten ve dıştan takip etmek, ilk Muhacir ve Ensarın yoluna uymaktır.
- ✿ Aynı şekilde Rasulullah'ın ﷺ şu vasiyetine uyarlar: “Benim sünnetime ve benden sonraki hidayete erdirilmiş râşid halifelerin sünnetine sarılın. Ona sımsıkı tutunun. Sonradan ortaya çıkarılan işlerden sakının; çünkü her bid'at sapıklıktır.”
- ✿ Onlar sözlerin en doğrusunun Allah'ın kelâmı, yolların en hayırlısının Muhammed'in ﷺ yolu olduğunu bilirler.
- ✿ Allah'ın kelâmını insanların her türlü sözünün önüne geçirir, Muhammed'in ﷺ yolunu da herkesin yolunun önünde tutarlar.
- ✿ Bu sebeple onlara Kitap ve Sünnet ehli denilmiştir.
- ✿ Onlara Cemaat ehli de denilmiştir. Çünkü cemaat birleşmek, onun zıddı ise ayrılıktır.
- ✿ İcmâ da ilim ve dinde dayarılan üçüncü esastır.
- ✿ Ehl-i Sünnet insanların dinle ilgili açık veya gizli bütün söz ve amellerini bu üç esasla ölçer: Kitap, Sünnet ve icmâ.
- ✿ Sağlam biçimde tespit edilebilen icmâ, Selef-i Sâlih'in üzerinde bulunduğu icmâdır. Çünkü onlardan sonra ihtilaf çoğalmış ve ümmet içerisinde yayılmıştır.

KISA ŞERH

- ✿ İbn Teymiyye kerametler bahsinden sonra Ehl-i Sünnet'in genel menhecini açıklamaya geçmektedir.
- ✿ Asıl ölçü Rasulullah'ın ﷺ Sünnetine zahirde ve bâtında uymaktır. Sünnete bağlılık yalnız dış görünüşte değil, kalbin inancı, niyeti ve amelleriyle de olmalıdır.
- ✿ Rasulullah'tan ﷺ sonra Muhacir ve Ensar'ın, özellikle râşid halifelerin yolu takip edilir. Çünkü sahâbe vahyin inişine şahit olmuş ve dini doğrudan Rasulullah'tan ﷺ öğrenmiştir.
- ✿ Ehl-i Sünnet'in ölçüsü şahıslar değildir: Önce Kitap, sonra sahih Sünnet ve Selefin üzerinde birleştiği icmâ esas alınır. Bir âlimin, şeyhin, mezhebin veya cemaatin sözü bu esasların önüne geçirilmez.
- ✿ Bid'at konusunda da ölçü budur. Dine sonradan ibadet ve itikat olarak eklenen, şer'i delili bulunmayan yenilikler Sünnetin önüne geçirilemez.
- ✿ Bu sebeple Ehl-i Sünnet'in menheci kısaca: delile tâbi olmak, Sünnete sarılmak, Selefin anlayışını gözetmek ve bid'atten sakınmaktır.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Ehl-i Sünnet dini Kitap, sahih Sünnet ve Selef-i Sâlih'in icmâıyla ölçer. Rasulullah'ın ﷺ yolunu bütün insanların yollarından üstün tutar; Muhacir, Ensar ve râşid halifelerin menhecine bağlıdır. Sünnete sarılır, bid'atten sakınır ve dini şahısların görüşlerine göre değil vahyin ölçülerine göre yaşar.

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

57. DERS

İYİLİĞİ EMRETMEK, KÖTÜLÜKTEN SAKINDIRMAK VE CEMAATE BAĞLILIK

METİN

İbn Teymiyye rahimehullah şöyle der:

- ✽ Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat, şeriatın gerektirdiği şekilde iyiliği emreder ve kötülükten sakındırırlar.
- ✽ Hac, cihad, cuma ve bayram namazlarını yöneticilerle birlikte yerine getirmeyi gerekli görürler; yöneticiler ister iyi ister günahkâr olsunlar.
- ✽ Cemaatle namazları korurlar.
- ✽ Ümmete nasihat etmeyi dinin bir gereği olarak görürler.
- ✽ Rasulullah'ın ﷺ şu sözünün anlamına iman ederler: “Mümin mümine karşı birbirini destekleyen ve güçlendiren bir bina gibidir.” Rasulullah ﷺ bunu söylerken parmaklarını birbirine geçirmiştir.
- ✽ Yine Rasulullah'ın ﷺ şu sözünün anlamına iman ederler: “Müminlerin birbirlerini sevmeye, birbirlerine merhamet ve şefkat göstermedeki misali tek bir beden gibidir. Bedenin bir organı rahatsız olduğunda diğer organlar da uykusuzluk ve ateşle ona ortak olur.”

KISA ŞERH

- ✽ Ehl-i Sünnet'in menheci yalnızca itikadî meselelerden ibaret değildir. Doğru akîde, Müslümanın ameline ve toplumla ilişkisinde de görülür.
- ✽ İyiliği emretmek ve kötülükten sakındırmak önemlidir; ancak bu görev ilim, hikmet ve şeriatın ölçüleriyle yapılır. Daha büyük bir kötülüğe yol açacak yöntem doğru değildir.
- ✽ Ehl-i Sünnet ayrıca Müslümanların cemaatini korur. Yöneticinin günahları sebebiyle cuma, bayram ve diğer meşru toplu ibadetler terk edilmez; toplum sürekli fitne ve parçalanmaya sürüklenmez.
- ✽ Müminler birbirlerine karşı nasihat, merhamet ve yardımlaşma üzere olmalıdır. Müslümanın kardeşinin sıkıntısını önemsemesi imanının güzel ahlâk üzerindeki tesirlerindendir.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Ehl-i Sünnet iyiliği emreder, kötülükten sakındırır; bunu ilim ve şeriatın ölçüleriyle yapar. Müslümanların cemaatini korur, meşru toplu ibadetleri terk etmez ve ümmete nasihati önemser. Müminler birbirlerine karşı yardımlaşma, merhamet ve kardeşlik içerisinde olmalıdır.

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

58. DERS

SABIR, ŞÜKÜR VE GÜZEL AHLÂK

METİN

İbn Teymiyye rahimehullah şöyle der:

- ✿ Ehl-i Sünnet, belâlara karşı sabrı, nimetler karşısında şükrü ve kaderin acı hükümlerine razı olmayı emreder.
- ✿ Güzel ahlâka ve güzel amellere çağırırlar.
- ✿ Rasulullah'ın ﷺ şu sözünün anlamına iman ederler: "Müminlerin iman bakımından en mükemmeli, ahlâkı en güzel olanıdır."
- ✿ Sana vermeyene vermeni, seninle ilişkisini kesenle ilişki kurmanı ve sana zulmedenı bağışlamayı teşvik ederler.
- ✿ Anne-babaya iyiliği, akrabalık bağlarını gözetmeyi, komşulara güzel davranmayı, yetimlere, miskinlere ve yolculara iyilik etmeyi emrederler.
- ✿ Övünmekten, kibirlenmekten, insanlara karşı taşkınlık etmekten ve haklı veya haksız yere üstünlük taslamaktan sakındırırlar.
- ✿ Yüce ahlâkı emreder, kötü ve değersiz ahlâktan sakındırırlar.

KISA ŞERH

- ✿ Ehl-i Sünnet akîdesi yalnızca inanılması gereken meseleleri öğretmez; imanın insanın ahlâkına yansımalarını da ister.
- ✿ Mümin sıkıntıda sabreder, nimette şükreder ve Allah'ın kaderine teslim olur. İnsanlarla ilişkilerinde ise iyilik, merhamet ve bağışlamayı esas alır.
- ✿ Güzel ahlâk imanın kemalindendir. Özellikle anne-babaya iyilik, akrabalık bağlarını korumak, komşuya güzel davranmak ve ihtiyaç sahiplerine yardım etmek müminin ahlâkının göstergelerindendir.
- ✿ Buna karşılık kibir, övünme, taşkınlık ve insanları küçümseme Ehl-i Sünnet'in terbiye anlayışıyla bağdaşmaz.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Doğru akîde güzel ahlâk doğurur. Mümin belâda sabreder, nimette şükreder; kendisine kötülük edene dahi adalet ve güzel ahlâkla karşılık verir. Anne-babanın, akrabanın, komşunun ve ihtiyaç sahiplerinin hakkını gözetir; kibirden, övünmekten ve kötü ahlâktan uzak durur.

UBEYDULLAH ARSLAN – İSLAM DAVETÇİSİ

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

59. DERS

EHL-İ SÜNNET'İN VASFI: HAKKA BAĞLILIK VE GÜZEL AHLAK

METİN

İbn Teymiyye rahimehullah şöyle der:

- ✽ Ehl-i Sünnet'in söyledikleri ve yaptıkları bütün bu hususlarda Kitap ve Sünnete tâbidir.
- ✽ Onların yolu, Allah'ın Muhammed ﷺ ile gönderdiği İslâm dinidir.
- ✽ Fakat Rasulullah ﷺ ümmetinin yetmiş üç fırkaya ayrılacağını, bunlardan biri dışında hepsinin ateşte olacağını ve kurtulan fırkanın cemaat olduğunu haber vermiştir.
- ✽ Başka bir rivayette onların, Rasulullah ﷺ ve ashâbının üzerinde bulunduğu yol üzere olanlar olduğu bildirilmiştir.
- ✽ Böylece katışıksız ve bozulmamış İslâm'a sımsıkı sarılanlar Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat olmuştur.
- ✽ Onların içerisinde siddîklar, şehitler ve salihler vardır. Hidayet önderleri, karanlıkları aydınlatan kandiller, anılmaya değer fazilet ve üstünlük sahipleri onların arasındadır.
- ✽ Onların içinde abdâl vardır. Müslümanların hidayet ve dirayetleri üzerinde ittifak ettiği imamlar da onların arasındadır.
- ✽ Onlar, Rasulullah'ın ﷺ hak üzere bulunacaklarını ve kendilerine karşı çıkanların yahut onları yardımsız bırakanların kendilerine zarar veremeyeceğini haber verdiği yardım edilmiş topluluktur. Allah'ın emri gelinceye kadar bu hâl üzere devam ederler.

KISA ŞERH

- ✽ İbn Teymiyye burada önceki bahisleri toparlayarak Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat'ın kim olduğunu açıklamaktadır.
- ✽ Ehl-i Sünnet'in ölçüsü bir isim, bölge veya belirli bir şahsa taassup değildir. Ölçü Rasulullah'ın ﷺ ve ashâbının üzerinde bulunduğu dine bağlılıktır.
- ✽ Bu sebeple kurtuluş yalnız bir ismi taşımakla gerçekleşmez. Esas olan Kitap ve sahih Sünnete Selefin anlayışı üzere uymaktır.
- ✽ Hak üzere bulunan topluluk zaman zaman az olabilir veya muhalefetle karşılaşabilir. Fakat hakkın doğruluğu insanların çokluğuyla değil, vahye uygunluğuyla ölçülür.
- ✽ Bu yol kıyamete yakın zamana kadar tamamen ortadan kalkmayacak; Allah hak üzere bulunan bir topluluğu devam ettirecektir.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat, Rasulullah'ın ﷺ ve ashâbının üzerinde bulunduğu İslâm'a bağlı kalanlardır. Kurtuluş yalnız isim ve iddiayla değil; Kitap, sahih Sünnet ve Selef'in yolu üzere olmakla gerçekleşir. Hak üzere bulunan topluluk, muhaliflerin çokluğuna rağmen Allah'ın emri gelinceye kadar varlığını sürdürecektir.

AKÎDETÜ'L-VÂSİTİYYE ŞERHİ

60. DERS

EHL-İ SÜNNET HAK ÜZERE KALAN YARDIM EDİLMİŞ TOPLULUKTUR

METİN

İbn Teymiyye rahimehullah şöyle der:

- ✽ Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat, Rasulullah'ın ﷺ haber verdiği yardım edilmiş topluluktur.
- ✽ Onlar hak üzere açıkça bulunmaya devam ederler.
- ✽ Onlara karşı çıkanlar ve onları yardımsız bırakanlar kendilerine zarar veremez.
- ✽ Allah'ın emri gelinceye kadar bu hâl üzere devam ederler.
- ✽ Biz Allah'tan bizi onlardan kılmasını, bize hidayet verdikten sonra kalplerimizi saptırmamasını ve katından bize rahmet bağışlamasını dileriz. Şüphesiz O, çokça bağışlayandır.
- ✽ Hamd, âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. Allah'ın salât ve selâmı efendimiz Muhammed'e, ailesine ve ashâbına olsun.

KISA ŞERH

- ✽ İbn Teymiyye eserini Ehl-i Sünnet'in hak üzere devam edeceğini bildirerek tamamlamaktadır.
- ✽ Hak üzere olmak insanların çokluğuna, güce veya şöhrete bağlı değildir. Ölçü, Kitap ve sahih Sünnete Rasulullah'ın ﷺ ve ashâbının anlayışı üzere bağlı kalmaktır.
- ✽ Hak ehli bazı dönemlerde az olabilir, yalnız bırakılabilir veya muhalefet görebilir. Fakat bunlar hakkı bâtil hâle getirmez.
- ✽ Mümin bununla beraber kendisini kurtulmuş görerek gururlanmaz. Bilakis Allah'tan hidayet üzere sabit kalmayı ve kalbinin sapmamasını ister.
- ✽ Bu sebeple Vâsıtiyye'nin sonu da önemli bir terbiye taşır: İlim kibir değil dua; hakka bağlılık ise kendini üstün görmek değil, Allah'tan sebat istemek doğurmalıdır.

METNİN ÖĞRETTİĞİ ÖLÇÜ

Ehl-i Sünnet, Kitap ve Sünnet üzere hakka bağlı kalan topluluktur. Muhaliflerin çokluğu veya insanların onları yalnız bırakması hakkı değiştirmez. Mümin kendi nefsine güvenmez; Allah'tan hidayet, rahmet ve hak üzere sebat ister.

VÂSİTİYYE'DEN 10 TEMEL AKÎDE İLKESİ

Risaleden Çıkarılan Özet Dersler

İbn Teymiyye rahimehullah'ın el-Akîdetü'l-Vâsitiyye risalesinden çıkarılan en önemli akîde esasları ve bu esasların bize öğrettikleri ölçüler.

1	ALLAH'I KİTAP VE SÜNNET'TE BİLDİRDİĞİ GİBİ TANIMAK	KISA AÇIKLAMA Allah'ı, O'nun hakkında kendi kendini ve Rasûlü ﷺ aracılığıyla bildirdiği şekliyle tanımalıyız; akıl, hevâ ve hayallere uydurmamız.	DELİL "Allah'a ve Resûlüne itaat edin..." (Nisâ, 4/59)	ÇIKARILAN ÖLÇÜ Doğru bilgi kaynağımız vahiydir. Akıl, vahyin anlamasına yardımcıdır; ona hükmedemez.
2	ALLAH'IN İSİM VE SIFATLARINDA SELEFİN YOLUNU İZLEMEK	Allah'ın isim ve sıfatlarını tahrif, tekyif, teşbih ve ta'tilden uzak durarak; Selef-i Sâlihîn'in anlayışı üzere kabul ederiz.	"O'nun benzeri hiçbir şey yoktur. O, Semî'dir, Basîr'dir." (Şûrâ, 42/11)	Ne inkâr ederiz, ne de Allah'a benzetiriz. Allah her türlü eksiklikten münezzehtir.
3	KUR'AN ALLAH'IN KELÂMIDIR, MAHLÛK DEĞİLDİR	Kur'an, ezeli Allah kelâmıdır. Sonradan yaratılmış değildir. Onun mahlûk olduğunu söylemek büyük bir sapmadır.	"Şüphesiz bu Kur'an onurlu (korunan) bir Kitap'tır." (Vâkıa, 56/77)	Kur'an'a iman, imanımızın ayrılmaz bir parçasıdır. Onu koruyan ve indiren Allah'tır.
4	KADERE HAYRI VE ŞERRİYLE İMAN ETMEK	Her şey Allah'ın takdiri iledir. Hayır da şer de Allah'tandır; bununla birlikte kul, sorumlu olacak şekilde irade sahibidir.	"Allah'ın takdir ettiği şey başına gelmedikçe başına bir musibet gelmez..." (Teğâbun, 64/11)	Kaderi bilmek kalbi teskin eder; kulun gayreti, duası ve sabrı artar.
5	İMAN SÖZ VE AMELDİR; ARTAR VE EKSİLİR	İman yalnız kalpte bir tasdik değil; dil ile ikrar ve amel ile tamamlanır. İtaat ile artar, masiyet ile eksilir.	"İman ettiler, sonra imanlarına küfre karıştırdılar, sonra küfre imandan daha fazla daldılar..." (Tevbe, 9/107)	İmanımızı artırmak için itaatlere sarılır, eksilmesini önlemek için günahlardan sakınılır.
6	BÜYÜK GÜNAH SEBEBİYLE MÜSLÜMANI TEKFİR ETMEMEK	Büyük günah işleyen kimse fasık olur; fakat tevbe etmedikçe veya küfür söz ve ameli gerçekleştirmedikçe kâfir olmaz.	"Kim büyük günahlardan kaçınırsa, küçük günahlarını örteriz..." (Nisâ, 4/31)	Müslümanı tekfir etmek büyük bir vebaldir. Hüküm verirken delile ve ilim ehline döneriz.
7	SAHÂBEYİ, EHL-İ BEYT'İ VE MÜMİNLERİN ANNELERİNİ SEVMEK	Ashâb-ı kirâma, Ehl-i Beyt'e ve müminlerin annelerine hürmet etmek akîdemizin gereğidir ve imandandır.	"Rasûlullah'ın arkadaşları (birbirleriyle) güzel geçinirler." (Fetih, 48/29)	Onların hepsine hürmet eder, aralarına fitne sokacak söz ve davranışlardan sakınılır.
8	KİTAP, SÜNNET VE SELEFİN İCMÂINA BAĞLANMAK	Doğru yol; Kitap, sahih Sünnet ve Selef-i Sâlihîn'in icmâi üzeredir. Bunun dışına çıkan sapmış olur.	"Eğer bir konuda anlaşmazlığa düşerseniz, onu Allah'a ve Resûlüne götürün." (Nisâ, 4/59)	Görüş ve hevalara değil, vahyin açık delillerine ve Selef'in icmâina uyarız.
9	SÜNNETE SARILMAK VE BİD'ATTEN SAKINMAK	Sünnet, dinin ikinci kaynağıdır. Bid'at ise dinde sonradan ortaya konan her şeydir ve dalalettir.	"Size iki şey bırakıyorum. Onlara sımsıkı sarıldıkça sapıtmayacaksınız: Allah'ın Kitabı ve Resûlü'nün Sünneti." (Muvatta, Kader 3; Sahih)	Dinde sonradan ortaya çıkan her şeyden sakınılır, sahih Sünnete sıkı sıkıya sarılılır.
10	HAK ÜZERE SEBAT EDİP GÜZEL AHLÂKLA YAŞAMAK	Hak üzere sebat, sabır, şükür ve güzel ahlâk ile mümkündür. İnsanlara iyilik etmek imanımızın göstergesidir.	"Müminlerin iman bakımından en mükemmeli, ahlâkı en güzel olanıdır." (Tirmizî, Birr 62; Sahih)	Belâya sabreder, nimete şükreder; insanlara iyilik eder, güzel ahlâkla yaşarız.

Bu ilkeler Vâsitiyye boyunca işlenen konuların özetidir. Ölçümüz Allah'ın Kitabı, Rasûlullah'ın ﷺ Sünneti ve Selef-i Sâlihîn'in yolu üzere olmaktır. Allah bizleri hak üzere sabit kılsın.

UBEYDULLAH ARSLAN – İSLAM DAVETÇİSİ

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

VÂSİTİYYE'DEN DERS BAŞLIKLARI

1-20

- 1 Ehl-i Sünnet Akîdesine Giriş
- 2 İmanın Esasları ve Allah'ın İsimlerine İman
- 3 Allah'ın Sıfatlarında Ehl-i Sünnet'in Yolu
- 4 Resûllerin Haberleri ve Ehl-i Sünnet'in Doğru Yolu
- 5 İhlâs Sûresinde Allah'ın Birliği ve Kemâli
- 6 Âyetü'l-Kürsî'de Allah'ın İlim, Kudret ve Yüceliği
- 7 Allah'ın Ebedî Hayatı ve Kuşatıcı İlmi
- 8 Allah'ın İlmi Her Şeyi Kuşatır
- 9 Allah'ın Rızık Veren ve Mutlak Kuvvet Sahibi Olması
- 10 Allah'ın Dilemesi ve İradesi
- 11 Allah'ın Muhabbet Sıfatı
- 12 Allah'ın Rıza, Gazap, Öfke ve Hoşnutsuzluk Sıfatları
- 13 Allah'ın Rıza, Gazap, Öfke ve Hoşnutsuzluk Sıfatları
- 14 Allah'ın Gelme Sıfatı
- 15 Allah'ın Vech (Yüz) Sıfatı
- 16 Allah'ın İki El Sıfatı
- 17 Allah'ın Göz Sıfatı
- 18 Allah'ın İşitme ve Görme Sıfatları
- 19 Allah'ın Mekk ve Keyd ile Mukabele Etmesi
- 20 Allah'ın Af, Mağfiret, Rahmet ve Kudret Sıfatları

UBEYDULLAH ARSLAN
– İSLAM DAVETÇİSİ –

♥ Okuduğunuz için teşekkür ederim.

VÂSİTİYYE'DEN DERS BAŞLIKLARI

21-40

- 21 Allah'ın Cezalandırmakta Benzeri ve Dengi Olmaması
- 22 Allah'tan Korkmamak ve İbadette Tevhid
- 23 Allah'ın Mülkte Tekliği ve Çocuk Edinmekten Münezzehe Olması
- 24 Allah'ın Benzeri Olmaması ve O'nun Hakkında Bilgisizce Konuşmanın Hükümü
- 25 Allah'ın Arşa İstivâsı
- 26 Allah'ın Ulüvvü
- 27 Allah'ın Maiyyeti (Kullarıyla Beraber Olması)
- 28 Allah'ın Kelâm Sıfatı
- 29 Kur'an Allah'ın Kelâmıdır
- 30 Müminlerin Âhirette Allah'ı Görmesi
- 31 Allah'ın Dünya Semasına Nüzülü
- 32 Allah'ın Kuluna Tövbesine Sevinmesi
- 33 Sünnette Sabit Olan Fillî ve Haberî Sıfatlar
- 34 Allah'ın Ulüvv, Maiyyeti ve Kula Yakınlığı
- 35 Allah'ın Evde, Arş ve Mekân ile Kayıtlı Olmaması
- 36 Allah'ın Yakınlığı ve Müminlerin Rabblerine Görmesi
- 37 Ehl-i Sünnet'in Sıfatlar Konusundaki Orta Yolu
- 38 Ehl-i Sünnet'in Sıfatlar ve Kaderde Orta Yolu
- 39 Vâd Konusunda Ehl-i Sünnet'in Orta Yolu
- 40 İman ve Din İsimlerinde Ehl-i Sünnet'in Orta Yolu

UBEYDULLAH ARSLAN
- İSLAM DAVETÇİSİ -

♥ Okuduğunuz için teşekkür ederim.

VÂSİTİYYE'DEN DERS BAŞLIKLARI

41-61

- 41 Sahâbe Konusunda Ehl-i Sünnet'in Orta Yolu
- 42 Allah'ın Ulüvvü, Maiyyeti ve Maiyyetin Doğru Anlaşılması
- 43 Allah'ın Ulüvvü, "Gökte" Oluşu ve Kullarına Yakınlığı
- 44 Kur'an Allah'ın Kelâmıdır, Mahluk Değildir
- 45 Müminlerin Kıyamet Günü Allah'ı Görmesi
- 46 Kabir Hayatından Diriliş ve Mizâna
- 47 Amel Defterinin Verilmesi ve Hesap – Rasulullah'ın Havzı ve Sıratı
- 48 Şefaât ve Allah'ın Rahmeti
- 49 Allah Yakındır
- 50 Allah Maiyettedir
- 51 Sırat
- 52 Havz-ı Kevser
- 53 Şefaât
- 54 Cennet ve Cehennem
- 55 Kadere İman
- 56 İman Söz ve Ameldir; Artar ve Eksilir
- 57 Büyük Günah İşleyeni Tekfir Etmemek
- 58 Sahâbeyi, Ehl-i Beyt'i ve Müminlerin Annelerini Sevmek
- 59 Kitap, Sünnet ve Selefin İcmâına Bağlanmak
- 60 Sünnete Sarılmak ve Bid'atten Sakınmak
- 61 VÂSİTİYYE'DEN 10 TEMEL AKİDE İLKESİ

UBEYDULLAH ARSLAN
– İSLAM DAVETÇİSİ –

♥ Okuduğunuz için teşekkür ederim.